

הלכות חלה

מראה מקומות

פרק ב

דיני תערובות חלה בחולין
חלת חוצה לארץ אוכל והולך

הוצאת מכון הם חיינו

A project of Mercaz Torah U'Tefillah

בעזרת החונן לאדם דעת
המראה מקומות בקובץ זו נתקבצו על ידי

גרשון סגל

הערות יתקבלו בשמחה נא לשלחם

Questions@heimchayeinu.org

חורף תשפ"ב

קונטרסים על נושאים אחרים של מכון הם חיינו

אפשר להשיג כאן

www.heimchayeinu.org

הוצאת מכון הם חיינו

A project of Mercaz Torah U'Tefillah

בעזרת החונן לאדם דעת
המראה מקומות בקובץ זו נתקבצו על ידי

גרשון סגל

הערות יתקבלו בשמחה נא לשלחם

Questions@heimchayeinu.org

חורף תשפ"ב

קונטרסים על נושאים אחרים של מכון הם חיינו

אפשר להשיג כאן

www.heimchayeinu.org

תוכן הענינים

גמרא בכורות דף כז. – כז: (אמר רבא תרומות חוצה לארץ – ואמר שמואל אין).....	1
גמרא מנחות דף סז. (חלת עובד כוכבים – הא תרומתו).....	3
גמרא ביצה דף ט. (דאמר שמואל – עד המשנה).....	4
גמרא נדרים דף נט. (מתיב רמי בר חמא עד גופא אמר רבי יוחנן).....	5
רא"ש הלכות חלה סימן יד.....	6
רא"ש ביצה פרק א סוף סימן יג.....	8
רי"ף פסחים דף יד. – יד: עם המלחמות והר"ן על ענין ביטול.....	9
הרא"ש פסחים פרק ג סוף סימן ו.....	12
רמב"ם הלכות בכורים פרק ה הלכה יב.....	13
רמב"ם הלכות תרומות פרק יג הלכה יא.....	15
טור יורה דעה סימן שכ"ג עם ב"י ודרכי משה.....	17
שולחן ערוך שם עם הנושא כלים.....	20
ערוך השו"ן סימן שכ"ג.....	25

חידושי תורה – הערות – פירושים – ופסקים

עד כמה פרק רביעי בכורות

כז.

עין משפט
נר מצוה

ו א מיי פֿינץ מהלכות
תרומות הלכה ב
בטור י"ד יומן שלא שמה
על הרמב"ם ובי' מיישנן:
ב מיי פֿינץ מהלכות נזירים
הלכה ב:
ג מיי פֿינץ מהלכות
תרומות הלכה א:
ד מיי פֿינץ מהלכות נזירים
הל' א טוש"ע מ"ד ק"י שלא
קטע' ע:
ה מיי פֿינץ מהלכות
תרומות הלכה ח:
ו מיי פֿינץ מהל' א
טוש"ע י"ד קמן שכן
קטע' ה וזלז"ר יומן שמו
קטע' ב נהגה:
ז מיי פֿינץ מהלכות נזירים
הל' א טוש"ע סג:

מוסף רע"י

תְּרוּמַת חֹרֶצָה לְאָרֶץ. וְהָיָה
וְהָיָה מִן הַחֹרֶצָה, כְּדִקְוִיל
בְּקִדּוּשׁ (וּלְ) כָּל מִנְיָה
הַתְּלוּיָה בְּפִירוֹת הַגִּלְדִּין בְּאֶרֶץ
אִשׁוּ וְהָיָה אֵלֶּה בְּאֶרֶץ (בְּיָמָה
(ס. וְהָיָה מִלִּי בְּאִכְלִיָּה.
כֹּלֶה שְׂמֹאל אֶמְרָה, וְאִשְׁלֵוּ וְז'
וְהָיָה לֹא פְּסִיל לֵה בְּנִינָה (וְהָיָה
(כ.כ.).

רבינו גרשום

[illegible]

לד"ר רוב הוגה נמי היה עושה

כ' יהיה לפסחים ביום מקום שנהגו
 מלחמה ומלחמה דלמירקן דלי רובא לאו
 דלמא אהו לאפסרוי מן הפטור על
 זב' סוכה אהו בזה חייבין א' (וצעירוב)
 ובמזוזה ובמעשר דקאמר ההס
 דמלורייא קאמר דלי מדיקין דלמא
 אהו לאפסרוי מן הפטור על החיוב
 דבמאי ז' ה' ה' ה' ה' ה' ה' ה' ה' ה'
 למ"ד ש' קנין חייבו חכמים ולא חשו
 לכן: **ואת'** צעירוב בהו מנהג
 דחולין: וצעירוב (וצעירוב דף כח.)
 דלמא דהך שמעלכס אכולין ז' נגלי
 ובחדל ובכל מתנות כמי דלמא
 אפילו צורע ובלתיים וצקניה דמשמע
 הכא וצ' תרומה לא מצינו שזריך
 בשום אהלם גדולה דלמא לא שייך
 גדולה אלא בשזר: **תרומה חוצה**
לארץ במה ברוב: להסירה לכהן
 טמא קאמר דקאמר רבה מבעל לא
 ברוב ז' (ואפילו) מימי טומאמו ולא
 כמו שפירש הקונטרס לאכולה ז' ולא
 צעיר אחד ומאה דזהדיא מוכה
 במנחת בפרק רבי שמעון (דף כח.)
 ז' דלסוריה לור גמי שאלת עובד
 כוכבים בפרק חצות בחולות לאחד
 מודיעין אותו שהוא פטור מלחמו ונאלת
 לזרם ותרומתו אינה מדמעט ז' דדייק
 ההס לא דלמא דלמא דמשמע דלמא
 עולה לא לזרם אלא בחדל ומהא:
רבה במבטא ר' ברוב ב' רבה
 גרס שהי כהן ז' דלמא
 רבה מדעית עמי קאמי אצל רבא לא
 רבה כדמוס בפרק הוצע (חולין
 דף קלג.) דל"ל רבא לשפיעה זכ' לי
 מתנות כח: **אובל** דהוצ' ואח"כ
 מפריש: משמע דלא צעיר מוקף מיחיו
 הייתי יכול לפרש שישלם לאחר
 שפירש התרומה ז' ולא צעיר מנכרי
 שיחייבין צו מוקף אצל בקונטרס פ'
 לאכול והולך ז' וצעיר קרי תרומה
 ופירשנו שאתרומה: **דילרב** נדה
 וצוה ר' חלה ואח"כ ר' בהו קטן.

וְכָתוּב וְהָאֵל אֶפְּיֵלוּ גְדוֹל יִכּוֹל לֹאֲחֹלֵל
 יֵאָדָּם מִשּׁוּם טוֹרָה טְבִילָה וְהָאֵל גַּם בְּאִי
 גַּל הָאֵל וְטוֹבִילֵם לְתַרְמוּת הָאֵל לְאֶרֶץ
 הַרְבֵּה שָׂדֵה רְבוֹב אֲלֵל חַיִּים וְטוֹמָאֲמוֹ וְזֶרֶם
 וְטְבִילוֹהוּ קוֹדֵם לְאֵמָה לְסוּפָה שֶׁמֶן שֶׁל
 לְעֹלֵן לְהֵלֵךְ וְשִׁיעוֹר וְכִי שֶׁדֶּר מִשְׁעַת
 וְיִשְׁנֵא ^(א) לְשִׁדְלֵיהּ בְּרִישׁ מִסָּא שְׁאֵדֶר
 וְכִי ^(ב) אֲוָתָה שְׁנַפְרַת הַזֶּרֶק לְהוֹסִיר
 מִן לִבָּם קָטָן אֶפְּיֵלוּ לֹא הִיא לֵה שִׁיעוֹר
 וְשִׁיעוֹר ^(ג) לֹא בְּהוֹרָא מִי בְּקִנְיָנָם דְּכִמָּה
 זֶה וְלִגְמֵינָה שֶׁ יִיגַע אֲלֵל נָקָר רִישׁ
 בְּמִנְיָן בְּחֹק הָאֵל וְיִרְאֵה דְמָסָא רִישׁ
 יִימֵי מִסָּא דְקָא חוֹרֵב רִישָׁם וְאִמְרִינָן
 חֲגִיגָה (דף ד':) גְּבִי ^(ד) מִרְיָם מְגִדְלָא
 וְכִי שֶׁשׁ דְּבִרִישׁ שְׁאֵן מַחֲמִירֵין מְחַלָּה
 שֶׁ מַּמְנֵה חֵלֶק שֶׁן שָׁקִיל לֵה בְּרִישׁ מִסָּא
 שְׁמַע חֵלֶק הַחֲמִירִי לְהַפְרִישׁ חֵלֶה שִׁנֵּה
 מֵאֵת לְאוֹר וְאֵת לְכָהן לְאוֹת מִקְוִימוֹת
 מִטּוֹר גְּבוּר מַמְנֵה שְׁהִי טוֹמָא וְלִבָּן
 קִמְרָא יִשְׂרָאֵל וְלֹא מַחֲמִירֵין חֵלֶה דִּידֵהוּ
 לְדֹלֵל אֲוָתָה עָלָיו מַגּוּפֹ וְגַם הַמִּירִי לְבָטֵל
 וְקוֹרֵא לְזִינִן וְלִזְבוֹת וְלִגְדוֹת ^(ה) וְאִין
 לְיִלְכָּה כֵּהן מִמְקוֹמוֹת הַקְּדוּשָׁה קְדוּשִׁים
 לְיֵה מוֹרֵם חֵלֶה וְשִׁפְטָאֲהֻרָא דְּלִינָה
 מַמְנֵה

לכחן של אור אין לה שיעור ושל כהן יש לה שיעור ואותה לכחן לפי שחוצה לארץ בחזקת טמא וככית הפרס דמיא מישראל והכי מסתבר דהי תרומה בתרומה של אורעסקנדא יא אכיל לה דהכי גרסינן במסכת חלה בפרק האחרון בשם רבי יוסא אומר אינו צריך טבילה. למ"ה:

כך: רמי תרי נטלא דחולין וחדא וכו'.

מקומות רצוי לתלם בדגריש
(דף 6א) בני הכוהה דמפרסו
לאורו אכלי ניכלה זר אנאליש
הסיוע ובפיק דיומא (דף 7א)

16 א ישראל שהפריש
ישראל אחר ואמר לו
בן בתי כהן מותר אם
ותנא מאי טעמא לא
אמר לך תרומה
יוון דלא מתחלא לא
יוון דקדושת דמים וניהו
17 א דבר מיתחל
י ואתא למינהג כהן
תרומת חוצה לארץ
ממסיע בבית הגרנות
שמעיה אמר שמואל
כמילא ברוב רבה
ה בימי טומאתו ור
18 א תרומי ליה חרב
נשלי דתרומי ליה וחרא
חד מיכן ואילך רמי
שמואל יתרומת חוצה
ח"כ מפרשי 19 ואמר
ה לארץ אמרה אלא
עליו מגופו והני מילי
תן לן דא אמר רבינא
חלה ואוכל לה כהן
שקלה לה בריש מסא
ופרשא חלה אחריתי
תורת חלה ואוכל לה
עמרם ורמי בר חמא
ק רב עמרם לאפגווי
ת קמיהו אמרה להו
ואוכל תרומת חוצה
תמן לרמי בר חמא
וכי

ים קצת חומה אמאי נקט
 אחר (ג) שצולב וטהה מקרי
 טובולין (ד) לתמונה וגם
 כדמשמע לעיל דלא (ה) אפלי
 צננות כוחם (וה דף גז.)
 תרומה ונראה לר"י מחוץ ק
 חלה ותחנה לטוב קטן והכי
 נגמי דתחנה לקטן דבר מוע
 אלא היתה רחבה כל כך
 תרומות מעשר: **בריש** **מבא**
 וירושו דהא בנתינה אמרו ל
 בע"ז יוכל להכניס יפה הת
 ינא (ז) דקאמר לא צינתה
 כי כמו שפי' הקוטרם צ"ק
 שפי' שקטין (ח) מנכדת את
 אמר (ט) עתה לשה ואפלה והא
 דרר **מפרשא** **חלה** **אחרית.**
 (יח) שגולום מפרשין שמי
 ים עליה שאל לנחלה אפלי
 אלא אכל כהן (יג) צבצל של
 המיחוריה גם לכהן (יד) עמא כי
 חלה תחתן (טז) (זא זא) (יז)
 איה עתה להפרשי אלא היתה
 אלא אין קורא עליה שם שם
 איה עתה להפרשי אלא היתה

תרומות) יהבינן בזמן הזה אחת לאור ואה וכהכי שדינן לה לאור דלא מצינא למיתן דידיהינן לכהן כיהיכיד לאתישבתה תורתא ליה למיתבה לכהן קטן אפילו כהן טמא גמליאל אומר שלש ארצות חלה כו' וכו'.

(א) נראה דל"ל כדי לזכות בה לכהן אחר אק

וְתוֹמָן סַלַע כְּדִי שִׁמְנוֹנוּ לְכֶסֶן
וְנִלְאָה כֶּכֶן הַמִּשְׁעִי: הֲיָא
דְּרַס וְתַנְא קָמָא. (ו) (ז) כִּסְלִין
וְסַפְרִישׁ תְּרוּמָה מִכְרִיו מִלִּי
טוֹבוֹת הֵנָּה לְבַעֲלִים כִּי
תְרוּמָה מִכְרִיו וּמִצֵּאוֹ
הָא לֹךְ סַלַע זֶה וְתַנְהוּ
יְהִיָּה כֶּהֱן לְכֶהֱן אִסּוּר
לְקַדְמוֹת מִתְּנוֹת כְּחוֹנֵנוּ
לְקִדְרוֹשׁ הַגּוֹף הֵיאָד
וְאִתִּי לְמִשְׁעִי בַּה הֵי כִי
לְמִשְׁעִי בַּהוֹן
לְקִדְרוֹשְׁתֵּיהּ אֲרַבְעָה:
רִבִּי חֲמַא דְּהוֹלִין אִמְר רַב
בַּה מִשּׁוֹם כֶּהֱן
רִבִּי חֲמַא דְּהוֹלִין לֵיה
(י) תְּרוּמָת יִצְחָא לֵיה
לְרַבִּי חֲמַא דְּרַבּוּב וְאוּכַל
הֵוָּנָא בְּרִיה דְּרַב יְהוֹשֻׁעַ
דְּתְרוּמָה הוּה רִמִּי ת
וְשִׁקְלָא תְּרוּמָה (י) וְשִׁקְ
חָדָא וְשִׁקְלָא חָדָא וְאִמְר
לְאַרְאֵל אִיב הוֹלִין ו
שְׁמוֹנֶה עָשָׂר אִיב הוֹלִין
בְּמִי שְׁמוֹנֶה עָשָׂר יִצְחָא
בְּבִאכִילָא אַבְל בְּנִיעָה
(י) הֵילֵכְךָ יְנִדָּה קוּצָה *
קִטְּמָן וְאִי לִיבָא כֶּהֱן קִטְּמָן
וְשִׁדְיָא בְּתוּרָא וְהִדְר
כִּי יִהְיִי דִּלָּא תִּשְׁתַּכַּח
כֶּהֱוֹן גָּדוֹל רַב נִגְמָן וְרַב
קָלוּי בְּאִרְבָּא מִי
וְאִתְּתָאִי הֵוָּנָא אִיתְתָּא ע
מִת מַהוּ שִׁיטְבוּי
לְאַרְאֵךְ אִמְר לִיה רַב

דל (י) מפני שהטומאה יראה
 (י"ז) להי נקט ע"י קטן
 משללומה דרב מרחשקא
 ר' אלחננאי ור' מנחם מנאי
 ו' בכלל מרחשקא: **סו' פלגאני**
 ה' ה' **לרץ**. בלא הערב ששם:
 ו'
 י' שיפיה מ"מ משעמ דהה"י
 תרומה שלשם שיהיה מן הת'
 שהתרומה י"ס ה' שיער
 דא עליה ש' מרחשקא וקפא
 ש' קופטרים מאס פורג'
 י' (דף קה) גב' דביחור דר'
 גבל מרחשקא יכול להיות שור
 ר' שיהיה אחרת עליו
 ג' (ל שש) פסח (דף קי) ו'
 ג' המרה עצמה: **פסקין**
 קומות דקמי נמכסה חלה פ'
 ש' מרחשקא וטעונה שיהיה ד'
 וסחמ חמה חלה דתרומה
 סור מחמת עומאה עצמה ולס'
 תמליה חלה בלא ארע' בדלה'
 ויהיה חסד חלה חסד' וגם ל'
 חסד חסד דק חלה חסד' וס'
 חסד חסד חסד חסד חסד חסד

הגים לתרומה: **כס** דלא מבטל לה חיבת
בתנורא מ"מ חיבות מזכיר לה שריפה
וְקַמְרָה: **ל** הָתָם תָּנָא אָף: **ל** נִכְנְסָה
בִּדְרָת: **ל** וְדוּבְשֵׁן דְּפָרֵק כָּל: **ל** חיבות
דַּין דְּאִין טוּמְאָה יוֹצֵא מִגִּפּוֹ: **ל** ללמוד

קריאות:

[illegible]

וְלֹא חָלַה וְאֵכָל לֶחֶם (אשׁ): **כֵּן קָטָן**.
 וְהָאֵם עָבַל לְקַרְיָה הִיא רוּחַ קָטָן
 יְרֵא וְהָאֵם עֲמֹמָה מְגֻפּוּ
שֵׁשׁ מִסָּא. פִּרְוֹרָן דְּמִסָּא
 קָרָה לֵּה שֵׁם: **כֵּן דָּוִל**. כֵּן
 שְׂעִיבֹת וְיֹאכֵל פִּרְוֹת

וישנה: (ג) אחר שטבל וטהר: (ד) טובלין
דלא מרכר מיסא אלא גבי ההיא ורש"י
י"י מליגע: (ט) חנינא דקא טרפא שיבכתא
מחזיא תנורא שהיתה כ"י שקורין פורגין
: (ל) כאן היה רחוק מא"י: (ל) לכהן קטן

ינה קבועה טעונה להפריש כו' כהן קטן

טובס
אחז קרית
תלמידי חכמים
יש כהן ש'
עמאל לא
מתנחמו
כד תרומו
הנהג ד' מרת
עלמא דימ' עור
האי כהן
למישעל ו'
אחזי' א'
אכלו:
דמיני
בשר צבור
נדרש
למישיניהו
כהן הילינו
צון
סיפאל
ידיו: |
ואחי למי'
צלם צו
בבלה
צורה
אחזי' א'

הגהות הב"ח

(א) נב' למיטע נסן
נכבר תיתחל קדושיהו:
(ב) רש"י ד"ה ה"ג וכו'
ת"ק האי נבול: (ג) ד"ה
תיתחל וכו' אזי אמו סלע
דסייט:

לעזי רש"י

פורגו"ן. שפוד חתייה.

רצה. להן
חמרא דס

שיטה מקובצת

[illegible][illegible]

בוז:

מוסף רש"י

יפה מקובצת

עד כמה פרק רביעי בכורות

וְכִי הָיָה יֵשׁ לֵנוֹ אִמֶּר
לִיחֻשׁ לִיָּה לִסְבָּא אֲדָר
אִמֶּר לָהּ הִכִּי אִמֶּר רַב
בְּתוּרֹמַת חוּצָה לֶאֱרֹץ
יֵשׁ דָּאֲמֶר מִר זִוּרְטָא בְּתוּרָה
שֶׁרֶץ טוֹבֵל וְאוֹכֵל בְּתוּרָה
הִלְכָתָא כּוּוּתִיָּה: ^א בְּבִי
כּוּ: מִדְּקָאֲמֶר נִוְלָד
לְמִימָרָא דְלִשְׁנָה דִּי יֵשׁ
דָּאֲמֶר רַב יְהוּדָה אִמֶּר
ה' אֵלֶיָּהּ בְּחַבְלָנָהּ הָיָה
שֶׁנִּכְנָסָה בְּחַבְלָנָהּ הָיָה
רַב ^ב רַב תָּנָא שְׁנָה בִּי
וְיִוֵּם אַחַד בְּשָׁנָה ז' דְּלִי
לְשָׁנִי יָמִים וְלִילָה אַחַד
יָלֵף מְקַדְּשִׁים וְקִדְּשִׁים
יָלֵף מְקַדְּשִׁים וְקִדְּשִׁים

[illegible]

לֹאֵס נִוֵּלַד הַכְּבוֹד בְּיָסוֹן רִשְׁאִי לִקְיִימוֹ
עַד יִסְוֹן אַחֵר וְלֹא אֲמִירָן מִתְּשִׁיבָה
שִׁלְמָה שֶׁנָּה מִיָּן עוֹלָם שִׁלְמָה נִמְנִי
שֶׁנָּה הַכְּבוֹד: וְזוֹ שֶׁנָּה שֶׁל כְּבוֹד.
לְנוֹמֵר דִּבְי אִוֵּלֶת אַחֵר שֶׁנָּה הַכְּבוֹד הָיָה
בְּנִקְמַת בְּחִבְרָתָהּ דִּבְי הָיָה הַכְּבוֹד שֶׁ
אִחָם נִקְמָה שֶׁנָּה לִמְעַן עוֹלָם מִתְּשִׁיבָה:
יִוֵּם אַחֵר בְּשִׁנֵּה וו. לִבְי שְׁמוֹתָיו דִּיּוֹם
אַחֲרָיון לִשְׁמוֹ יִכּוֹל לֵאחֻלֹּב אִזְמוֹ הָיִים
יִוֵּם הַמִּחְרָת שְׁהוּם מִשְׁנֵה שְׁנֵי הַדֵּיּוֹת
שֶׁנִּי יִמִּים: וְלִדְבִי [א] רַב מִנְּהֵם.
לְשִׁנֵּה לְרִשְׁאִי מִיָּנִין: מִקְדָּשָׁהּ.
מִשְׁאֵל קִדְשֵׁי הַבְּהֵימָּה שֶׁנָּה דִּלְמִי
נִוֵּלַד כֶּסֶם בֶּן שְׁנָה: [א] וּבְסִרְיָהּ
כִּי כְחוֹם הַסְּפִסֹּס. בְּכִיּוֹר מִשְׁתֵּימָה
בְּסִדֵּר יִקָּח קִדְשׁ: [א] מְחֻדֵּה אִינֵה נִאֲכֵלֶת
אֲלֹא לִיּוֹם וְלִילָה וְהוֹמֵר וְהַמְּמָה
דֵּהִיּוֹת מִזֶּה וְשׁוֹק כִּיּוֹלָא בָּהּ הוּא:
וְאִדְךָ

[illegible]

1. לפני יי אֶלְדִּיד תִּאבְלוּ
שְׁנֵה בִשְׁנָה בְּמִקּוֹם אֶשׁ
וַיַּבְחֹד יי אֶתָּה וּבִיתְךָ:
דברים טו כ

2. וּבְמִלֵּאת יְמֵי טְהִרָה לְבָן
אוּ לְבַת תְּבִיא כְּבֶשׂ אוּ
שִׁתָּן לַעֲלֵה וְכֵן יִתֶּה אוּ
תֵּר לַחֲסֻטָּא אֶל פֶּתַח אֹהֶל
מוֹעֵד אֵל הַקֹּדֶק:

(א) גם 'ולדבי רב מנא להו:

נמ' רבי רב חנא. ע' שנת
מג ע"ב חוס' ד"ה דל"ע:

[illegible]

ביצה פרק ראשון ביצה

מ.

עין משפט
נר מצוה

(א) נבחרות מ. ע"ש.
(ב) שבת סד: קמ"ז: ע"י.
(ג) שבת סה: קמ"ז: (ד) ז"ל
לעזר: (ה) ז"ל לעזר.
(ו) ע"י מהרש"א, (ז) והם
מיידי גדולים.

הגהות הב"ח

(א) ג' דלחמ שמואל חלה
תרומה בחוצה לארץ:
(ב) רש"י ד"ה חלה
תרומה חלה: (ג) ד"ה חלה
מליץ: וכו' וטעמא דכ"ש
דאמר מפרש בגמרא
ראש"ש שהוא כ"ש:
(ד) תוס' ד"ה גלגל וכו'
והי' אלא בירושלמי כ"ל
ומה' נמי נחמק:

גליון הש"ס

תוס' ד"ה והאמר רב
יהודה אפ"ר רב וכו' דרב
חנן פליג עליה: ע"י כ"ס
דף מו ע"ב מוס' ד"ה פרי
נמי:

לעזר רש"י

טורטרי"ל: עונה גמורה.

מוסף רש"י

כל מקום שאסרו
חכמים מפני מראית
העין: שלא יתעוררו
באסור (שבת טז:) דבר
המותר ואסוריהו מפני
מראית העין והטעם
חושד בדבר עברה: (ע"י)
(ב) אפילו בחודי
הדרים אסור: נחמק
שלי' ארס ואלה אסוריהו
(שם) שטחן בחמה.
ליכנס אבל לא כנגד
העם: שטחיהו שטחן
(שבת קמז:).

גלגל עיסה מערב י"ט מפרש ממנה חלתה כ"ט. ואע"ג דמנן
לקמן (דף לו:) אלו הן משום שבות אין מגביהין תרומות ומעשרות
בי"ט והא נמי כתרומת דגן דמיה שהיה יכול להפרישה מערב י"ט
אפילו הכי מפרש שלא גזרו על תרומת עיסה שהרי מותר לגלגלה
בי"ט ולאפותה כדי לאכול פת חמה:

אין מפרש הימנה. דלא התירו
להפריש חלה אלא בעיסה שנתגלגלה
בי"ט אבל זו היה לו להפריש מערב
י"ט כתרומת דגן ופירות: (ו) חלה
[חל]. חלה טורטרי"ל. חלה שמרמין מן
העיסה שחזרה לארץ הואיל ואינה
מן התורה דקיימא לן בקדושין (דף
לו:) כל מזה התלויה בפירות הגדלים
בארץ אינו נושא אלא בארץ: אולם
והולך. כל הפת ומשייר כדי חלה
ומפרישה באחרונה. אלא הפרישה
שלא לזרז היא ולא היא הפרישה
והמפריש בי"ט חלה ואלה דלתא
כשאר הגזנות תרומה דגורז בה
בזמן מפני שגלה כמחמק: מי לא
מודה שמואל. אע"פ שאינו צריך
להפרישה שאם קרא עליה שם שחל
עליה שם חלה ואסורה לזרים אלא
שם גמרה עליה ואתה בכלל אין
מגביהין תרומות ומעשרות בי"ט:
מתני' אין מוליכין אס סהולס.
קס"ד סולס המיוחד לכן ויכיר שהוא
גלגל דלחמ ורש"י אע"פ שהוא כ"ל
בגמרא דלחמ ורש"י אע"פ שהוא כ"ל
ליטול גזלות לשמחת י"ט: מחלון
לחלון. באותו שזכר עצמו שכן דרך
שזכר להיות זו מחליות הרבה קן
לכל זוג חוג וחלון לכל קן וקן:
גמ' הרווא. שהוא מוליכין אומר
לחטות גזו ואמר רב צריך להי' הוא עושה

מלאכה ביום טוב: להטי' שהיו טמין גגותיהן נטיט לפי שלא
היו משופעין אלא עשויין כמין תקרת עליה ומשמחין בהן לפיכך טמין
אותן ומשפיעין הטעם לזה כהפליש שזיכר מימיו: שזכר מוכיח עליו. שזכר
אל סולס מוכיח שהוא ניכר שהוא של שזכר: מוסר. שהרי אין
שם רואה: והאמר ר' יהודה אמר רב כו'. וקשיא דרב ארז
מן. ואע"ג דרב אמורא הוא מקשי מיניה מפני שזכר של כל בני
הגולה היה בדורו חזן משמואל: תנאי היא. איכא תנא דקאי
כוותיה: שוטחן בחמה. מי ששזר לו דרך בני גשמים שוטחן
בחמה וכן נגבין מאליהן: אבל לא כנגד העם. שלא יאמרו כנסן
בצבת. אלא מיד דמשום מראית העין מותר מנחם נחמק: נטע: ויח
רב דאמר כ"ש. לרב חנן קא פריך דאוקי לה דבית הלל כה"ר אסרי
וצרשות היחד שר א"כ לרב חנן רב דאמר כל מקום שאסרו כו'
דאמר כ"ש תנאי' הא ודאי לא שזכר כ"ש ועבד כ"ש ועל כרחך
לבי' הלל אפי' ברשות הרבים מותר משום שזכר מוכיח עליו דאי
כה"ר אסור וצרשות היחד שרי לא היה אומר רב לאה שמעתא: תנאי
היא. כלומר אמר לך רב חנן ודאי רב סבר דבית הלל אפילו
כה"ר שרו ופליג עלי' ואלא דאמרי כי האי תנא דאמר שוטחן בחמה
לית ליה דרב וההוא תנא מוקי בית הלל כוותיה דלא התירו אלא
ברשות היחד ודאי אליעזר ור"ש דסבירא להו כרב מוקמי שריותא
בבית הלל דמתניתין ואפי' כה"ר דקא סבר שזכר מוכיח עליו וכו'
לית להו שזכר מוכיח עליו ואסרי אפי' בחדרי חדרים. י"מ דלרב קא פריך
ואמר לך רב תנאי' היא ולא מלמא היא דמאי רבומייהו דרבי אליעזר
ור' שמעון נחמק בית הלל הא כ"ש נמי טובא הו' ואין הלכה כמותן:
מתניתין

מ"מ פריך שפיר כיון דרב גדול היה גדור ורש"י ורש"י לשראל חזן משמואל אין סביר * דרב חנן פליג עליה: ור"ב בבית שמואל
פרש"י ומקשה לרב חנן דמוקי בבית הלל לית להו דרב וצרי"ר דברי הכל אסור ואפילו כ"ה אסרי וצרשות היחד שרו (והדרישה)
רב לא יאמר הכי דלא יאמר אלא כהלכתא אלא יאמר כה"ר אסרי שזכר מוכיח עליו ודלא כותך ומשני תנאי' היא כלומר
רב חנן אמר לך אין הכי נמי דרב סבר דבית הלל שרו כה"ר ופליג עלי' ואלא דאמרי כי האי תנא דאמר שוטחן לית ליה דרב וההוא
תנא מוקי לה בית הלל כוותיה דלא התירו אלא ברשות היחד י"מ דלרב קא פריך ואמר לך רב תנאי' היא דסבירא להו כ"ש ואלא
סבירא לי כהני תנאי' ולא נראה דמאי רבומייהו דרבי אליעזר ור"ש לגבי בית הלל הא כ"ש טובא תנאי' הו' ואע"פ כן אין הלכה כמותן:

גלגל עיסה מערב י"ט מפרש חלה כ"ט. פרש"י דלע"ג דאין
מגביהין תרומות ומעשרות בי"ט והא נמי כתרומת דגן
דמיה שהוא היה יכול להפריש מעי"ט דהא מאתמול התחיל זמנה
להפריש דמנן (חלה פ"ג) מאיתמי חיוב חלה משגלגל אפילו הכי

מפרישין לה שלא גזרו על תרומת
עיסה שהרי מותר לגלגל בי"ט ולאפות
כדי לאכול פת חמה ואז מותר
להפריש ממנה חלה כיון שבי"ט נלושה
א"כ לא היה הפרישה חלה בכלל
אסור הגזנות תרומה ואפי' כשגלגלה
מצעד יום ע"ל דלפי הירושלמי
ניחא דקמייני שלא גמר הלשה
מע"ט ואע"ג דסוף סוף היה יכול
להפריש מצעד יום משעת גלגלה
מכל מקום אחר שנגמרה הלשה בי"ט
היה ליה כאלו נעשית כל הלשה
בי"ט שרגילות שלא להפריש חלה
עד גמר הלשה ועליו הפרישה
חלה הו' בכלל הגזנות תרומה היכא
דהיה לו להפריש מאתמול אבל לא
מז' למימר דלפי' מחמק צין כסוי
משום דגבי כסוי לא ממנע משמחת
י"ט דאין הכסוי מעבד האכלה אבל
הפרישה חלה מעבד אכלה דהו' אלו
דהא מיידי הכא בחזרה לארץ דלאמר
בסמך וא"כ אולם ואחר כך מפרש
דמשמע דליכא מאן דפליג בזה
וצתוספתא פ"י דטעמא דרבה דמיידי
בחזרה לארץ ולא מחזי כמתקן צין
שנלאו הכי יוכל לאכול אבל כ"ס
מודה רבה ואין נראה דמשמע
בסמך דלא שייך כלל לומר זה הטעם
דקאמר מי לא מודה שמואל שאם
קרא וכו' א"כ כיון דשם חלה עליה
מיחזי כמתקן ומשמע לפי הלשון

דקסריא זו פשוטה ולכן נראה עיקר דפ"י לעיל דלפי' כ"ס ממי
רבה ואסור דשמואל אסר אפי' בחז"ל ותדע דהא ודאי הירושלמי
מיידי כ"ס ואפילו הכי לא קא אסר אלא היכא דלא אכל ערס
שרי דהיינו גלגל ונראה דהלכה כרבה דהוא בתראה דדוקא גלגל
שרי נגמרה ליתא לגמרי דאי נגמרה לגמרי אפילו רבה גלגל
דאין מפרשי אסור בי"ט והכי (ו) נמי איתא בירושלמי כל הלש
עיסה מעי"ט אין מפרישין חלתה בי"ט וקאמר לש אין ערס לא
וה"פ דוקא לש דנגמרה מערב י"ט אין מפרישין אבל ערס לא דלא
נגמרה הלשה מערב י"ט מפרש והכא נמי מיידי בגלגל שהוא
כמו ערס והיכא דשבת ולא הפריש מן הפת מעי"ט ק"ל ודלת
חיל' אכל והולך ואפי' מפרש וא"כ שייך מן הפת מכל אפילו רבה ודלת
ואוכל השאר ולמחר יפריש חלה וצריך שיהא גדולה כדי שיהיה לה
הכרא אחר הפרישה דכתיב (במדבר טו) ראשית דבעינן שיהיו שיריה
ניכרין והיכא דלפני עריבה מלאה עיסה מערב י"ט וזכא ולא הפריש
חלה מערב י"ט ישייר פת אחת בשביל כולם עד למחר מפני שגבגב
כאחד אכל במזנות בערב הפסח אס שבת ולא הפריש צריך לשיר
מכל אחת ואחת מפני שגבגב כל אחת ואחת בפני עצמה ולמחר
ניחא כל החתיכות בכל אחד ואחד נחמק לחלה ויפריש מן כולם אחת ומיהו
אס ירעה לעשות דבר קל יעשה מזה אחת ויפרישה אותה ויזכר
ויפריש מאתמול עלן כל האחרות אגב אותה מפני שחזירה כ"ש עכשיו:
אין מוליכין הסוהם. תימה אפי' הכין אותם מאתמול מ"מ אית
בהו משום ירידה כדאמרין לקמן (דף טז.) הלך יוני שזכר
יוני עליה חייב וי"ל דמיידי דקטנים שלא פרמו:
והאמר רב יהודה אמר רב. אף על גב דרב היה אמורא

רב חנן פליג עליה: ור"ב בבית שמואל
פרש"י ומקשה לרב חנן דמוקי בבית הלל לית להו דרב וצרי"ר דברי הכל אסור ואפילו כ"ה אסרי וצרשות היחד שרו (והדרישה)
רב לא יאמר הכי דלא יאמר אלא כהלכתא אלא יאמר כה"ר אסרי שזכר מוכיח עליו ודלא כותך ומשני תנאי' היא כלומר
רב חנן אמר לך אין הכי נמי דרב סבר דבית הלל שרו כה"ר ופליג עלי' ואלא דאמרי כי האי תנא דאמר שוטחן לית ליה דרב וההוא
תנא מוקי לה בית הלל כוותיה דלא התירו אלא ברשות היחד י"מ דלרב קא פריך ואמר לך רב תנאי' היא דסבירא להו כ"ש ואלא
סבירא לי כהני תנאי' ולא נראה דמאי רבומייהו דרבי אליעזר ור"ש לגבי בית הלל הא כ"ש טובא תנאי' הו' ואע"פ כן אין הלכה כמותן:

ולא

רצ"ה, ר"ב אלעזר ור' שמעון אסורין, ורב לדברי אילו קאמר.

סד א מ"י פ"ג מהל'
י"ט הלכה ח מהל'
לארץ ע"ה טו"ש"פ א"ח ס'
תקן פסין ג:
סד ב מ"י פ"ה מהלכות
במרים הלכה יב
טו"ש"פ י"ד ס' שגב:
סד ג ד מ"י פ"ה מהל'
י"ט הלכה ד טו"ש"פ
א"ח ס' קות פסין ד:
סד ה ו מ"י פ"ב
מהלכות שבת הל' כ
ופ"ה מהלכות י"ט שס
סג לארץ ס' טו"ש"פ א"ח
ס' ש' סף פסין מה:

רבינו חננאל

גלגל עיסה מערב י"ט
מפרש ממנה חלתה
בי"ט. אביר דשמואל
אוסר להפריש חלה
ביום טוב מן העיסה
שגלגלה מערב יום טוב,
מאי טעמא שהיה לו
להפריש חלתה בעת
שגלגל. בדמין אוכלין
ערא מן העיסה עד
שגלגל בחטמים וטעמא
בשעורים, גלגלה בחטין
וטעמא בשעורים, האוכל
ממנה חייב מיתה, כיון
שנותנת חמץ שבתות
חלתה. וכבר אמרנו כל
(שאי) [ש]אפשר לו
לעשותו מערב י"ט אינו
דוחה את י"ט. ופליגא
עליה שמואל דמתקן צין
בריה, דאמר בפסכת
בכורות פ"ק ע"ה כמה
ישראל חייבין כו', אמר
שמואל תרומת חוצה
לארץ אוכל ודוקא וכו'
מפרש, והנה כיון שיש לו
עריין רשות לאוכל בלא
הפרשת חלה כאלו לא
נחמק. ומתהני מן לא
מודי שמואל שאם מפרש
חלה וקרא עליה שם חלה
קודם שיאכל חלה אסורה
לזרים. וכיון שאילו ששה
כך יתה חלתו חלה,
אפשר לעשותו מערב
י"ט קריא ביה, ולפיכך
אין מפרשין אותה ב"ט.
הירושלמי תפטר בעיסה
טמאה שאינו יכול
להפריש חלתה אלא
לכסות. בית שמואל
אומרים אין מוליכין את
הסולס מארץ לשוכן
בו, עד וכו' מתירין.
אמר רב חנן מחלוקת
בריה, אבל ברשות
היחיד רבוי חבל מותר (א).
ואקשינן לימא רב דאמר
כל מקום שאסרו חכמים
מפני מראית העין אסור,
כנון זה שהוראה אותו
מוליך הסולס ברה"י
אומר להסית גזו הוא
צריך. אפילו בחודי חדרים
ברשות היחיד אסור,
כ"ש אמרה להסיתו,
דהא ביה ברשות הרבים
אסור. אבל ברשות היחיד
שרי, ובית שמואל הוא
דאסרי ברשות היחיד.
ופריקין תנאי' היא, כלומר
לא אסור בר על כל
החכמים אלא על אותן
שאסורין משום (א) מראית
העין, אמר שאסורין
אפילו בחודי חדרים, ועל
זולתם לא אסור. והנני
שטחן בחמה הבגדים
ששזרו, אבל לא כנגד
העם, דאחי' למימר היום

הגורד מן הירק פרק שביעי נדרים

(א) לעיל מן. נכ. מ.
(ב) תרומת פיה מ"א.
(ג) יתומת קטן גיטין מו.
(ד) נ"א רכ"א. (ה) פסחים
(ו) שבתות י. מעילה יב.
(ז) שבתות פ"י מ"ג לעיל
(ח) נ"א. (ט) דף קכ. נ.

הגהות הר"ח

(א) נ"ב שאני אכל
ורשאיני: (ב) שם מקטיר
עלה אבל תרומה מ"א:
(ג) רש"י ד"ה פ"א א"ס וכו'
דמדיק הסיד ודמדיק מ"ה
אמור ה"א: (ד) ד"ה אלא
כדי שיהא וכו' כ"ב כסן
והיינו דקתני ספא וכו'
ספא ה"א הסיד ודמדיק
מ"ה סד וכו' ואם נפלה:
(ה) ד"ה אלא לעולם וכו'
נפלה כיוצא בזה הלא הדרה
קושא: (ו) ד"ה סד וכו'
לעשרה הסיד:

גליון הש"ס

נ"ב תרומה פ"א מ"א.
ע"י ד"ה נ"ב ע"ה ס"ס ד"ה
ה"ל ד"ה ש"ס: שם ה"ה
שכחן ד"ה ס"ס ע"י
נ"ב ע"י ע"י ע"י ע"י:

הגהות הר"א

(א) נ"ב כדור ומקט
דמדיק ענין ק"י ודמדיק
בטעם מקובלת דמק
דמדיק ה"ל דמדיק קמדיק
דמדיק דמדיק ד"ה ד"ה
ל' ומתירין דמדיק
נ"ב נ"ב:

מוסף רש"י

מחבר רמי בר חמא.
ל' רמי בר חמא דקא
פשיטא לא גידולין הימ
מעלין האיסור משכחי
ולת לא קנה דר'
יחזקו י' ויחזקו דמדיק
שכחי וכו' ומתירין ליה
דכדור שאין ודכדור
אפילו גידולין אסורין.
אלמלא לא אלו גידולין הימ
ומעלין האיסור. ודמדיק
בשום. בחילופיהן. א"ס
תחלפו נפירות אחרות
דכדור שלא לא לעולם
הוא. ובגידוליהן. ששטקן

מקטיר מעשר. תרומת מעשר דיוגן הוא [דקא גרים] ליה דלא מחייב
בתרומת מעשר עד דמדיקן והא מאשקד נידגנה הלכך מעשר
עליה משל אשקד ולא הוי איסורו על ידי קרקע הלכך הוי
בטילתו ע"י קרקע: אפילו גידולין אסורין. אלמלא דלון גידולין

מקטיר מעשר דיוגן הוא דקא גרים ליה מתיב
רמי בר חמא (א) קונם פירות האלו עלי קונם
הן על פי קונם הן לפי אסור בחילופיהן
ובגידוליהן (ב) שאני אוכל ושאיני טועם מותר
בחילופיהן ובגידוליהן בדבר שזרעו כלה
אבל בדבר שאין ודעו כלה אפילו גידולין
גידולין אסורין אמר רבי אבא שאני קונמות
הואיל ואי בעי מתשיל עלייהו יהו להו כדבר
שיש לו מתירין ואין בטיל ברוב והרי תרומה
ידיא בעי מתשיל עליה ובטיל ואו ברוב ידרתן
אסא תרומה טמאה שנפלה לפחות ממאה
חולין תרקב הא למאה תעלה אמרי בתרומה
ביד כהן עסקין דלא מצי מתשיל עליה אי
הכי אימא סיפא אם היתה טהורה תמכר
לכהן אלא בישראל שנפלו לו מבית אבי
אמו הוין עסקין [והא] קתני סיפא תימכר
לכהן חוץ מרמי אותה סאה אלא אימא
בשלמא קונמות מצוה לאיתשולי עליהן
משום דרבי נתן (א) דאמר רבי נתן כל הגורד
כאילו בנה במה והמקיימו כאילו מקטיר
עליה (ב) *תרומה מאי מצוה לאיתשולי
עליה גופא אמר רבי יוחנן לישראל בצלים
שתיקנה וזרעה מתעשרת לפי כולה יתיב
רבה וקאמר להא שמעתא אמר ליה רב
חסדא *מאן צאית לך ולר' יוחנן רבך *היתר
שבה לר' הוין הלך אמר ליה מי לא תנן דכחותה
בצלים שירדו עליהם גשמים וצימחו
לעומתה.

לעומתה שרי אבל גבי מעשר כיון דלפי חשון הטעל חייבה רחמנא

מעשר דיוגן הוא דקא גרים ליה. שעל ידי דיוגן ממחייב במעשר
ולא ע"י קרקע: מחייב רמי בר חמא קונם פירות האלו עלי וכו'.
ל' יחא פריך דאמר לעיל (א) כלל של תרומה שרצו גידוליו על עיקרו
מותר דאלמלא סבירא ליה דכולהו גידולין אע"פ שאין איסורין ע"י

קרקע מעלין את העיקר ומשום הכי
פריך ליה מקומות דלון מעלין. והא
דלא פריך ל' מצרימא דליטרא מעשר
טבל דמתיר לעיל כסמנתי' משום דממתי'
אלמלא ליה לאקשוי ועוד דמעשר
פשיטא ליה דדבר שיש לו מתירין הוא:
וכרי תרומה דאי כתי משקל טלה.
על ידי פתח או חרטום כשאר נדרים.
והא דלא פריך ליה אי הכי צנצל של
תרומה נמי אמאי א"ר יחא דגידולין
מעלין אותה (א) א"ר יחא דממתי' וכו'
דבר שיש לו מתירין משום דמתי'
למדיק דנשקאל שנפלה לו מבית אבי
אמו כהן עסקין ומשום הכי פריך ל'
מחך ממתינן דליכא למדיק דכרי.
כך נראה בעיני: ספא תרומה טמאה.
נקט תרומה טמאה לאשמועינן כדמא
דדיוקא דהא למאה אע"פ דטמאה
היא טמאה: סירק. דכיון דטמאה
היא לא חזיא לכהן לאכילה וצריק
נמי לא שריא דחיישין לתקלה
דליתא פקד קמא דפסחים (דף כ'):
בתרומה ביד כהן. דכיון דזכר
כהן שוב אינו יכול לשלל עליה: והא
קמי סיפא סמכר לכהן חוץ מדמי
אוסה ספא. ואי דפלו לו מבית אבי
אמו כהן אמאי אינו מוכר אפילו אותה
סאה: אלא קונמות מצוה לאתשולי
עליהו. וכיון שכן כאילו אשקל
עליהו דמי: כל סודר כאילו כנה כמה.
פירשמו כ' ד' נדרים (לעיל דף כ').
תרומה מאי מצוה לאתשולי עלה
איכא. הלכך כיון שאין ההימך נצח
מעלמו וליכא מצוה למעבד הכי לא מיקרי דבר שיש לו מתירין.
והקדש דקא מצי לעיל (נ"ב) דכדבר שיש לו מתירין צריק דקדש דקדש
עסקין דעל כרחין לפדיה קאי: גופא נ"ב יטרא כלליא ששקנה
וורעם. כלומר שהפירש כל מעשרותיה מתעשרת לפי כולה ולא
לפי גידולין בלבד דלמא גידולין ומצטלי עיקר לגמרי: ובי הימ
שכנן להיכין סלך. נראה בעיני דהכי מקשה אפילו מימא דגידולין
של הימ מצטלי עיקר של איסור ההם היינו טעמא משום דכיון
שרצו גידוליו על עיקרו נמצא שכאשכול אינו טועם טעם האיסור
כלל הלכך אף על פי שאיסור שבו מעורב בתוכו ולא אול ליה
לעשוריה הכא אמאי מתעשרת לפי כולה וכו' הימ שכן להיכין הלך:

והקדש דקא מצי לעיל (נ"ב) דכדבר שיש לו מתירין צריק דקדש דקדש
עסקין דעל כרחין לפדיה קאי: גופא נ"ב יטרא כלליא ששקנה
וורעם. כלומר שהפירש כל מעשרותיה מתעשרת לפי כולה ולא
לפי גידולין בלבד דלמא גידולין ומצטלי עיקר לגמרי: ובי הימ
שכנן להיכין סלך. נראה בעיני דהכי מקשה אפילו מימא דגידולין
של הימ מצטלי עיקר של איסור ההם היינו טעמא משום דכיון
שרצו גידוליו על עיקרו נמצא שכאשכול אינו טועם טעם האיסור
כלל הלכך אף על פי שאיסור שבו מעורב בתוכו ולא אול ליה
לעשוריה הכא אמאי מתעשרת לפי כולה וכו' הימ שכן להיכין הלך:

לעשוריה הכא אמאי מתעשרת לפי כולה וכו' הימ שכן להיכין הלך:

לעשוריה הכא אמאי מתעשרת לפי כולה וכו' הימ שכן להיכין הלך:

לעשוריה הכא אמאי מתעשרת לפי כולה וכו' הימ שכן להיכין הלך:

לעשוריה הכא אמאי מתעשרת לפי כולה וכו' הימ שכן להיכין הלך:

לעשוריה הכא אמאי מתעשרת לפי כולה וכו' הימ שכן להיכין הלך:

לעשוריה הכא אמאי מתעשרת לפי כולה וכו' הימ שכן להיכין הלך:

לעשוריה הכא אמאי מתעשרת לפי כולה וכו' הימ שכן להיכין הלך:

לעשוריה הכא אמאי מתעשרת לפי כולה וכו' הימ שכן להיכין הלך:

לעשוריה הכא אמאי מתעשרת לפי כולה וכו' הימ שכן להיכין הלך:

לעשוריה הכא אמאי מתעשרת לפי כולה וכו' הימ שכן להיכין הלך:

לעשוריה הכא אמאי מתעשרת לפי כולה וכו' הימ שכן להיכין הלך:

לעשוריה הכא אמאי מתעשרת לפי כולה וכו' הימ שכן להיכין הלך:

לעשוריה הכא אמאי מתעשרת לפי כולה וכו' הימ שכן להיכין הלך:

לעשוריה הכא אמאי מתעשרת לפי כולה וכו' הימ שכן להיכין הלך:

לעשוריה הכא אמאי מתעשרת לפי כולה וכו' הימ שכן להיכין הלך:

לעשוריה הכא אמאי מתעשרת לפי כולה וכו' הימ שכן להיכין הלך:

לעשוריה הכא אמאי מתעשרת לפי כולה וכו' הימ שכן להיכין הלך:

לעשוריה הכא אמאי מתעשרת לפי כולה וכו' הימ שכן להיכין הלך:

לעשוריה הכא אמאי מתעשרת לפי כולה וכו' הימ שכן להיכין הלך:

לעשוריה הכא אמאי מתעשרת לפי כולה וכו' הימ שכן להיכין הלך:

[א] מ"י פ"ה מהל' נדרים
הל' י' טועם י"ד פ"י קכ
ספ"י ד' כהנה וכו' טעו
ספ"י י'
ב ב מ"י פ"ד מהל' נדרים
תרומת הלכה ז'
טועם י"ד פ"י סמן א'
ספ"י מ':
בא ג מ"י פ"ד מהל' נדרים
תרומת הלכה ז':
[ד] מ"י פ"ד מהל' נדרים
הל' י' טועם י"ד פ"י כג
ספ"י ג']

פירוש הרא"ש

אמר מעשר דיוגן קא
גרים. ה"א הא דלמדת
דמעשר איסורו על ידי
קרקע הא לימא דמדיק
הימיה איה חזרת
לטיבא עד שמתרם ככרי
הלך און איסורו על ידי
קרקע ואינו טעם נמי ענין
קרקע דעיקר הגידולין
של חוץ כשם המיוחד
היינו על ידי ארס:
קונם פירות האלו. מפרש
מעלה: אבל בדבר שאין
דיוגן ביה אפילו גידולין
גידולין אסורין. אלמלא און
גידולין הימ מעלין את
האיסור דאי מעלין אמאי
איסור גידולין הרי לא
אסר טעמו אלא גידול
הימ ולא גידולין וימי
גידולין (ויטעלן) עיקר
אלא שם מיה דלא מצטלי
גידולין לעקר הלך טעם
העיקר מתפשט בגידולין
והכל איסור וכו' דלא נמי
לשכחי לגמרי דליטרא דמי
מלי בקרקע מכל מקום
מפניכיהו הוי ממולא ועל
די גידולין מתערבין יחד
מעלין ולא נמי למעשר
דלון איסורו כלל כשמתערב
לקרקע אלא עד שעת
דיוגן: הוה א"ה בדר
שיש לו מתירין ואי בלא
ברוב. דלשלי נאכל לא
נעיל: והרי תרומה ויא
בקי מדיקא. ק"ל על
ג' דאי מתשל עלה דהר"א
לעולם מכל מקום מכלל
תרומה ודאי ע"י שאלה:
ובש"ה ברבא דתנן סאה
תרומה. מצרימא דלעיל
הוה מצי לאתוי דקרי
כדמדיק תרומה און לה
מתירין אלא דמחא ליה
לאיתוי ממתי': שנפלה
אחרת בסאה הארון
תרקב. און ד' לון המשה

והקדש דקא מצי לעיל (נ"ב) דכדבר שיש לו מתירין צריק דקדש דקדש
עסקין דעל כרחין לפדיה קאי: גופא נ"ב יטרא כלליא ששקנה
וורעם. כלומר שהפירש כל מעשרותיה מתעשרת לפי כולה ולא
לפי גידולין בלבד דלמא גידולין ומצטלי עיקר לגמרי: ובי הימ
שכנן להיכין סלך. נראה בעיני דהכי מקשה אפילו מימא דגידולין
של הימ מצטלי עיקר של איסור ההם היינו טעמא משום דכיון
שרצו גידוליו על עיקרו נמצא שכאשכול אינו טועם טעם האיסור
כלל הלכך אף על פי שאיסור שבו מעורב בתוכו ולא אול ליה
לעשוריה הכא אמאי מתעשרת לפי כולה וכו' הימ שכן להיכין הלך:

לעשוריה הכא אמאי מתעשרת לפי כולה וכו' הימ שכן להיכין הלך:

לעשוריה הכא אמאי מתעשרת לפי כולה וכו' הימ שכן להיכין הלך:

לעשוריה הכא אמאי מתעשרת לפי כולה וכו' הימ שכן להיכין הלך:

לעשוריה הכא אמאי מתעשרת לפי כולה וכו' הימ שכן להיכין הלך:

לעשוריה הכא אמאי מתעשרת לפי כולה וכו' הימ שכן להיכין הלך:

לעשוריה הכא אמאי מתעשרת לפי כולה וכו' הימ שכן להיכין הלך:

לעשוריה הכא אמאי מתעשרת לפי כולה וכו' הימ שכן להיכין הלך:

לעשוריה הכא אמאי מתעשרת לפי כולה וכו' הימ שכן להיכין הלך:

לעשוריה הכא אמאי מתעשרת לפי כולה וכו' הימ שכן להיכין הלך:

לעשוריה הכא אמאי מתעשרת לפי כולה וכו' הימ שכן להיכין הלך:

לעשוריה הכא אמאי מתעשרת לפי כולה וכו' הימ שכן להיכין הלך:

לעשוריה הכא אמאי מתעשרת לפי כולה וכו' הימ שכן להיכין הלך:

לעשוריה הכא אמאי מתעשרת לפי כולה וכו' הימ שכן להיכין הלך:

לעשוריה הכא אמאי מתעשרת לפי כולה וכו' הימ שכן להיכין הלך:

לעשוריה הכא אמאי מתעשרת לפי כולה וכו' הימ שכן להיכין הלך:

לעשוריה הכא אמאי מתעשרת לפי כולה וכו' הימ שכן להיכין הלך:

לעשוריה הכא אמאי מתעשרת לפי כולה וכו' הימ שכן להיכין הלך:

לעשוריה הכא אמאי מתעשרת לפי כולה וכו' הימ שכן להיכין הלך:

לעשוריה הכא אמאי מתעשרת לפי כולה וכו' הימ שכן להיכין הלך:

לעשוריה הכא אמאי מתעשרת לפי כולה וכו' הימ שכן להיכין הלך:

נאכלת כי זו הארץ טומאה היא כלאר העובדי כוכבים כיון [שלא] כבשוה עולי צבל. ואם היהם נשרפם יאמרו תרומה טהורה נשרפת כי רואין את בני הארץ נשמרים בטורה. הילכך חיקונו להפריש ב' חלות ודבר חומה הוא צעני הרואה ונעונו אל לבו להבין טעם הדבר ואם אינו יודע להבין ישאל גיגד לו. של אור יש של שיעור מפורש בירושלמי שפני הארץ מה הטהרה ולא דוקא מן הטהרה אלא נראית כשל חורה האויל והאמה קדושה מתחילה הילכך יפריש [א] כשיעור עשים טומאה אחד ממז'מן. כן הנזהר ועד האמה ולפניהם פירוש מתחילה הנזהר ולפניהם הימנו (ס) וכן מתחלת אמתנו ולפניהם הימנו הוא חוזה לארץ ממנו (סא) הלכך מרבים בנאכלת וטעול יום אוכלו פירוש טעול יום דבעל קרי אף על פי שטומאה יוצאה עליו מגופו כיון דטעול שרי ביה. אבל טמא ממ טומא שרץ מותר לאוכלה [א] דאין תרומת חו"ל אקורה אלא למי שטומאה יוצאה עליו מגופו וז"ש מהו זה השניה שאינה אלא להיכירא בעצמא: ר' יוסי אומר אין צריך טעילה דאיהי אלא להיכירא בעצמא וכן דין תרומת חו"ל ומותרת איהי למי שטומאה יוצאה עליו מגופו: ואסורה לגיסים וכו'. וקאמר עלה בירושלמי לר' יהודה נזרעה וטעוה סופר הוא וה"א לרבי יוסי נזרעה ואע"ג דשרי ליה לבעל קרי בלא טעילה אסר לה להני בלא טעילה וע"כ בלא טעילה איירי דאי כשטעול איירי לרנן נמי נזרעה אלא ודאי ה"א שרי כשטעול כי היכי ששרי טעול יום דבעל קרי אע"פ שטומאה יוצא מגופו דאין לתקן אחר שטעול בין טומאה חמורה לגומלה אלא [א] כי היכי דפמליג ר' יוסי קודם שטעול. ונאכלת עם הזור על השולחן וכן גזירה העלאת אטו אכילה: גרסינן בצבורות פרק דב כמה (דף קז) אמר שמואל חלה חו"ל מבטלה ברוב רעה מבטל ברוב ואכל ר' זימי טומאה ופירש ר"א אמר דקאמר שמואל מבטלה ברוב לאוכלה כהן זימי טומאה קאמר כדוהו עבד רעה. ועובדא דרעה פירוש הוא למילתא דשמואל למימרא דאיהו ס"ל כשמואל והוה עבד דה עובדא אכל למיכלה וז לא מבטלה הכי. וי"מ הא דשמואל אפילו לאוכלה וז נמי בטלה דבהי דקאמרא איחמר ונבטלו לגמרי משמע ורעה כהן הוה והיה שמעין עליו לאוכלה זימי טומאה ומאי דהוה עבד מפרש בגמרא והוה הדין לאוכלו וז ומצינן ר' ריהי [ד] מן הירושלמי גרסינן הוה רבי צננא שיהי לרביה רוב אי"ר ויהי מנמלם שיהי עבד פסחום ממאה. אמר ר' זעירא מתני' אמרה כן ואפילו אחד באחד דמנין ונאכלת עם הזור על השולחן. [א] ומשמע

עצ"ל ונ"ל

[illegible]

דברי חמודות

[illegible]

מעדני יום טוב

[illegible]

יב מתנאי שני קצין [טז] וקב אורז או תרומה באמצע אין מנעפסין. דבר שניתל חלתו באמצע מנטרף שכבר נתחייב בחלה: גמ' ירושלמי קב מדומע אין מנטרף. קב הכותי אין מנטרף (נה) [יז] קב מין אחר מנטרף. קב אשה אחרת מנטרף (נו) [יח] קב חדש מנטרף. ר' צון בר' חייא צבי קב חלה מאי. מני רבי חלפנא ר' שאל קב הקדש מנטרף. קב חלה אין מנטרף. מה בין הקדש מה בין חלה. הקדש רצוי הוא לפדותו ולחייבו בחלה. חלה אין לראוי לפדותו ולחייבו. אבל דבר שנטעל חלתה רצוי להסמיכו [לז] אט נתן יו שאור מעיסה שלא הורמה חלתה ואין לה פרנסה ממקום אחר:

יב מרתני קב חדש וקב ישן שנשכו זה בזה ר' ישמעאל אומר יכול מן האמנע (יב) [א] וחכמים אוקרים: גמ' ירושלמי יאזח א"ר ישמעאל כוסמין וחטין ב' מינין הן ע"י שהן דומין לו [א] אחרת מטערפ חדש וישן לא כל שכן. א"ר הילא טעמא דרננן כוסמין וחטין ב' מינין הן ואין בני אדם טועין לומר שהורמין ומעשרין מזה על זה אבל חדש וישן מין אחד הוא [א] אם אחת אומר מן כוסר לומר שהורמין ומעשרין מזה על זה [א] (אבל חדש וישן מין אחד הוא). הטעם שלה מן הקב. [א] רבי עקיבא אומר חלה. [א] וחכמים אומרים אינה חלה. ר' קרין שטעלה חתלן של זה בצמא ושל זה בצמא וחזר ושטחן עיסה אחת רבי עקיבא פטור. וחכמים מחייבים. נמצא חומרו קולו:

יד מתני' רבן גמליאל אומר (נח) ג' ארצות לחלה מא"י עד כזב חלה אחת מכזב עד הנהר ועד אמנה ב' חלות אחת לאור ואחת לנכן. של אור יש לה שיעור ושל ככן אין לה שיעור. ומן הנהר ועד [אמנה] ולפנים ב' חלות אחת לאור ואחת לנכן של אור אין לה שיעור ושל ככן יש לה שיעור וטעם יום אכולה. רבי יוסי אומר אין צריך טעמיה ואסורה לזבין ולזכות ולגדות ולילדות ונאכלות עם הזר על השולחן וימנעו לכל ככן: גמ' פירוש שלש ארצות חלוקות בזמן חלה. מא"י ועד כזב [ק] פירוש כל א"י עד כזב שהיא רצועה היוצאה מעכו לזד הכפון (נח) והוא א"י ממזש וכבשוהו עולי בבל כדמפרש בפרק ששי לזכרונות מפרשים' חלה אחת ונאכלת בטריה מכזב עד הנהר לזד מזרח ומקדו ועד אמנה לזד מערב ואחר א"י ממזש כי כבשוהו עולי מדיים ולא כבשוהו עולי בבל [ב] וימנעו כדמפרש הראשונה בטריה מפרשים' ב' חלות. הראשונה נספרת וזב' נאכלת. [ג] ומפרש בירושלמי שאם לא היו מפרשים' אלא חלה אחת אס' הייתה נאכלת יאמרו תרומה טמאה

יב שני קבין. של אחד מה המינין שחיבין בתלה: וקב אורז או תרמודה. שאין חייבין בתלה נחלמט: אין מצטרפים. לתחבין בתלה: כי טיול של האבאצב. אבאצב ששנים או חמשה או תנאל מפריס ששליין: והבמיס אורסיים. אבאצב ספר ערבי תלמוד ואסרן מן השדה של מן הירן של הקב. קבין: מן שיעור הלה: יב: קרבא אורז: חלה. והוא שהסלים על הטיסה אח"כ כשיעור תלה לדיון שגמול השיעור היום תלה למפרע: אינה חלה. כיון שנשבעה מפרשיהם אינה טהרה: ר"ע פורט. וזולת לעניניה קדוקה כל מה הוא תלה למפרע: נמצא קדוק קרול. חזרנו כי דר עקובא דחמר יעלה לנטול תלה דקדורא חלה קדורא גורס לו להקל ולפטרן שיהיה קבין שגמול תלה של זה צפני עלמא ושל זה צפני עלמא: יד' ארצות. חלוקות דקין תלה: מארץ ישראל ועד כזיב. כלומר כל ארץ ישראל עד כימי שרצה לרעותה ירואלה ממש אלך קב כנכסיה ועל כל קדוקסה עיניה מפרשיהם חלה אחת וגמלה תלה ויחללה מפרשה: מביב עד הברדל. ר"ע למה: ומביב ועד אומנה. ר"ע מערב וזוהי ארץ ישראל ממש לוי שנשבעה על מני עמיה ולא נכסיה ועל כל קדוקסה ראשונה לא קדשה לעי': מפרשיהם ב' חלות. הראשונה נשבעה על סרי תמלה בתומלה ארץ ערמיה וכל על כל נכסיה ועל כל רשיניה ויחללה לפי שאין תומלה חלה הראשונה מפרשיהם כי שרי ארץ ארץ נעמים חומר ואם לא היו מפרשיהם חלה היחללה יאמר מרומה חומר נשבעה לפי שהמפרשין

[illegible][illegible]

דברות איירי במקומות הרחוקים מא"י כגון מקום האמוראים ולא מתחזקין חלה דידהו כחלה א"י ולא גזרו עליה איסור מתנת טומאה עומה ואמרו שהיא נאכלת לכהן קטן שלא יא' טומאה מגופו ולא יפריש אחרת כיון דזו נאכלת ונראה דה"ה נמי דשריא לכהן גדול שטבל לקריו (סו) א"ע"ש שלא העריב שמשו דמסתבר שאין להחמיר זה יותר מנחלת כהן שמפרישין הסמוכין לא"י. וכ"כ בעל ה"ה ז"ל אמר דשריא להכהן גדול קוזה לה חלה ואכיל לה כהן קטן או מאן דטבל לקריו. ואי תקשי לך אמאי נקט כהן קטן כיון דשריא אפילו לגדול דמדת לקריו. ואי משום טומה טעילה. [ו] והלא בלא הכי תריכין טעמיה לטבול לחלו בתרומה. וז"ל לפי שאין שיעור לחלת חו"ל ולפי שדבר מועט הוא [ו] נותנה לכהן קטן. והכי משמע לישנא שקלי לה גרים מאס ושריא לה לטמורא אלאה דבר מועט הוא וכמו שהקילו בחלת בבל כשיש כהן קטן ולא הצריכו לשופרם ולהפריש אחרת לכהן כמו לאותם הסמוכים לא"י [ו] כך הקילו בשניה להחירה לזבין ולזנות לגדול ולזולות. דלא מפליגי התם בין לכהן גדול המותר בחלה ב' בשום טומאה ואף ע"ג דהתמיריה בעלה שניה של סמוכים לא"י כדאמר רבנן [ו] ולזנות [ו] שרי תרומה ופריש [ו] והלא בלא הכי תריכין טעמיה לטבול לחלו בתרומה להפריש לעולם ונחזיקין אין תריך להפרישה כשיש כהן קטן או גדול שטבל לקריו. לכן הקילו זה טפי ולא אסרוה אלא לזרים. ותמיהי על כי ראיתי ברוב מקומות באשכנז שאין מפרישין חלה שניה אף כששורפין הראשונה. ויש ליתן טעם לדבר משום דמיני אמוראים היו אכולים תרומה טהורה צא"י. והיה להם אפר פרה כדאמרי' (גדה דף ו.) צריח מדבר גלילה ולכן הצריכו להפריש גם בחו"ל חלת כהן שלא תשחמך טהרה חלה. [ו] אכל האידנא שטבל אפר פרה ואין חלה נאכלת בארץ ישראל אף בחו"ל אין תריך להפריש חלת כהן. וכ"כ בה"ג. (סו סה) ותלה צא"י [ו] אין מפרישין אלא אחת [ו] ושורפין אותה (פט) וממנה טוב להפרישה כי הסבירה נטות להיפך כיון דאין חלה נאכלת בשום מקום כל שכן שחשבתה חורה חלה ולמחר יצנה בית המקדש וסבורים יהיו שאין דין שחאכל חלה: ר"ש"י ז"ל

תרומה. מתנת חו"ל דאפילו לגבי ישראל לא היה אלא מדרבנן: מנה. חלק כהונה: הלכה. דענינה אינו מוחזק: דבר קוצה לה חלה ואכיל לה כהן קטן. ולא גדול מפני שהטומאה יוצאה עליו מגופו ואם טבל לקריו היה הוא כקטן ל"א להי נקט כהן קטן שלא ראה קרי ולא יצאה טומאה מגופו ושאלות דרב אחאי פירש הכי: בריש מסא. שורפין. דמה דלפטר לטורי מזהירה מלעז טו מאחר שקראה לה שם: כהן גדול. כהן שהגיע לכלל מלות: הבריא מדבר בגליליא. מדרש שגלגל מטהרים יום נקשים ושמנים למחנה שמה יצנה ביהמ"ק קיימיה:

דבריהם

צריח צבא הסמוכה להרמב"ן דטבלה ברוב וזה דלא כר"י וגם הוא דלא כהרמב"ם ואין ספק אלא דלשחמתי לכו מסקנת רבין דלא חשו לענין מה שכתב רבין אחר ששטל דין זה שלש יחזיר על דין זה ולענין מאי דייקא בבי' מדכתב רבין אמתנין דלא גורין העלאת כי אינו דיוק שרי פ"י הר"ש דלע"ז דשרי בתעוררות שפיר קאמרין דלא גורין כי לומר שאלוה בלא תעוררות וכו"מ לשוני במי"ט ומעלה לענין חלה הנה ה"ש"ע כתב לדברי הרמב"ם ורמ"א הגוי עולו דברי ר"י ופירש"י שכתבתי בסוף דלעיל אך ג"ל דרמ"א ז"ל נמשך בזה אחר דברי הטור שכתב שכן מסקנת הר"ש ז"ל והבי' צידד למאור רחיה לדברי ופ"י או אילו הו' דייקא ומעייני שפיר דברי רבין והו' חזו דמסקין דלא כר"י לא היו כומרים כן הטור והבי' ומכ"ש דלא היה מגיה רמ"א ז"ל ולכן הסוקר להמיר ברובא לא הפסיד ואף לענין כמחילה אפשר למקור אל הרמב"ם והרשב"א דפסעו תרומה משמע דהרמב"ם: (סו) דריחנה דבב"ק ע"ה. וגרסי' נמי בפרק עד כמה דף כ"ו אמר רבא תרומה ח"ל אין זה משום כהן המסייע צית הגרונה ופירש"י תרומה ח"ל דרבנן היא ויכול לתנה לכהן המסייע ע"כ וככתב ב"י ס"ס ש"כ דנראה מדקדוק לשונו דלא אלא רבא למימר אלא דיכוסין ליתן תרומה ח"ל לכהן המסייע ע"כ עמ"ס אפר דלחין לו ליעיב כדי שיטע לו תרומה ח"ל וכן יש לדקדק מדברי הטור אלא הרמב"ם כתב סתם ואין זה משום כהן המסייע בתמיתו שהוא אסור ע"כ ועוד הקילו זה שאוכל והולך ואחר כך מפרש וזה נחבול שפיר קאמר דלפי סימן י"ג ועיין עוד שם לענין מוקף: (סו) ואבי"ה א"ל ביה קבא. אלא ראה קרי כן פירש"י בלשון אחרת ושכ"כ בשאלות וכו"כ הרמב"ם בפ"ה מה' ביכורים וכתב ג"כ או בקטנה שעדיין לא ראהה נדה ובפ"ק דנדה דף י' מ"ד חוקק צוות ישראל שלא יגיעו לפרקן הרי אין בחזקת שטל"ה (סו) א"ע"ש שאם העריב שמשו. ור"י הרמב"ם בפ"ה מה' ביכורים כתב בפרק א"ל עוצרים דלפטר דמי שטומאה יוצאה מגופו אינו מותר בתרומה ח"ל טעילה לדר בלא הערב שמש: (סו) והנה א"מ א"מ א"מ אחת ב'. כמו שהיה מקודש דככתב הרמב"ם שכתבתי לשוני במי"ט ומכ"ש לא לה לדי דמי חלה שמקודש שאינה נטעלה אלא מן המוקף כתרומה ואינה נטעלה מהטמור על הטמא לכתילה וכל שבתרומה לא יתרוש ואם חרס אינה תרומה כן בחלה וכל שבתרומה לא יתרוש מזה על זה כן בחלה וכל שאינו אוכל תרומה אינו אוכל חלה וכל האוכל תרומה אוכל חלה וכן לענין שלא יאכל עד שפירש דפ"ק דנדה סימן י"ג כן מסיק הש"ע ס"ס ש"כ והוא לשון הרמב"ם פ"ה מה' ביכורים ואע"פ שאינו מותרת מדבריה שכתב כן לענין חלה א"י שזמן הזה: (סו) וב"ב בחי"י. וככתב רמ"א ס"ס ש"כ בשם מהרי"י דששורפים אותה עושין לה היסך פני עמיה דשראף אסור ליהנות ממנה ע"כ וככתב עוד רמ"א דוהנהיג להסליכה למור קודש שאופיה הפח: (פט) ונראה שוב דהפריש בו. ויכ"ר רמ"א ס"ס ש"כ שפירש שפוט בכל מדותיו אלו כן מפרשים רק חלה אחת בלא שיעור ושורפים אותה כמו שהיו עושין כשהיו מפרישין ב' חלות שחלה האור לא היה לה שיעור ומכל מקום נהגין לטול מיה וכתב הרמב"ם בסוף הל' תרומה כל האוכל תרומה מנכר צינח אותו מאכל ואח"כ שפיר א"ק בקדושה לא חלה וזוהי תרומה וכן קבלנו וראינו אותם מבטלים אפילו בחלת חו"ל כן אכילת קדשי הגטיל כעצמה שנאמר עובדת ממנה אתן את כהונתם: ס"י"ק ה"ב חלה

מערב יום

פירוש אם לא היה קטן או גדול שטבל לקריו שמפרישין שניה כדלעיל ואמרין לעיל דאכיל לה אפי' כהן גדול והיינו שלא טבל לקריו וקאמר השתא דהקילו בה אף להמיר ליתן וכו': [ו] שהרי ההבדל גם בחלת האור יורר. ונחזיקים ששים קטן או גדול שטבל אין מפרישין כלל חלה האור ועוד שרי השניה כלומר דשניה זו עומה י' שרי וכו"מ דלמארה חלה מנחה דברי ח' כשיש חלה האור וכו"כ כי אמר שהתמיר חלה האור מאי חזי וכו' ועוד שרי השניה דקאמר לא קשיא דמערקא אחר שלא התמירי לעשות ממיד חלה לאור וכשיש קטן או גדול שטבל לקריו אין חלה האור כלל והדר קאמר דלי נמי אין מפרישין לעולם חלה לאור וכמו שהיה מכלל מקום חזון שני בשניה זו שאינה קבועה ב': [ו] אבא ארימא שבבא א"מ פרה. וכן לפי המצויין האחרון שכתב רבין בפרק רבי ישמעאל דמסתב עובדת כוכבים דללו הארעות הרחוקות מעולם לא תמירי במשעל לא קשיא ולי מלא דלדורה אף חלה אחת לא היה לה להפריש והבי' סימן ש"כ דבב"ב שכתב ספר התרומה שהטעם על שרץ לשומרה מורים וטובי כוכבים וגם סמוכים אפילו בחלת חו"ל כן אכילת רומה ועמה אסור לאלכל בקערה ע"כ וסוף דבריו הם דברי ר"י דלעיל דס"ל דמדתה וכו"כ ב"י ס"ס ש"כ: [ו] אין שפירש"י א"מ אחת וישרפיה אותה. לפי שאין שם עיטה טהורה מפני טומאת המט אע"פ אין מפרישין אלא אחת בין שגם מקודש לו היו מפרישין אלא אחת כן נראה מדברי הרמב"ם בפרק ה' מהלכות ביכורים וכתב דמכדי ועד אמתה מפרישין שתי חלות כמו שהיה מקודש חיה לא פירש בהלכות גדולות: [ו] ושורפין אותה. וכל שכן בחו"ל לארץ כן הגירסא בפ' כל הבשר ומיתה היא וכו"מ בחו"ל לארץ אינו מלשון הלכות גדולות שלא ראיתיו שם וגם הר"ש לא העתיק כן:

ביצה שנוולדה פרק ראשון ביצה

דף ז ע"א - דף ז ע"ב

והבורה לאסור. [ח] אמר שמואל חלת חו"ל אכול והולך ואח"כ מפרש פרש"י אכול כל
ההפת ומשייר זה כדי חלה ומפרשה באחרונה. ולא נהירא דלא"כ הוה ליה למימר ומשייר
כדי חלה. אלא משמע צריך לשיר יותר מכדי חלה כדי להפריש עליו חלה [ט] משום
דבעינן ראשית ששיריה ניכרים. כדעתן פ"ק דחלה (משנה ט) האומר כל גורני תרומה
כל עמיא חלה לא אמר כלום עד ששייר מקאם [י] ומיהו מוקף ודאי לא בעינן מדרשיר
אוכל והולך ואח"כ מפרש. ומה שנהגו בפסח להניח כל המזאת בכלי אחד בשעת הפרשת
חלה. לאו משום דבעינן מוקף אלא משום דנהגו למיפא קפיוא קפיוא בפסח משום חימוץ
ואם היה מפרש חלה קודם שצרכו בכלי הימנתי בצרי ואם יצאו אח"כ ליד זירוף
נמחציר צלה ואוכל טעל:

יד מתני' ב"ש אומרים אין מוליכין את הקולם משוכך לשוכך אבל מטהו מחלון לחלון וב"ה מחירין. ב"ש אומרים לא יטול אלא א"כ ממענעו מצעד יום. וב"ה אומרים

עומד ואומר זה וזה אני נוטל: **גמ'** תר-
 לשיני איכא בעמרמא אליבא דרב חנן בר אמרי.
 לחד לשינא מודים **ז"ל** דברה"ר אסור ולחד
 לחד שרי **ז"ל** דאפי' ברה"ר. ופסקו
 הגאונים **ז"ל** דדברנא עבדין לקולא
 [כ] ולכן לא הביא רב אלפס אלא המשנה
 כלומרמא משום דפבירא ליה דברה"ר ממירין
 בכל מקום. [דף ע"ב] מניא א"ר יהודה
 דאמר. דאפי' הכל אסור משום הדרואה אומר
 אלא הכי הלכתא. [מ] ומקיינה דאסור
 (דף עו:) כולם המצוי אינו ממעט
 והאורי ממעט. ומפרש התם טעמא דאסור המצוי
 ופריך אי לא אפילו זרי נמי. ומשני כידון קויעתו כלומר אע"פ שיעטל בשבת לפי שאין
 בידן ליעלו משם מותר. כידון. ואין לומר דאסורא דיעריזין [ג] לשינא דאמר
 [ד] דברה"ר דברי הכל מוחא. דאף להאין לשינא היינו דאק אפסול שובן. א"ו שרי כיון
 [ד] דאפי' שובן ברה"ר ושרי ברה"ר. הוא היינו נמי פסול עלייה [ו] שרי לבקע

[ק] דלג מיסתבר שימנע משמחת יום טוב
יב תני ר' חייא לא כוי צלנד אמרו אלג
 דמס זה צוה אקור לכסותו ביום
 טובצ*. אמר רבי אסי צ"ר יאסין לא שנו
 אלג שאני יכול לכסותו בדקירה אחת אבל
 יעול לכסותו בדקירה אחת מומר. אמר רבי
 חסין

יג. [דף ט"ז ע"א] גלגל עיסה מערב יו"ט מפריש ממנה חלה ביו"ט אצוה דשמואל אמר
אפי' גלגל עיסה מערב יו"ט איז מפריש ממנה ביו"ט. טעמא דרבה

[ש] כיון דקיימא לן [ת] תרומת חו"ע לארץ אוכל והולך ואח"כ מפרש לא מחזי כמתקנו כיון דיכול לאכול בלא הפרשה ואפי' הכי אסר אצוה דשמואל כדמפרש רבא [א] מי לא

*וידוקא גלגל שלם גמרה לשהת לנחמי אצל גמיר
 לשהת לנחמי אפילו נחמי מורה דלון מפרשין אותה
 ב"ט. וכן איתא (א) כי תספתתני מי שלם מערב
 ב"ט א"ט מפרש תלמי ב"ו"ט וקאמר על א"ט שירם
 לא. והכי מפרשו על א"ט דלן דננמר לנחמי מערב וי
 ט"ו א"ט שירם דלן גמיר לנחמי מערב ב"ט א"ט שירם
 ט"ו א"ט גמיר דלן גמיר דלן גמיר. וכן איתא מפר
 מלא פת מערב ב"ט א"ט ושבת ולא הפירש תלה יעמד
 אצלם שבת. ופירש בלח ונחמי יפירש ממנה ולא הפני
 שבת דלן. על כמות דלא הפקס ע"א שבת ולא
 הפירש גרץ ששירי מכל אחד מפני שגביל כל אחד
 ואחד נלמד ונחמי יציר כל החיטובים בכל ויפרשו
 וזהו הפירש כולן לחתם. ומיורי כל יורה לעשות כ"ט
 עשה מזה אחד איתא ויתפסה בכל ויתפסה מחתם
 על כל האחרות אחד איתא מחתם שחיבה על עשיו.

עתה מן הענין:

דשמואל. וגם ה"ר צריך בעל התרומות פסק לקולא. ורבינו חייא פסק בשם רש"י דמה שאוכל ומשייר החלה [1] הוי בכלל אין מגביהין תרומות ומעשרות ומעשה צא לפני רש"י

הגהות הב"ח א צהגה"ה ד"ה ודוקא גלגל וכו' והכי איתא בירושלמי מי שלש מעין"ט:

קרבן נתנאל

[illegible][illegible]

תפארת שמואל

(ד) וספק הרי"ף במבוא השמותא וכו' והסוקספות פסקו כרעה וכחזו דרעה איירי אפילו בנא" וספ"ה
 שזי והז דפנה משלינו לא הויכירו. אבל גנדי א"ל ס' למס' לאוהז גירסא. אבל דעת הרמב"ם דרעה איירי
 אפילו בנא" ומס'ה נחבטלו דגריז מהא דפרק משלינו כפי גירסת הר"ף ועוד רנא דהוא נחראה מתוך
 אליהיה דשחולא לאסור סף בחלת ס' ח"א

(א) "ב מיחא י"ל כיון דב"ש ב'י' לנ"ל לעזיז' (ר"י יוסף) (ב) בחסופתא מי שלש. "ב ישראל שלש ב'י'ל. (ר"י יוסף) (ג) א"י ח'ן מיקל בשבת. (דמ"ה) (ד) לחסנ דחק. דרבא תרין לשוניי אטיקרא דינא, אמאי מקרי מנביה חלת חוץ לחרץ מחקא. וכו' חיס אומר בשם רש"י "ל דלפ"ן גס מה שמשייר התלה אסור. (רמ"ה)

רבינו נסים אלו עוברין פרק שלישי פסחים

יד (מה:–מח:)

עין משפט נר מצוה

תשמה-תשמז

א מיי פ"ה מה' חמץ ומלה סמג לארין עה טור
 א"ח קי' תנט: ב מיי פ"ג מה' י"ט סמג לארין
 עה עט טור א"ח קי' תנו תקו:

קובץ הגהות
ב"ה (ה) דמפרש כ"ל: (ז) אלא מדמחיתא:
 (ג) לפרש ק כ"ל: (ד) ודייקן שלש כ"ל:
מא"י [א] אס יש בו מוצא בו:

שלטי הגבורים

[illegible]

לשון ריא"ז ב הקולור והאספלטיות והרטיה שנתן
למכו קמח א"ז לצער כמו שמתאר במקומות ונראה
בעיני שלא אמרו כן אלא כשנכסחו ונתקללו אבל אם
לא נכסחו חייב לצער שרי אמרו לא יעוץ אדם חטין
יחזו מ"ז נכסחו:

ג. וכתב רב האי כיון שמלוגמא שנקראה אין נרץ
לבער כ"ש טריאקא שמעדין זו חמץ יבש שחוק עם
בשר אפעה שא"ל לבער וכ"כ מ"י ואע"פ שמוחד
לקיימו אסור לאוכלו עד אחר הפסח אפי' אין בו אלא
חמץ משהו:

ד' כ' הר"ח"ש תרמ"ח דר"ח ור' יהושע לא פלגי אבן
בתיבה דלא מסמך דפלגי ביך קברא אס מחמת
בטון המים אלל דר"א אשמיטין דמוחזר על סימון חלה
ור' יהושע קבר דליוו מוחר אמנס זהא פלגי ר"א אבן
בתיבה דקבר דטוב יותר שלא יקרה לא שם עד שחאפה
חולי לא חסר יפה בטלתה לזון ואס אירע שקרה לא
שם יפה חומר דבני דאס מסתיל לזון:

[illegible]

שם כיוצא בה לא שלא כל הזמנים
שוין לצדדו אכסוב עד מה כס"ד:
מתני' ביצור מפרשיין חזה בסמואה
ב"ה"ו. פירוש לילכה קמחנה דאי אפי
גלה הויא לה אפיה שלא לצורך דלא
חזיא ליה דלע"ז דק"ל (י"ג י"ג) מתוך
שהזמנה הבעור לצורך הותרה נמי
שלא לצורך ה"מ שלא לצורך חובל נפש
היה שיהא צורך היום קמח דבר בטוה
לכל נפש (תמוז ז.) אבל היכא דלא
הי צורך היום (חא) דלדאמיין
פ"ק דביאה (י"ג) הוואל צנינן
יחיב לזשורפי א"ז אפשר דאין שורפי
קדשים צ"ח וזהאכילה לכלבים אי
אפשר דמותה שהיא חובל אדם אין
מאכילין דמותה לבהמה כל זמן שהיא
רואה לעצם ולשהותה עד למחר אי
אפשר דלמיא ליד חמור:

רבי אֵיִקוּר אומר דא תקרא דה
שם דע שרומא. דקיל לרבי
אליעזר שאי אפשר ליהניח צלול
חמון לפי שזה חמץ שמוהרין
עליו וכל יראה וכל ינאח דא
מסוס דקיל
טעום הנאה ממון וכדידיה דמי
אין שום דאית ליה האילן וכן
מיתביל
מיתביל מלה לאחרא פשיה ולא
חיות
לא להניחא שיתחמץ אסור
טעומה הנאה
שלם טעם חמץ ובהך חמץ
שגמלג
מכשעור חמץ שלם תחמיץ
בזה
שעה הקם קצין ואל יעשה
בטומאה
איה חמץ צלול שאפשר
להפריש חלה
מי מוכח בירושלמי:

וְלֵיתָ לָהּ הוֹאֵל אִי צָעִי מִיִּשְׁתִּיל עֲלֶיהָ
 בִּרְכָּךְ הִרָּא עוֹבֵר מִשּׁוֹם לֹא תַעֲשֶׂה
 וְנִיחָא רַבִּי אֲמַר ר' הֲלֵבָה רַבִּי
 זִנָּה דְקִינָא אִין לַמְדִּין הֲלֵבָה מִפִּי תַלְמוּד
 וְתַבְרִיכוּ וְזוֹ דַּעַת מִבְּרַח אֲלַפְסִי וְלִי וְשׁ
 כְּמוֹ שֶׁכְּתוּבִין בְּהַרְשָׁנָה וְלֹא אֵימַר
 ר' אֶחָד הֲלֵבָה וְעוֹתֵן לִי בְּרַח מִתְּרַפֵּן
 בְּסֵל קֶאֱמַר לְדַרְכִּי כֹל שֶׁ לֹא
 עֲשֵׂת לְגִלּוֹל שֶׁנָּה מִתְּרַפֵּין אַחֵר אֲפִישֵׁי
 חֵיב בְּחֵלֶה וְיִחְוֹל לִפְסַדֵּי מִזֶּה עַל אִישֵׁי

א לכלב אינה צריכה שריפה ותנן גמי כל המיוחד למאכל אדם טמא עד שיפסל מלאכול לכלב הא אם נפסל מלאכול לכלב נפיק ליה מתורת אוכל והוה ל' עפרא בעלמא ותינא גמי בתוספתא הקילור ג והאספולית והרטיה שנתן לתוכה קמח אין צריך לבער מלוגמא ג שנסרחה אין צריך לבער: בצק "החרש שם יש" ^(ב) שם כיוצא בו שהחמין אסור אין שם כיוצא בו מהו אמר רבי אבהו אמר רבי שמעון בן לקיש כדי שיהיה אדם מן מגדל גינוה למבריא דהיינו מיל: **מתני'** כיצד מפרשין חלה בטומאה ביום טוב ר' אליעזר אומר לא תקרא לה שם עד שתאפה בן בתירא אומר תמיל בצונן אמר רבי ד יהושע לא זהו חמין שמוזהרין עליו בכל יראה ובל ימצא אלא מפרשיתה ומנחתה עד הערב ואם החמיצה החמיצה: **גמ'** תניא רבי אומר הלכה כרבי אליעזר ורבי יצחק אמר הלכה כבן בתירא והלכתא כרבי אליעזר כדפסק רבי דק"ל הלכה כרבי מחברו

בהתאם לחוק, הממשלה חייבת להעביר את המידע למערכת הביטחון, וזו תוכל להשתמש בו למטרות אבטחה. עם זאת, הממשלה חייבת להגביל את השימוש במידע זה למטרות אבטחה בלבד, ולמנוע את הפצתו למטרה אחרת. בנוסף, הממשלה חייבת להבטיח את אבטחת המידע, ולמנוע את גיבושו בידי אנשים שאינם מורשים.

יין ע"זו בבא יראה ובה ימצא. דס"ל לטובת הנאה אינה מה
לדמות בגמרא בזרייתא (דף מה.) להאריך ליה לר' אליעזר
אל הלק פסריתא ומייתא. הערצ וחס חמיתא חמיתא
ר"ן דק"ס^א הדיב כרבי מזהירו. אע"ג ללא חמיתא אפסקא
בין דתריז דרבי ס"ל כר"א נקטינן כומיה דק"ל הלכה
האה דהא איכא בן בחירא ור' יהושע דתרווייהו אסרי בחפשי
אלפסי וז"ל דהא דר"א שיכא בקר אחרימי דר' אליעזר
האהדי כלל בן בחירא דלמח טטיל לזין לאו משום דלית
הסל מחרפן אלא נשעשה עסקמו קצין שלח נחמינו בחלה
העסקין וימו שכתבנו בשמנונו וימי האי גונא כל ככר וכו'

[illegible]

המאור הקטן

דאמער תנאי שקלית מעלמא ולא על אביי דאוקימנא הא
 דהיא עדיפא דמתרצן תרתין ברייתא ותרתין לישני דרב
 לא במקום לישא, גבא דאגנא וכו' ומיהו לית הלכתא כר"ש
 פניה בטיט וכן אין הלכה כמותו בכזית במקום העשוי

מלחמת ה'

והוא יתכן ויש בו הרהור ורע הדוא בתור פיסה
אז יאזל בלשון מבחית משוליה ומדפסיה אין דרך לנער:
עני פירוש של רב אשי גאז נע דעמנו תפוח רב אשי
משער רב יהודה לא מוחרגין דראביי מדלגא אפדעב במנחה (ב)
אפיך רב יהודה ויהי אמו שני מרבי ילמי נעור ופליגין ועוד
השבתא אחרת ודרי בשא קנה ליפס דשבריה לא הלכה כד"ס
במנחה אחרת ודרי בשא קנה ליפס דשבריה גענוגה אחרת
אז יאזל בלשון מבחית משוליה ומדפסיה אין דרך לנער:
עני פירוש של רב אשי גאז נע דעמנו תפוח רב אשי
משער רב יהודה לא מוחרגין דראביי מדלגא אפדעב במנחה (ב)
אפיך רב יהודה ויהי אמו שני מרבי ילמי נעור ופליגין ועוד
השבתא אחרת ודרי בשא קנה ליפס דשבריה לא הלכה כד"ס
במנחה אחרת ודרי בשא קנה ליפס דשבריה גענוגה אחרת
אז יאזל בלשון מבחית משוליה ומדפסיה אין דרך לנער:
עני פירוש של רב אשי גאז נע דעמנו תפוח רב אשי
משער רב יהודה לא מוחרגין דראביי מדלגא אפדעב במנחה (ב)
אפיך רב יהודה ויהי אמו שני מרבי ילמי נעור ופליגין ועוד
השבתא אחרת ודרי בשא קנה ליפס דשבריה לא הלכה כד"ס
במנחה אחרת ודרי בשא קנה ליפס דשבריה גענוגה אחרת

ושנות הראב"ד

[illegible]

אדם וזל עליו שם חובל עמא לעולם עד שיפסל
תחלת כלל: **זנא הדרס**. הדרס
יש לו זאנים וזאנים יביר אס שומע אס
לאו קין יביר צוה הכנא אס האמין
אס לאו: אס יא **יש כינא צו**. אס יא
יביר אחרת שנילסא כעסא שפ. ילולסא
עסר תחמא: **תנני** תלס **שנומא**.
שנומא תלס תשפס וזבן קין תלס הניטל
ממנה רחויא תלסל כן חנה תפריס
אחיה ציוס טוב של פסא הרי אס יבול
לצופהא כיון שחנה רחויא לביסא וישמו'
והסרפא לערב אס תלסל שלח תחמין
ולסרפא יבול להלביסא לכסבי אס תלס
לפי שחין שורקין קדשים שחין טוב:
אס חומא לא קפרה לא שם. תלס עד
שחמא תלסל. דלמני כן חרע וחדל חיר
יש (א) דתפריס מכל חרע פורכא ואלחר
אחיה אס רנא תפריס תלס שלימא עד
כיוסל דלחמקין בגמרא קדסבר ר"א
הכל תפרין תלס הכל שרורא מן החמיר
שחורין תפרין תלס: לא **ס הוא חמיר**
שחורין עליו. דתלס בגמרא חמירא
ללאו ידידי הוא לחרש שקרע עליה שם
וקרע תבין קין שלן אס חרע וזל
שחורין של וכל קין חריר דלמני לא מטע

ועוד ה' דהא דר' אליעזר שייבא
עלה הלכך להניחה לבא לירי חמוץ א'
אפילו הכי בשעת אפייה הוייל וכל ה'
ממון ולאפוח את בוגן נמי אסור דלוי'
ממנה כשיעור ומתחייבה כבר בחלה
דע"א דיאפוגי במסכת חלה בכה"א
רבי עקיבא אומר ישנה בטומאה ור'
בטומאה אכל ביו"ט

רבי יהושע אומר לא זהו המצן שמו
ולאפסות את כולן נמי ק"ל דאס
כל מלאכה דלית ליה הוואל וכל חדא
אליעזר וכו' והלכתא בר' אליעזר ברפס
דמלאה דגמרא דאס כל ה' (מח) אהלו ה'.

הנה עשיתי ר"א אומר אף הודיה ונתן לטל הספ
חלה דלג לרין מן יצחק ויש ממי שנה מתחמת ותעשה
יהי כדלמאן בנביות פ' ע' כמה אין חיותות היה

ובדברי ה"ם הלכה ואין לחלוק עליהם ונקטינן מינה דכזית בכל מקום חייב לבער בין במקום
בין במקום שאינו עשוי לחזק בין בשולי האגגא בין בדפונה בין בשפתה בין בגבה אבל פחות
ה' ומדופניה אין צריך לבער מפני שהכל הוא מקום לישה אבל משפתה ומגבה שאינן מקום
לבער ודברי אב"י ודברי רב אשי שמפרש דבריו תמצא הכל מפורש יפה בפירושי רש"י ז"ל:

רסם שם כרגלי אדם וכו' רש"י עמנו ו'ל ארץ לפרס (ג) ורבינו ו'ל השמיטה לוו או משום שהיא
 זמן מיוחד או מפני הטעם שמונו שהיא נוטה לטענת דקדוקה וידיע שזין דעם רש"י ממנהל
 עתה הגאונים צ"ה השמעה כדברי רש"י ובעל המאור התסייעו שהדבר קשה ביון דשלהה מקומות
 (שפסח) ו'ל פירושו ו'ל שאלו יעצברו ו'ל ומתנינו ו'ל מתינו וידיע קמי מרתו מחמת כלל ארץ
 מיעה אלא ו'ל פירושו מיעה מקום שבהו כדבר חיינו דעם צמחלה קמי מרתו מחמת כלל ארץ
 שבהה לתוך ארץ מקומה בקימו ו'ל וזו חן צמחתי בן מיעה ו'ל דמחבר צמח ב'ל ארץ ו'ל
 בתקום לתוך ארץ מקימה קרש וספא אלא בתקום לתוך ארץ מקימה מיעה רש"י ו'ל ו'ל
 כדן פ"ח והטעם לפי שהוא עשר ליסור בשעה שנותנת מים לקמה ולגרדו בשעת ליסור מנאל עכ"ל
 שיהא עולה חייב לבדל אלא קרי"ן כן אצלנו פחות ממים בתקום העשוי לתוך ארץ עובר
 ח"ו עליוש אלא בתקום ארץ עובר אלא ח"ו עובר ו'ל רש"י ו'ל מחמת:

[illegible]

לענין ביטול
דק צריך ללמד
מה שמצוין
במלחמות
ובר"ן בעמוד
הבא. אבל
אני סומך
שהלומד כבר
למד הרי"ף
הבעל
המאור, ושאר
המלחמות, והוא
מתוך שיעור א
של פרק העבר
אבל אם עדיין

לא נלמד
אפשר שיהיה
קשה להבין
בלי ללמוד
כל מה שציננת
בר"ף בציון
השונה מציון
הרגיל, וגם
ללמוד הבעל
המאור
והמלחמות
בשלמותם
וכן הר"ן
בעמוד הבא
שלמותו.

(א) בכורות דף כז.:

חז"ל (א) עי' רי"ף בילה פרק שני (ב)

לשון ריא"ז א ומנ"ה אומר שאף התנ

וְיָסַד מִהַגְלוֹתֵינוּ שֶׁנִּכְנָסוּ שָׁמָּה שֶׁאֵין חֵלֶם הַיָּדוּשׁ יוֹכֵל לִקְרוֹת
 לָהֶם שֶׁם וּלְהַפְסוֹתָם אֶף בְּמִקְוֵים שֶׁאֵין כֵּהן כִּיּוֹן דְּחוּזֵי לֵיהּ
 אֶם אִימִיתָ אֲמִירָה הַיּוֹאֵל וְהִלְכֵהּ כִּדְבָרָה דְּאֲמִירָה הַיּוֹאֵל.
 יִכְתֹּב הַטּוֹר וּמוֹטָב שֶׁלֹּא לִקְרוֹת לָהֶם שֶׁם אֲלֵא אִ"כ יֵשׁ
 רַבֵּי רֵיבִי לֵאמֹר וְנִתְּנָה מִלְּפָנֶיהָ:

במחלוקת חזקה נהגו דרכי עממם אחר
בכורות (דף טו:) דממא מת
טבילה לתרומת חוזה לארץ
מותר היינו לפי שאי אפשר לטהרו

מגופו כיון שאפשר לגמור טהרתה בהע-
בצבורות (דף כו:) תרומת חו"ל מצטלה ב-
עב"מ אלף במקומות הסמוכים לא"י וס-
הלקח יכול הוא לקרות לה שם ולבטלה
גומר שאם נתערב בזמיתה או בפח-
האי גונא

הרב חסדא אמר לוקח ומפרש בגמ' טעמיה
אפי' דפליג רוב לענין מלקות מודה הוא
לשבת ק"ו מיוז' חלוק אוהי היתא ברייתא
פליג רובא לענין מלקות אמר סבר רב
אפילו הכהנהל כגון מיוז' לשבת אלא דר
שיכרור מנה ליה לשבת ומנה ליה שבת
וכדכור מחור שאהא ב' להשכיבו וכן
הפילו לכתלהל הויא אלא קפרי דאמינן
הואל ומיוז' לשבת מואוריתא מעשה שר
לחול אלאמא איאב כמא שבת איסורא דר
אית ליה היכרא ובפ' תמיד נשחא אמר דר
הויא דמחור מעשה ליה ליה הואל ואפילו
מחוסר מעשה ועת' ליה הואל לקולא
הו' מעשה וקשא' לו היה דאמר רב חסדא
אילא אמר מודה רב חסדא במחור מעשה
בכרם מודה נשחא אלא מחוסר מעשה

וְיָקָה וְרַב הַסֵּדָה אָמַר לְיוֹקָה וּפִירְשׁוּ בְגָמ' טַעמֶיהָ
ר' חֲמַל הָא דְרַבָּה וְרַב הַסֵּדָה מַחְלֻקָּת רַבִּי אֲלִיעִזֶּר
וְר' זִר' זְעִירָא דְאִמְרֵי דִּילְמָא לֹא הִיא ע"כ לֹא קָאָם
לֵאלּוּל וְזִי מִתְחַשֵּׁל עָלֶיהָ מִמּוּנֵיהָ הוּא הֵהוּא הוּאֵל
וְזִיֵּל דְרַבָּה דְלִיבְרָא:

אזין הלהם בתלמיד נתקוס הרב חזק דמחוסר
בתחמורס משעס דמי וירץ ומי שללה ופחם
ינח דגבר שלח נח לעולם ומדחנין ל"ח במס'
ש שללה ור"ח אית מי היס דקריין לאקומי
לעולם ולחומרא הכה הוב לן למימר איני לוקה
האילו העדה ויכלי ש"ח גיוונה ומנח קולו
כלל בדאורייתא ל"ש לקולא ל"ח לחומרא אטו
והאילו דלמי איה שפתי ורק על מנח שיתפס

דאמריין די מחשיל עליה ומסיק ליה לחולין גופא
נמי רבי הוא:

כולם חקרים כיון דלמר רבי אליעזר הוביל וחי תחש
 ילינה הוביל וחי תחש לנה ממונה הוא וחי אב קדש
 עז חלשים רחל לומר להם תאמרו כי גבי פירק
 נחמור רבי אליעזר הוא נמי ועבר עליה ככל יראה וחי
 יעזר אדרי אליעזר קדש ומחשקה על ער בר קדש
 ככא מ"ט תוס הוי אלא עשרה דלוחא פסול וכן
 קרין מות הוי הוביל וחי מדר' יושע אל סול וכן
 דפסח שזי אדרי חסדל ממשכה יומא ויזר עבר
 ויון קצת עז חסדל מדר' אבי חורא אל

לסל הסל מצרפן לחלה וחד מעמא הוא וכבר
פסק שמואל הלכה כרבי אליעזר דאמר
רב יהודה אמר שמואל הלכה כרבי אליעזר
יאמר ר' חנינא ואפי' כעבין דאין * נישכות
זו כזו הסל מצרפן לחלה אלא מיהו הני מילי

בארץ ישראל דחלה דאורייתא היא וכיון שיהי לכל לא לגדול ולא לקמן ולפי שאסור לאפות גגום אסור לשדוף קדשים ביום טוב הוצרך לומר דכיון דלא נקרא לה שם חלה עדיין לא אפתיא אמרינן הא היא דרזיא לאכליה וכדלה חלה אשתריין הנך כוליהו ומיתסר לן ההמונא יו"ט ושדוף לה אבל חלת חוצה לארץ לא ממידי אלא קורא לה שם ואפי' כבתחלה ושאכל חלת חוצה לארץ אסורה אלא למי שמוכיל ושישירא קרי ובאשה עד שתאפה נדה ואי לכי דאמר לא תקרא לה שם עד שתאפה ולכי נפיקי (א) איתמר יהאופה מיו"ט לחול רב חסדא א

השמש אין רחל להחיר בעצילה בלעד ומיהו עוד אחרת יש ואחרי' הסם רבה מצטלה ברוב ואחיל לה בנימי טומאחיו ואס' בשחור' ים מקומות וסוהגת ויש מקומות שאינה נהגת כל פסחה אכל הרמב"ן וז' כתב להעמיד דברי הרב אלפסי כל מנהגה מנהגה ענין חולין ומטענה כלדמריין פל דברי' ל' לנצל בעירוב לנחמה לא לערעב נשאר יסורים ש' דברי'

[illegible]

המאור הקטן
עזרה אבל במחזור מעשה גוף חובק כגון הגרלה אפי'
נמי אסנקנא מחסור עקרוה במחזור מעשה דמיה ואפילו
הכלב נמי אפי' כר חסא פ' דרבה ור' חסדא חסא
יתושע דהואור כר פסא ור' זעירא דהואור דלמא חסא
דקא אפי' להו כ' חסא ותדא חזיא ליה אבל חסא דלמ'
דקא ואע"ג דסבירא ליה דאמרין חסא ית' מיתשיל ע'
דמי להאוריה דהבא דלוקיה ע'ז כאן ול' אסר כר' ואפי'
לדיוורא לז' אורחיסא אבל חסא דכוליה חזיא לאורחיס'
דסבירא לרבי יתושע חסא אמרין חזיא ע'ז מיתשיל ע'
לממרא מחסור חסא לרבי יתושע מחסורבני ע'ז חסא
מעשה ולא אמרין הב' הואיל דמחסורבני ליעיל ק' והיינו
לרב חסדא מפסח שעברא שנתו אליבא דרבי' דלית ליה
יתושע דשבתין ליה לרבי חסא דלית ליה הואיל אפי'
יתושע ומחזור עקרוה במחזור מעשה ואפילו כר חסדא
הללו דהתו כר פסא ור' זעירא וסמך לז' אוקימתא
כר' בלכא כרבי אק"ל חסא כרבי מבחירו ע'ז דהא ר' חסא
אמרין

מלחמת ה'
לרב חסדא פסול ואע"ג דלא אפשר ליה לתקוני נפשיה מפסח שעברה שנתו וכו' ואמרי ליה הוול יבזמני פסול דאמי לעולם הוא ואפ"ה אמרינן הוול לרב חסדא מה שכל איז הוול אלל בדבר שאפשר שיבא לעולם אלל אלא סמיך ליה ויבזמני ביוני שאל ויבזמני מילי ויבזמני נמי

[illegible]

השנות הראב"ד מיניה לפתיחת דלתות ההיכל דחסרון מעשה יניחו והא לאו בגו דאין דבר א"ל הולא דהא חסדינו ליה לאתניו חכמו חסין הויאל

[illegible]

אלפסי ז"ל דמתי' בחלת ארץ ישראל
 כהן קטן ואי ליכא כהן קטן עמיד לה
 מיהא לא הו' חזיא ליה וכי מימא הו'איל
 הגרלה ומחוסר פמיחת דלמות ההיכל

רמ"ו

לירידה לדהן: **גמ'** נענין. ככרות ענין
 כעין שטן: **דאין** נושבות. שאין נדבקות
 בו: **חזו**: האופה מיום טוב **לחול**. לאחזר
 שאלו וגמר סעודתו פשטתא לן לחא חזי
 ליה מידי האידנא עד אורתא שהוא חול:
לוקא. משום לא חששה כל מלאכה:

חלה טמאה לא חויה לאכילה
ועם מוכ דבר שאינו אוכל נפש
לא תקרא לה שם עד שתאפה
ותקדש וכל רפתא ורפתא
ויפרשא לחא מנייהו וקרייה
חלה בלחוד ושביק לה עד
דמרבנן היא לא צריכה ולא
כהן = קטן דאמר שמואל ^א אין
יוצאה עליו מגופו באיש עד
כהן קטן עברין כר' אליעזר
מי טבא שרפינן לה וכן הלכתא
לוקה ורבה אמר אינו לוקה

רַחֵם ה'רִי"ף ו'ל נְלוֹתָהּ כְּדַמְרִי הַסֵּם
שֶׁעֲמַח דְּמִלְחָה לִפִּי שֶׁאִין אִיסוּרָה שׁוֹה
אִיּוֹ לִהְיוֹת עֲלֶיהָ אִף בְּמִקְוֹמוֹת שְׁנוּהָגָה
בְּפֶתַח דְּכִי אֲמַרְיִין מִבְּטֵלָה כִּדְּבִי הִיּוֹ
(דף פ"ד): דְּמַדְרִבְנָן מִבְּטֵלִין אִיסוּרָה כִּי
אִין לָנוּ:

אִינוֹ לֹקֵחַ אֶלְל אִסְרוֹרָא מִיָּהָא אִרְבָּא
הַמָּלֵא מִשּׁוֹם כָּל יִרְחָא הוֹלֵל וְאִי צְנִי
וְיִסְוִין שְׂכָן אֲפֻשֶׁר דְּר' אֲלִיעֶזֶר דְּלִמְרָא
לִי עֲלִיָּה אֵלָּא כִּי רָחִי לִמְרָא דְּלִמְרָא
יִסְוִין לִיָּה לְרִבְרָא כִּי אֲלִיעֶזֶר וְכֵן מוֹכֵחַ
נִמְוִי כִּרְבָּה מִשּׁוֹם דְּשִׁיבְלָא נִמְוִי דְּדִר'
דְּהִלְכָּה כִּרְבָּה מִשּׁוֹם דְּלִמְרָא בְּגִמְרָא
מְלֹארוֹרִינָא צְרִי שְׂכָת נִעְשִׂין צִיּוּע'
הַ בְּזֹא וְלֹא מִשּׁוֹם דְּסִ'ל קְדוּשָׁה אַחַת
אֲמָרָא וְהִי אִיחָא נְעִירִינָא הִכְּן כִּיּוֹן
נִרְבִּין לְשָׂכָת בְּהִנְנָה דְּמִיחָא כִּיָּן
הַ חֲסָדָא דְּלֵיל לִית מִיָּה אֵלָּא
בְּמִסְפּוֹת בְּמִסְכָּת צִיָּה (ד' 7.) כְּכַזֵּן

[illegible]

ראוי לנפירה בנריקה וז' מדע מדמקשי עליה
בזמנו נמי פסול והוא הוואל לאו הוואל דענדי
לומר כן ככל שאר דיני איסור והיתר שלדברי
קדשים שכל שם שחל עליו לפסול בזמן אחד
לא הוואל ואפשר שהיו מונו דבר שלא ליטול

ה'הספול' דו זומט פסול הוא דו לעולם שכל
דו תרמטו העומלל אחי יזי חפסר לחמי הוא
ד'דשים' תמטו העומלל אכל לא שנקר' לומר הוא
ל'חוט' שחט שחץ דעמנו עליו וזכר"ג אחר
ל'קוח' הוא נפיק וואויל ולא קרא עליהם שז'
ה'היו' דלחמך בפרק שזי עשירי מחסר הגירה
ל'אל' חסוי חק מנעם אחריתי הוא ד'תמנע'
ש'חט' מחסר מנעם דלאו ל'גז' וואו וחסוי

בזה הוא אלא יש לתרץ דהך מסכתא יומא הוא כיון
מחזיק חזקו לחזקה כי נרמזו לחזקו חזקא דמחזיקו

וְלִדְמוּרֵי מִחְקָל בְּנֵי הָאֵל אֶל מְחֹמֶר מַעֲשֵׂה
הַיּוֹלֵל הָאֵל מִלְּחָם דֶּשֶׁק חֲמוּרָה לֵדֵת הֵם קִרְל
בְּלֵל שְׂפִיכֵי הַכֶּלֶךְ עִ"ר דְּמֹחֹסֶר מַעֲשֵׂה בְּנָפֹס
וְיִמָּה דֵּל מֹה דֵּל דְּלִמְדֵּרִי הֵכָּה תִּבְסָסֵת יוֹמֵר דְּמֹחֹסֶר
וְחֹמֶר שׁוֹן נִעַנֵּה בִּי כִּיֹּן דִּלָּה חֵן אֵלֶּה אֵלֶּה בְּהִלָּה
לְהַיִּיר דֶּשֶׁק עַם לֵכֶם מְחֹסֶר וְזֶם הִסְתָּה בְּזִלָּה
לְהַיִּיר דְּמוּת דִּידֵּה קִרְיָה בִּי וְלֵכֶם הִסְתָּה מְחֹסֶר
מְחֹסֶר בְּהִלָּה טַעֲמוֹה דְּפִסְחָה קִלְמֵר דְּכִיֹּן דִּלָּה חֵן
מְחֹסֶר מַעֲשֵׂה כֶּלֶךְ וְיִמָּה וְזֶם חֲמוּרָה וְזֶם חֵן

הבעל המאור ומלחמות על הרי"ף דף יד:

ובדפוס נדפסו בדף טו. מדפי הרי"ף

בעל המאור

והא דכתב הרי"ף ז"ל בחוצה לארץ היכא דליכא כהן קטן עבדינן כר' אליעזר ליתא ולא סמכינן עלה דקי"ל אפילו כהן גדול ל"ש בעל קרי ול"ש טמא מת טובל ואוכל בתרומת חו"ל אפילו למי שהיה עושה טמא מת כבעל קרי והתם אסיקנא דטמא מת אפילו טבילה לא צריך ובעל קרי הוא דצריך טבילה ולא אמר שמואל מי שטומאה יוצא עליו מגופו אסור בתרומת חו"ל אלא עד שיטבול אבל לאחר טבילה הכל מותרין בה וכ"כ רבינו האי בפי' בתשובת שאלה שלו היו יודעים שאין טעם המשנה הזאת בחו"ל כל עיקר וכן נראים הדברים כמו שכתבנו בבעל קרי וטמא מת מסוגיא דשמעתא במסכת בכורות בפרק עד כמה אבל ודאי היכא דליכא כהן כלל לא גדול ולא קטן עבדינן כר' אליעזר.

מלחמות ה'

יש לומר דצריך הוא טהרה גמורה מאותה טומאה דהיינו הערב השמש חומר הוא בטומאה זו לדברי הכל ונמצא שאינה ראויה לבו ביום וה"ר יצחק בן גיאת כתב תשובת רבינו האי שאמר שמשנה זו בחלת א"י היא ופי' בה שעכשיו בחו"ל הרי קטנים כהני וקטן שלא ראה קרי וקטנה שלא פרסה נדה מותרין לאכול חלה בטומאה ומעתה ילך בעל המאור וישיב על הגאון המסייעו מה שהשיב על דברי רבינו ז"ל אבל אני מדקדק אחר כולם ז"ל שהרי יכול הוא לבטלה ולאכלה אפי' גדול דקי"ל תרומת חו"ל מבטלה ברוב ורבה מבטל לה ברוב ואכיל לה בימי טומאתו ואפי' לדברי בעל המאור היכא דליכא כהן לא קטן ולא גדול הרי רש"י ז"ל מפרש דלאוכלה זר דקאמרי' דמבטלה ברוב וכן עיקר בראיות ונמצא שיכול לקרות שם ולאפותה ודעתו עליה לבטלה ואצ"ל שיכול לקרות שם ולבטל ולאפות ולא צריכין למעבד כר"א כלל אבל הגאונים יכולין לומר שאם רצה ליתן לכהן נוהג כדברי ר"א עוד סברתי לפרש כדי להעמיד דברי ההלכות כהלכתו דכי אמרי' מבטלה ברוב לומר שאם נתערבה בכמותה ממנה מרבה עליה חולין ומבטלה כמו שאמרנו בפ"ק דביצה דבדרבנן מבטלין איסורין אבל לבטלה בעירוב לכתחלה לא דלערב בשאר איסורין של דבריהם אין לנו לפיכך צריכין לעשות כדברי ר"א ולא ראיתי לאחד מן הראשונים שיפרש כן:

ומה שהשיב בעל המאור במה שכתב דהיכא דליכא כהן קטן עבדינן כר"א ואמר דליתא ולא סמכינן עלה דקי"ל אפי' כ"ג לא שנא בעל קרי ולא שנא טמא מת טובל ואוכל בתרומת חו"ל ולא אמר שמואל מי שטומאה יוצא עליו מגופו אסור בתרומת חו"ל אלא עד שיטבול אבל לאחר טבילה הכל מותרים בה עד וכן נראין הדברים כמו שכתבנו בבעל קרי וטמא מת מסוגיא דשמעתא במס' בכורות בפ' עד כמה תמהני עליו שהרי לא חדש רבינו הגדול ז"ל בדבר זה כלום אלא לשון הגמרא תפס לו והוא דאתמר התם אמר רבינא הילכך נדה קוצה לה חלה ואכיל לה כהן קטן ואי ליכא כהן קטן שקלא פורתא וכו' ואם פי' קטן שאמר רבינא להוציא גדול שלא טבל בלבד אף פי' דברי רבינו כך הם היכא דליכא בההוא דוכתא כהן קטן אלא גדול שטבל לקריו שיצתה עליו טומאה מגופו עבדינן כר"א דליכא דחזי ליה השתא ולכתחלה ליכא למימר הואיל ואי מקלעי אורחים כהנים שכבר בקש ולא מצא וכן בעל המאור מודה ובמחוסר טבילה נמי ליכא למימר הואיל ואי טביל חזי ליה דהא מחוסר מעשה הוא דומיא דהגרלה ופתיחת דלתות היכל ורבה נמי לית ליה הואיל לכהני כ"ש לדעת בעל המאור ז"ל שפוסק כדברי רב חסדא וכ"ש שאין לנו שום הכרע כלל מכל הסוגיא שבמסכת בכורות ולא ממשנת מס' חלה במי שטומאה יוצאה עליו מגופו שיהא אוכל בה כשהוא טבול יום אלא

12

ה"ג ואין בה ממש כהן המסייע במצותו שזו אסור ואם ראה לחטול מחלה ואח"כ פירש ונכנסתים לידן חסר כל וזהו ט"ם. ואם ראה מושם כהן המסייע עדין, גר"ם עד כמה (דף ק"א:) ומה שכתב אחר ראה לחטול מחלה ואח"כ פירש המושם וכו', ג"ז שם.

החלה"ה (ק"א:) תרומה לפיכך אינה נישלת וכו' בתרומה. כסף"ק דלה ונפ"ק טענו יום. ומ"ם ואינה נישלת מן הטענה שם.

הטעם לתחילה. כסף"ק דלה (משה"ס)

פ"א הלוקח מן הנחתום חייב בחלה.
משה צ"ה דדמאי
(מ"א) הלוקח מן הנחתום טוטל כדי תרומה
מנשר וזהו. וא"ס הא מן צ"ה צ"ה דדמאי
הנחתום לא חייבו אולם חכמים להפריש אלא
ממ"מ וזהו וכתבה רבינו צ"ה מן המכלות
מנשר אלא ש הנחתום חייב מצי להפריש חלה
בישראל (מ"א ח') רמי לוי אהדדי ומיך ריה
וישמן כאן צטורה טעמה כאן צטורה צטומה
כאן צטורה טעמה מנחתום מפרש הואיל ורמזה
לכך להפריש אכל עושה בטומאה לא הטריחו
למזכר להפריש כיון דלא חייב אלא להסיק תחת
כספיו ונקט שילכס הוא פריש ור"ח מ"ך דקן
במה דק כאן צטורה טעמה כלומר במה דקן
חייב הנחתום להפריש ממנו התינוקות קטנים
ממנו ואינם קבוצים להפריש. וס' למהו ע"ד רבינו
שחם שמי המנושות קסם וס' פירש: ובי"ט
ומפריש מן החמה על הגזנות ובי"ט אפילו
מפרוסים הרבה. צ"ה דדמאי (משנה ג)
אפילו נחל' ענין דמאי ור"ס ממזר חלה וכתב
רבינו ששום חלה אפי' ריי מודה אפילו לא
אמת בשל ה"ס אפילו מ' דפוסיק חלה ממזר
בגדי וזן לא חיישין אלא הנחתום נמחיה
בחלה שהוא גלגל לא העיקר: א"ל חייבים וכו'.
משנן ביה חלה (משנה א):

פרק ששי

א הלוקה מן הנחתום חייב בחלה ומפריש מן החמה על הצוננת ומן הצוננת על החמה אפילו מדפוסין הרבה: **ב** אין חייבין בחלה אלא חמשה מיני תבואה בלבד והם החמין והשעורים והכוסמין ושכולת שועל והשיפון שנאמר באכלכם מלחם הארץ. ואין קרוי לחם אלא פת הנעשית מאלו אבל העושה פת אורז או דוחן וכיוצא בהן מן הקטניות אינן חייבין בחלה כלל: **ג** הלקט והשכחה והפאה וההפקר ותבואה שלא הביאה שליש אע"פ שהן פטורין מן התרומה חייבין עליה בחלה וכן מעשר ראשון שהקדמיו בשבילים שניטלה תרומתו אע"פ שיש בו חלק תרומה גדולה ומעשר שני והקדש שנפדו ומותר העומר ושתי הלחם ולחם הפנים כשיפדו כל אותן המותרות הכל חייבין בחלה: **ד** עיסה של מע"ש בירושלים ועיסת שביעית וספק מדומע חייבין בחלה.

אבל

*מדפוסים הקדומים נשמטו ציורי הלחמים:

לאחר שנפדה. ו"מ' ושמ' הלשם וזהו
של מעשר שני וכו'. פסוק חלק (דף ק"י
ל"ח). עיקס של מעש' לדברי ר"מ פטורה
להם) הוא דא פסקו וז' פסג' ר"מ
בזה הוא וז' הו"ל למיפסק דפטורה
דכפרק לולב הנוול (דף ל"ה). גבי דא
ורבי אמי חד אמר לפי שאין הימר אכילה
אכילה כ"ע לא פלוגי דבעינן כי פלוגי בדיו
לא צעין ורבי אמי כפר דין ממון מני בע
ד"מ לא למד' לפי שאין דא הימר אכילה
אחריו של מעש' לירושלמי לא יטול ואם
ממון ממנינן כרנן דוקא אחיז דכברי
דאמר ממון בזה הוא נמנל' דלברי חיז
וגבי מזה הכי ק"ל ר"מ' דיואלא של מעש'
דר"ע הכי ק"ל ר"מ' הגלילי הוא דפלי
אמר' דכבר ממון בזה הוא דאי לא קשי'
אחיז דין ממון לא צעין אלא הימר אכילה
לשם נטל כול וברבי חיז דלמי ביטור
כיומא ע"כ. ודרבי לישב הוסיף לדרך
אפי' הוא רביה דאכילה הוא הלכה בתוס'
אחיז גמורה ונזכרתה הוא מהדמי כחוס'
ספק מדומע חיז בזה דברי ר"מ רבי י'
דפליג ור"מ מודה כי דבספק מדומע
של אמר מרשמי עריקומס' שומע אפי'
קדש ושהאר חולין ולא שזה חז' קדש אבל
כ' שגמרי כחוס' לא שזה חז' קדש
ל' דשאי מרומה קדש גמור ואסור ל'
פס' מדומע. ירושלמי פ"ק דהלח:

[illegible]

שלום

קאמער אכל אהרן עיקם מע"ש צירושלים חייבם בחלה מוכח דלר"מ נמי חייבם ואפשר דטעמא דשלי חייבם שהיה קדש גמור משנה ספ"ט דשביעית. ומ"ש אפק מדומע. ירושלמי פ"ק דחלה:

14

חדא פ"י היה נוטל מהג' לוגין א' והוא של תרומה ומתשבי השנים הנשאלים כאלו הם חולין ונוטל למוכס אחד של תרומה ונותן אחד מג' ושוב נוטל אחד ונוטל א' וכן לעולם זו היא גירסת הרשב"ד אבל רבינו נראה שלא היה גורם בתחלה ושקיל חד אלא כך היה גורם היה רבינו נטלי דחולין וחד דתרומה ורמי עוד חד דתרומה מלא ואלך רמי חד ושקיל חד פירוש דבחר דרמי חד דתרומה רמי עוד חד דהו ארבעה ואז שקיל חד וגירסא זו יומר כינה ולשון מלא ואלך רמי פירוש שבתחלה היה מיקל להשליך שנים קודם כל דבר ואחר כך רמי חד ושקיל חד. ומה שהקשה הרשב"ד שהרי מחלה על מחלה הוא י"ל שמאחר שלא השליכס כפעם אחת אמרי קמא קמא צטיל:

יב הזורע תרומה בצד חולין וכו' עד
היו הכל מדומע. משנה בפסק
ט' דתרומות (משנה ה). פירוש לגנה ערוגה.
ומ"ש וחס נחלס הכל וכו' ולא יתלוס לנחלתה.
מוספת דתרומות פסק ז':

יג שתי קופות אחת של וכו' עד הגידולין
מדומע. שם פ"ז דתרומות (משנה ה):
כתב הרשב"ד שתי קופות וכו' א"ל דבר
זה מן הטעות הראשונה וכו'. וכבר
כתבתי טעם רבינו בקוף פ"א מהלכות אלו. ומ"ש
דב"א בזרע את השנים וכו'. ירושלמי שם אלא

שם טעם קופר:
יד שתי קופות אחת של חולין ואחת של
תרומה וכו'. נקט' הערל עלה
פ"ג. ומ"ש וזע"פ שלא רבו חולין על התרומה.
שם וזכרנו יומן: בד"א בתרומה בזמן הזה
וכו'. שם (דף מ"ד) ובפסק אלו עוצרין:

מז סאה תרומה שנפלה לתוך הכרי וכו'.
ירושלמי פסק ג' דתרומות (הלכה ג).

כתב הרשב"ד סאה תרומה שנפלה לתוך
הכרי וכו' א"ל צניא הוא צירושלמי.
ונראה שרבינו לא היה גורם צניא אלא כך היה
גורם רבי יוחנן כן צניא אמר קאם תרומה שנפלה

למוך הכרי וכו'. והרי קורקוס ז"ל כח שיש ליישב
לדעת רבינו גירסת צניא לשון צניא קאי על

תרומה שני כריים כאחד שהזכיר אחר כך והוא
כאלו אמר רבי יוחנן שאל שאלה והתחיל פשעא

לי סאה תרומה שנפלה וכו' ואיך פלוגתא וכו' קא
מיציעא ליה הא וכן אמר בה מהו:

אמר תרומת הכרי בצפוניו וכו'. גס זה שם
צירושלמי וכתבתי:

מז היו לפנינו שני כריים וכו'. שם צירושלמי
וכבר יומן: היו לפנינו שתי סאין

וכרי אחד וכו'. ג"ז שם צירושלמי: היו לפנינו
שני כריים וסאה אחת וכו'. גס זה שם צירושלמי:

מתש

ואע"פ שלא רבו חולין על התרומה.
של תורה עד שירבו חולין על

השגת הרשב"ד

סאה תרומה שנפלה לתוך הכרי וכו' עד ובתרומת
הכרי. א"ל צניא הוא צירושלמי:

שהוא צפון צפוני הוא המדומע:
היו לפנינו שני כריים באחד מהן הרי שניהן מדומעין. היו לפנינו
שתי סאין וכרי אחד ואמר הרי אחת מן הסאין האלו עשויה תרומה על הכרי הזה הרי אחת
מהן תרומה ואין ידוע אי זו היא. היו לפנינו שני כריים וסאה אחת ואמר ה"ז תרומה על
אחד מן הכריים הללו הרי הוא תרומה ונתקן אחד מהן ואין ידוע אי זה הוא המתוקן
מן הטבל:

חמישים

מכאן ואלך רמי חד ושקיל חד ע"כ. ואיכא לאקשויי על רבינו תרמי חדא כיון שנחשבה כרוב
אמאי צריך עוד לטול מין של תרומה לוג וליתן לתוך השלשה ודבר זה לא הוזכר בדברי רב
הוא וכו' כיון דליכא תרי לוגי דתרומה הוה ליה מחלה על מחלה ואסור וזו היא השגתו של
הראב"ד ז"ל. וי"ל דלשגא דרב הוה קשימיה דאמר רמי תרי נטלי דחולין דליכא קא רמי לכו

אלא משמע דמתחלה הוה חמין חד נטלא דין של
תרומה והדר רמי עליה תרי נטלי דחולין והדר
רמי חד נטלא דתרומה ואפשר דלרבינא נקט
הכי דלפי"ב בכה"ג לא הוה מחלה על מחלה דכיון
דרמי תרי נטלי חולין ונחשבל לוג של תרומה אטו
חור ויעור כ"ל ליישב דברי רבינו:

יב הזורע תרומה בצד חולין וכו'. תרומות
פ"ט מהא לגנה של תרומה ואחת

של חולין כולן מותרים בדבר שזרעו כלה אלא
דבר שאין זרעו כלה אפי' מאה של חולין ואחת

של תרומה כולן אסורין ומתאם בתוספתא אלא
דבר שאין זרעו כלה לא יעלה שאין הקרקע

עולה בק"א חלש יעלה וצלבד שלא יתכן לחלוט
רבי יהודה אומר אף יתכן לחלוט ויעלה בק"א

ופסק רבינו כח"כ וטעמא דמתני' פ"י במשנה
לפי שהתרומה מופרשת היא ולא מערבת בחולין

ופי' לגנה ערוגה וצירושלמי פירשו לגנה לשון
לוג ובערוך פ"י לשון לוגין וקשה עליהם דהלא

בזרע יש מיידי הילכך הנכון לשון ערוגה:
יג שתי קופות אחת של תרומה וכו'.

בפ"ז שתי קופות אחת של תרומה
ואחת של חולין שנפלה סאה של תרומה לאחת

מאה ואין ידוע אי זו מהם נפלה הרי א"ל ואמר
למוך של תרומה נפלה וכו' נפלה אחת מהם

לתוך החולין איהו מדמעין וכו': וכן אם ידע
אחת מהן וכו'. שם במשנה זרע את אחת מהן

פזור והשניה נובא בה בתרומה וחיבת בתלה
דברי ר"מ ורבי יוסי פזור זרע אחר את השנייה

פזור זרע אחד את שניהן בדבר שזרעו כלה
מוכר דבר שאין זרעו כלה אסור:

נפלו שתייהן למקום אחד וכו'. ג"ז שם
במשנה: זרע אחד את שתייהן וכו'.

משנה הוצרכה בסמך: בד"א בזרע את השנייה
וכו'. וגרסי' צירושל' עלה דמתני' ר' זעירא בשם

רבי חייה בר ווא והוא שזרע את השניה עד שלא
קצר את הראשונה ואם זרע את השנייה אחר

שקצר את הראשונה אין תלוט ומחזיר נעשו הוכח:
יד שתי קופות אחת של חולין וכו'.

בריימא הוא וימימי לה ככמה דוכמי
בפסק הערל (דף פ"ג) וצ"ל אלו עוצרין מוחזרין

מנה ומשני הנח לתרומה בזמן הזה דרבנן וכוין
דהו מדרבנן ע"כ אע"פ שלא רבו חולין על

התרומה דלי רבו חולין על התרומה מאי אירא
משום שאני אומר חולין לתוך חולין נפלו אפילו

ידעין דנפלו חולין לתוך התרומה צטילא כרובה:
בד"א בתרומה בזמן הזה דרבנן וכו'. הכי

משני תלמודא בפסחים ובכמה דוכמי
והראב"ד ז"ל דחיק לתרמי כאשר כהו כהשגתו

ואיכא דעיקר המירוק חסר מן הספר דמוקי
למתני' בזהו מקומות שלא החזיקו עולי צבל אלא

ודלי דצדק כלל אמרי' הנח לתרומה בזמן הזה צבל
דוכמי ואפילו תרומה דגן ומירוס וכבר כתבנו

בתחלת ההלכות דעם רבינו אלא בתרומה דאורייתא
עד שירבו חולין על התרומה דכיון דליכא ריבוא

תלין להקל לומר חולין לתוך חולין נפלו וכן כתבו
התוספות דברישא דקס"ד דלאירי בתרומה

דאורייתא על כרחין אירי בשירבו חולין על התרומה
ומשמע דלכח דמתרנים הנח לתרומה בזמן הזה

דרבנן אע"פ שלא רבו חולין על התרומה:
מז סאה תרומה שנפלה לתוך הכרי וכו'.

גרסינן צירושלמי פ"ג רבי יוחנן בר
אלעזר צני צניא תרומה שנפלה לתוך הכרי ואמר

הנפלה גירסתו ברייתא דהספדים שליו אלא
משמע מגירסתו דנפשתה בעיין וה"ק סאה של תרומה שנפלה לתוך הכרי ואמר תרומת הכרי הזה כחומר מהו ופשיט מקום
סנקטימיה וכו' וזה דעת רבינו: אמר תרומת הכרי בצפוניו וכו'. שם פלוגתא דמתני' ופסק כחכמים שאמרו עושה אותה כמין כי חד מן ארבעה:

מז היו לפנינו שני כריים וכו'. ג"ז צניא שם ופסק
רבי יוחנן דלאמר קדשו מדומעין והטעם כיון שלא ציר כלו זה מהם: היו לפנינו שתי סאין וכרי אחד וכו'. ג"ז שם צירושלמי
א"ר השעשא צני' שפלה היו לפנינו שני סאין וכו' קדשן ואינו ידוע אי זה הוא: היו לפנינו שני כריים וסאה אחת וכו'. שם מומלל כלשון רבינו:

חמשים

הדפסה ברזולוציית מסך - להדפסה איכותית הדפס ישירות מן התכנה

משנה תורה <מהדורה חדשה> ז (זרעים) משה בן מימון (רמב"ם) עמוד מס': 116 הודפס ע"י אוצר החכמה

חידושי תורה – הערות – פירושים – ופסקים

שכג א כל חלה שהיא מדרבנן וכו'. פירוש שעיקרה מדרבנן דהיינו חלת חוה לארץ לאילו חלת ארץ ישראל בזמן הזה אפילו למאן דאמר שאינה אלא מדבריהם אינה בכלל הזה דכיון דעיקרה לאורייתא אינה נאכלת כלל כמו שנתבאר בסיומן הקודם ודיון זה הוא משנה בפרק ד' לחלה ג' מנהר ואמנון ולפנים דהוי חוה לארץ תנן וניתנת לכל כהן שיראה ומפרש בירושלמי דניתנת לכהן אפילו עם הארץ וכן כתב בית יוסף:

ב וי"ש ואינה טובלת שמותר לאכול מהפת ולהפרישה אחר כך. מימלא דשמואל פרק קמא דביצה ודקדק רבינו ואמר ולהפרישה אחר

כן דמשמע דמשייר יותר מכדי חלה כדי להפריש עליו חלה משום דבעינן ראשית ששיריה ניכרים ללא כפירוש ר"י לאין צריך לשירי אלא כדי חלה וכן כתב הרא"ש לשם ג' וי"ש ומתבטלת ברוב חולין וכו'. בפרק עד כמה (דף ק"ז א) אמר שמואל תרומת חוה לארץ בטלה ברוב רבה מבטלה ברוב ואכיל לה בימי טומאתו ולפי שאפשר לפרש דרבה תרתי קאמר חדא מבטלה ברוב לאכלה לזר ולא בעיא ק"א אידך ואכיל לה בימי טומאתו אף בלא ביטול ברוב על כן פירש רבינו דחדא קאמר דמבטל לה ברוב כדי לאכלה בטומאה ולפי שקשה דחוה לארץ דכולנו טמאי מתים ואין לנו אפר פרה כל חלה נאכלת בטומאה אפילו בימי טהרתו לכך פירש דהכי קאמר כגון שיש כהן גדול שטבל לקריו וכו' כלומר כי היכא דהקילו בחוה לארץ לאכלה בטומאת מת הכי נמי הקילו בחוה לארץ בטומאה היוולדת מגופו לאכלה על ידי ביטול ברוב אבל לבטלה ברוב לאכלה לזר מזה לא קמייירי תלמודא:

ד וי"ש והרמב"ם כתב שיכול זר לערבה עם חולין שוה בשוה ולאכלה. זה לשונו בפרק ה' מהלכות בכורים ואם היה שם כהן קטן וכו' עד מותר לאכלה עם הזר על שלחן אחד לפי שאינה מדמעת ואפילו נחערה שוה בשוה עכ"ל נראה מדבריו דדוקא היכא דממילא היא מתעברה כשאוכלה עם הזר מותר בשוה בשוה וברבי זעירא בירושלמי אבל לכתחלה אסור אלא אם כן בטלה ברוב כדשמואל דמבטלה ברוב דוקא אבל מדברי רבינו מבואר דמפרש להרמב"ם דאף בלכתחלה יכול לערבה שוה בשוה ולפי זה צריך לומר דדוקא לזר מותר שוה בשוה אבל לערבו לאכול בטומאתו חמיר טפי ללא שרי אלא במבטלו ברוב כדשמואל: ומה שכתב בשם ר"י. כך הוא בתוספות פרק עד כמה: כתב בית יוסף דהרמב"ם מפרש דלא התירו לבטל ברוב אלא אם כן שנתעברה בכמותה או בפחות ממנה אבל הרשב"א כתב בפסקי חלה שלו דאפילו לכתחלה נוטל ומבטל עד כאן לשונו ותימה דהלא בתשובת הרשב"א סימן של"ו הסכים לדעת הרמב"ם וחיזק דעתו בראיות ואפשר דבאותה תשובה דוקא לאכלה לזר החמיר כהרמב"ם אבל לאכלה בימי טומאתו מותר לבטל ברוב לכתחלה והכי משמע מאותה תשובה שכל הראיות שהביא לשם

שכג א כל חלה שהיא מדרבנן ניתנת אפילו לכהן עם הארץ. בפרק ד' לחלה (מ"ח) ג' מנהר ואמנון ולפנים דהוי חוה לארץ כמו שנתבאר (ס' שכתב רסג. ד"ה וזמון) תנן וניתנת לכל כהן ומפרש בירושלמי (ס' ה"ד) דהיינו דניתנת בין לכהן חזר בין לכהן עם הארץ: וי"ש רבינו כל חלה שהיא מדרבנן. היינו לומר שעיקרה מדרבנן דהיינו חלת חוה לארץ אבל חלת ארץ ישראל בזמן הזה אפילו למאן דאמר (כתובות כה). שאינה אלא מדרבנן אינה בכלל הזה דכיון דעיקרה לאורייתא אינה נאכלת כלל וכמו שנתבאר בסיומן הקודם זה (בסופו): ואינה טובלת שמותר

לאכול מהפת ולהפרישה אחר כך. בפרק קמא דביצה (ט). אמר שמואל חלת חוה לארץ אוכל והולך ואחר כך מפרש וכתב הרא"ש (ס' ס' יג) פירש ר"י אוכל כל הפת ומשייר זה כדי חלה ומפרישה באחרונה. ולא נהירא דאם כן הוה ליה למימר ומשייר כדי חלה אלא משמע צריך לשירי יותר מכדי חלה כדי להפריש עליו חלה משום דבעינן ראשית (במדבר טו כ) ששיריה ניכרים (חלה פ"א מ"ט) ומיהו מוקף ודאי לא צעינו מדשרינן אוכל והולך ואחר כך מפרש וכן כתב סמ"ג (עשין קמא רג ע"ג): וכתב עוד סמ"ג כתב מורי רבינו יהודה בשם ה"ר אלחנן דהא דאמרין אוכל והולך ואחר כך מפרש זהו כשנתחייבה כל העיסה ביחד כשנילושה ביחד אבל במצות שכל אחת נתחייבה בחלה לבדה סברא הוא שלא יועיל בלא הקפה לפטור את כולו עכ"ל (ב): ומתבטלת ברוב חולין כדי לאכלה בטומאה. בפרק עד כמה (בכורות כז). אמר שמואל תרומת חוה לארץ בטלה ברוב רבה מבטלה ברוב ואכיל לה בימי טומאתו. וכתב הר"ן בפרק אלו עוצרין (פסחים יד: סוד"ה וכתב) שכתב הרמב"ם (מלחמות שם טו). דהא דאמרין מבטלה ברוב היינו לומר שאם נתעברה בכמותה או בפחות ממנה מרבה עליה חולין ומבטלה כדאמרין בפרק קמא דביצה דדברין מבטלין איסורא כי האי גונא אבל לבטל בעירוב לכתחלה לא דלערב בשאר איסורים של דבריהם אין לנו עכ"ל. אבל הרשב"א כתב בפסקי חלה שלו (שער ד) דמשמע דאפילו לכתחלה נוטל ומבטל והרמב"ם אף על פי שמדבריו בפרק ה' מהלכות בכורים (ה"ב) נראה לכאורה שסובר כדברי הרמב"ם לכתחלה אין מבטלין אותה שכתב וי"ל אם היה שם כהן קטן וכו' הרי זה מותר לאכלה עם הזר על שלחן א' לפי שאינה מדמעת ואפילו נחערה שוה בשוה בפרק י"ג מהלכות תרומות (ה"א) כתב בהדיא תרומת חוה לארץ מותר לבטלה ברוב ואוכלה בימי טומאתו: [צדק הבית] ואן אחר כך מנאחי בספר מוגה שכתב פרק ה' מהלכות בכורים אם רצה לאכול תחלה ואחר כך יפריש החלה בחוה לארץ מותר [עד כאן]: והרמב"ם כתב שיכול זר לערבה עם חולין וכו'. כבר כתבתי לשונו בסמוך וטעמו מדתנן בפרק ד' לחלה (מ"ח) ג' חלת חוה לארץ ונאכלת עם הזר על השלחן ואימור עלה

דרכי משה

(א) וכן הוא בהר"ן דביצה (ע"ב דף רפ"א) [ד' ב] (סוד"ה אמר רבה): (ב) וכן הוא במרדכי פרק אלו עוצרין (פסחים ס' תקנ"ז, השני) ובכל בו (ס' פטו נז ע"ג):

חידושי הגהות

[א] אין לדברים אלו הבנת ענין להכא ואף כי כבר תיקנתי הרבה פעמים הגהות בדק הבית שנדפסו שלא במקומם להציאם אל מקומם אבל הגהה זו חפשי בכל הסימן ולא מצאתי מנוח לכף רגלי אשר על כן אמרתי (אחר עיוני בהרמב"ם פרק ה' מהלכות בכורים הלכה י"ב שהיה כתוב שם בתחלה החלה בחוזה לארץ וכו' והגיה הרב בית יוסף בכסף משנה דצריך לומר ואם רצה לאכול וכו' ע"ש) כי אולי חסרון מבפנים יש כאן שכשהעתיק לעיל דברי הרמב"ם שבפרק ה' מהלכות בכורים ואם יש שם כהן קטן וכו' העתיק כל הנוסחא שבספרים ישנים שם עד שאין עיקרה אלא מדבריהם ועל זה שפיר כתב אחר כך מצאתי בספר מוגה וכו' לא להשימיענו נפקא מינה לענין דינא דהכא אך למען דעת החסרון שבספרי הרמב"ם כנלע"ד אחרי כתבי בינותי בספרים ומצאתי בספר ברכי יוסף כדברי:

פרישה

(א) כל חלה שהיא מדרבנן ניתנת אפילו לכהן עם הארץ. ר"ל שעיקרה דרבנן כגון חלת חוה לארץ לאפוקי חלת ארץ ישראל (בזמן הזה אפילו למאן דאמר שאינה אלא מדרבנן אינה בכלל הזה דכיון דעיקרה וכו'. עד כאן המגיה) שעיקרה לאורייתא אינה נאכלת כמו שכתב בסיומן שלפני זה. בית יוסף:

בית יוסף

יורה דעה הלכות חלה סימן שכג

בית חדש

בירושלמי (ה"ז) הורה רבי אבהו בצרכה שהיא כריכה רוב אמר רבי יונה מלמד שהיא עולה בפחות מה' ואינה נאסרת א"ר זעירא מתניתין אמרה אפילו אחד באחד דתנינן ונאכלת עם הזר על השלחן כלומר משום דאם תתערב עם פתו של זר מותרת לזר וסבירא ליה ז"ל דהלכה כרבי זעירא דמתניתין מסייעא ליה וכן פסק סמ"ג ואף על פי שבתרומת חוה לארץ לא התיר שמואל לבטלה אלא

ברוב אפשר דהיינו דוקא במתכוין לבטלה אבל היכא דאינו מתכוין לבטלה אלא שהוא אוכלת עם הזר על השלחן וממילא היא מתערבת לפעמים אפילו לא נתערבה אלא שזה בשוה מותרת ור"י צריך עוד כמה (כז). כתב אהא דלמך שמואל

חלת חוה לארץ בטלה ברוב לאכלה זר ולא בעינן אחד ומאה ולאחר שיערבה ברוב חולין יכול לאכול זר או כהן בימי טומאה לאחר שבטלה (ג): ור"י פירש שאסור לבטלה כדי להאכילה לזר וכו'. כך כתבו שם התוספות (ד"ה תרומת) אהא דלמך שמואל תרומת חוה לארץ בטלה ברוב להחירה לכהן טמא קאמר ולא כמו שפירש הקונטרס לאוכלה לזר דהדיא מוכח במנחות פרק רבי ישמעאל (סז). דאסורה לזר דלייק התם ה' דישאל מדמעת משמע דאינה עולה לאכול לזרים אלא באחד ומאה וכן כתב בספר התרומה (סי' פא). והרשב"א בפסקי חלה שלו (ש"ז) כתב דהיה דשמואל אף לאכלה לזר היא ומיהו דוקא ברוב אבל שוה בשוה לא דלית הלכתא כרבי זעירא דירושלמי והא דמשמע צריך רבי ישמעאל דחלת חוה לארץ מדמעת התם שנתערבה חד בחד ואי נמי לרבי זעירא דירושלמי בפחות מחד וחד: ור"י שכן היא מסקנת א"א הרא"ש ז"ל. אף על פי שבהלכות חלה (סי' יד) כתב דברי הרמב"ם ודברי ר"י ולא הכריע ביניהם מכל מקום מדכתב שם אמתניתין דונאכלת עם הזר על השלחן ולא גזרינן העלאה אטו אכילה משמע דסבירא ליה דלא שריא מתניתין אלא כפי האי גוונא אבל אם נתערב כדברי הרמב"ם לא [בדק הבית] כתב הרמב"ם צריך ד' מהלכות תרומות (הי"ז) המפריש תרומה ומעשרות וניהם עליהם הרי זה נשאל לחכם ומתיר לו כדרך שמתירים לו שאר נדרים ותחזור חולין כמו שהיתה עד שיפריש פעם שנייה אותה שהפריש תחלה או פירות אחרים [ב] ועד כאן: וכתב בספר המצות שצריך ליהדר בה וכו'. טעות סופר י"כ כאן

שאסור לכתחלה אינן אלא שלא לבטל לכתחלה לאכול לזר וכן לעיל בסימן ז"ט הביא בית יוסף (עמ' תמד) מה שכתב הרשב"א (תורת הבית הארוך ד"ז ש"ג לב א) ע"ש רבינו שמשון (פ"ד דחלה מ"ה) דלא אמרו לבטל לכתחלה אלא לכהן טמא אבל להאכילה לזרים לא והא דכתב בית יוסף וז"ל והרשב"א בפסקי חלה שלו כתב דהיה דשמואל אף לאכלה לזר היא מיהו דוקא ברוב

ולאוכלה ור"י פי' שאסור לבטלה כדי להאכילה לזר (ה) אלא אינה בטלה בחולין אלא בק"א כתרומה דאורייתא כן הוא מסקנת א"א הרא"ש ז"ל (ו) וכתב בסה"מ שצריך ליהדר בה שלא לאוכלה בקערה במרק רותח שלא יאסור מלאכול הזר באותו קערה ואם נתערב בככרות אחרות במינו כגון חטין בחטין צריך ק"א לבטלה לזר ומין בשאינו מינו בטלה בס' במבטלה ברוב נמי לא ובפרק י"ג

דהלכות תרומות (ה"א) כתב דאפילו לכתחלה מותר לבטלו כדי לאכלה בימי טומאתו אלא בעל כרחך דדבריו צריך ה' דכוריס לכתחלה אסור אפילו ברוב אינם אלא כדי לאכלן זר וכבר כתבתי דבריו הבין מדברי הרמב"ם דבר שרי טפי דאפילו לכתחלה יכול לערבה שוה בשוה ונמשך אחר דברי הרא"ש בהלכות חלה (סי' יד) שהבין כך מדברי הרמב"ם אבל אין לשון הרמב"ם משמע הכי כלל אלא דלזר אין מבטלין כלל לכתחלה אפילו ברוב חולין ודלעבד שרי שוה בשוה ובימי טומאתו יכול לבטל לכתחלה ברוב ומיהו לענין הלכה E נקטין כר"י וכספר התרומה דבסמוך להחמיר דאפילו דלעבד לא שרי במין במינו אלא באחד ומאה ובמין בשאינו מינו בששים:

ה ור"י שכן היא מסקנת א"א הרא"ש ז"ל. אף על גב דבהלכות חלה כתב הרא"ש תחלה פרי' ואחר כן דברי הרמב"ם מכל מקום מאחר שכתב דר"י דחה הראיה שהביאו לדברי הרמב"ם מן הירושלמי משום דתלמודא דידן לא סבירא הכי אלמא דמסקנתו כר"י ובית יוסף נדחק בפירוש זה ע"ש:

ו וכתב בס"ה שצריך ליהדר בה וכו'. פירוש ספר התרומה פוסק כר"י דאין חלה בטילה אפילו דלעבד להחירה לזר אלא באחד ומאה במין במינו ובששים במין בשאינו מינו ולפיכך כשאוכלת כהן טהור בקערה במרק רותח נאסרה הקערה לזר שאין ראוי לאכול ממנה חולין לפי שהקערה פולטת ברותח קדשי הגבול שנבלע בחוכה ולפי זה צריך ליהדר

דבסמ"ג (עשין קמא רג): לא כתב כן אדרבה הוא פוסק כהרמב"ם דלמך אפילו אחד באחד בטיל כרבי זעירא דמתניתין מסייעא ליה דקתני ונאכלת עם הזר על השלחן וגם סמ"ק לא כתב דברים אלו אלא בספר התרומה (סי' פ) אלא נתינתו טעם למה אין מפרישים עכשיו בחוה לארץ חלה שנית כתב דשמואל הטעם לפי שצריך לשמרה מזרים וגוים גם פעמים שנותנים אותה בקערה במרק רותח ועתה אסור זר לאכול בקערה עכ"ל ולטעמיה אזיל שהוא סובר דכי אמר שמואל חלת חוה לארץ בטלה ברוב היינו דוקא לאכלה כהן בימי טומאתו אבל לא להאכילה לזר וכדברי הפוסקים שנתבאר בסמוך שסוברים כן: ור"י שואם נתערבה בככרות אחרות במינה כגון חטים צריך ק"א לבטלה לזר ומין בשאינו מינו בטלה

דרכי משה

(ג) וכתב הרשב"א (ח"א) סימן של"ו דאסור לזר לבטלה לכתחילה ומיהו אם נתערבה בטילה ברובא דעלמא:

פירשה

(ב) אפילו לכהן עם הארץ. לאפוקי מתנות כהונה שנתבאר לעיל סימן ס"א (עמ' ז) שנותנין לכתחלה דוקא לכהן חזר מדכתיב (דהי"ז לא ד) למען יחזקו בחורת ה': (ג) שמואל לאכול מהפת ולהפרישה אחר כך. ודוקא בחלת חוה לארץ אבל בחלת ארץ ישראל עובלת. וצריך לשייר יותר משיעור חלה כדי שתהא שריה ניכרים: (ד) כגון שיש כהן גדול וכו'. פירוש לאפוקי כשאיין שם כהן שטבל שאז מפריש שמים ואם כן אותה שנאכל אוכלין אפילו זב וזבין כדלעיל דו"ק. מורי ורבי (מהרש"ל) צדיאורו לטור. ועיין מה שכתבתי לעיל בסימן ש"כ"ב סעיף קטן י': (ה) ור"י פירש שאסור לבטלה וכו' אלא אינה בטלה וכו'. ראה לומר שר"י חולק עם הרמב"ם בתרתי ר"ל שכתחלה אסור לבטלה אפילו בלאף ובדיעבד אינה בטלה אלא בק"א כתרומה וכו' (ובדרכי משה בשם תשובת הרשב"א סימן של"ו דלכתחלה אסור ובדיעבד בטלה ברובא דעלמא וכן דעת רש"י. עד כאן המגיה) ובספר יורה דעה ישן של קלף מלאכי שכתוב בו כך כדי להאכילה לזר ואינה בטלה בחולין וכו': (ו) וכתב בספר המצות וכו'. כתב בית יוסף דטעות סופר הוא זה דסמ"ג וסמ"ק סבירא להו כהרמב"ם וצריך לומר ספר התרומה:

חידושי הגהות

[ב] יש כאן חסרון בהעתקה שבבדק הבית הנדפס בפני עצמו סיים על הגהה זו וז"ל ומזה יש ללמוד למי שנתערבה חלתו עם עיסה אחרת ע"כ וכבר התעורר הרב ברכי יוסף על זה דמדברים אלו מוכח דלא כט"ז שם א"ק ב' אלא שבבדק הבית שלפנינו חסרוהו ע"ש:

בית יוסף

חידושי תורה – הערות – פירושים – ופסקים

א חלת חוצה לארץ כו'. דוקא חלת ח"ל שעיברה אינו אלא מדרבנן אבל חלת א"י אפי' בזמן הזה אף על פי שאינה אלא מדרבנן כיון דעיקרה מדאורייתא אינו בכלל זה וכמו שנתבאר בסיומן הקודם ודוקא בחלת ח"ל הקילו בכך אבל בשאר איסורים דדבריהם לעולם נרדף ס' וכן אסור לבטלן לכתחלה כדלעיל סוף סימן כ"ט ועיין בב"י ס"ס זה שהביא דברי הרשב"א שיש לחלק בכך: ב לפי שאינה מדמעת כו'. ובס"ס פרק כ"ה דף ק"ז ע"ב אמרין ללא גזרינן העללה אטו אכילה כיון דחלת ח"ל אינו אלא מדרבנן ותרווייהו נרדף טעמא לאינה מדמעת אינטיקא אמאי ללא חיישין שמא תתערב החלה במאכל וטעמא לאינו אלא מדרבנן אינטיקא כדי שלא נגזור העללה אטו אכילה ובה נדחה מה שכתב הב"י דממה שכתב הרא"ש לא גזרינן העללה אטו אכילה מוכח דס"ל כר"י ליתא דהא הך ללא גזרינן העללה אטו אכילה ש"ס ערוך הוא אלא ודאי כדפירשתי, וכן מלאי און לי בדברי רבינו שמעון ובמעדני מלך

ש"כ חלה דרבנן היאך ניתנת ונאכלת ודין

תערוכתה בחולין. ובר סעיף אחד:

א א א א א חלת חוצה לארץ שמותרת לכהן טהור מקרי רשאי לאכלה עם זר על שלחן אחד ב [ב] לפי שאינה (א) מדמעת (פירוש ענין דמוע הוא תרומה שנפלה בחולין) ג ואפילו נתערבה שוה בשוה: הגה ג (א) [ג] ויש חולקין וסבירא להו (א) ד (ג) לאוסרת תערוכתה [ד] עד מאה ואחד אם הוא במינה ושלל במינה עד ס' (טור בשם ר"י וספר התרומה ורא"ש ורוקח ס' שנ"ט ומהר"י ס"מ"ח ור' שמשון) ה [ה] ואם (ב) חזרה ונתערבה

מעיקרא וכן איתא לקמן בש"ע ס' של"א סעיף מ"ח דנשאלין על תרומות ומעשרות אם ניהם עליהם כו' * ותימא על מתני' דפ"ה דתרומות סאה תרומה טמאה שנפלה לפחות ממאה חולין ירקבו משמע דף קכ"ה ע"ב) מ"מ נראה דדוקא בחלה כיון דלחם הוא שכיח ביה תערובת להכי אי לאו לאינה מדמעת הוה גזרינן אבל בשאר איסורין לא חיישין דלמא יתערבו וכמו שנתבאר לעיל סימן פ"ח ס"ק ב' דמותר לאכול על שולחן א' בשר כשר עם עובד כוכבים שאוכל בשר נבלה וכן שאר איסורים ובהכי ניהא האי ללא שרי נמי משום תערובות גופיה מטעמא לאינו אלא מדרבנן ונימא כי היכא ללא גזרינן העללה אטו אכילה מטעמא לאינו אלא מדרבנן ה"ל לא נגזר משום תערובות משום לאינו אלא מדרבנן אלא ודאי דפחת שכיח תערובות ואיכא למיגזר טפי ודוק מיהו בלאו הכי ניהא דאין לדמות הגזרות זו לזו וכמו שכתבו התוספות שם דכ"ה ומנא תימרא כו' ע"ש: ג ריש חולקין כו'. ובספר מ"מ סוף דף קכ"ה השיג על הטור וב"י והרב ואמר שדעת הרא"ש אדרבה כהרמב"ם דבטלה ברוב אפי' לזרים מדכ' במסקנתו וז"ל ול"ג דחלה ב' דמתני' עלה קאמר בירושלמי דנותרה לכהן ע"ה דהקילו בה שאינה אלא להכירא בעלמא וגם הקילו בה להחירה לישראל על ידי ביטול ברוב ולא קשה הא דקאמר תרומת עובד כוכבים בח"ל אינה מדמעת הא דישאל מדמעת עכ"ל ומתוך כך כתב בסוף דבריו ולכך הסומך להחיר ברובא לא הפסיד עכ"ל ולא עמדתי על סוף דבריו דלדבריהם מכאן מוכח שמסקנת הרא"ש כר"י דהרי כתב דלחלה ב' דמתני' עלה קאי כו' וכך הם המשך דבריו שמתחלה כתבו הביא דברי הרמב"ם ור"י ודא"כ דברי הרמב"ם דמתח"ל הך דש"ס דידן דמדמעת היינו במחאה על מחאה ולא הכריע עדיין דבר ואח"כ הביא דברי הרא"ש דחולק על הירושלמי דסבירא ליה דנותרה לכהן ע"ה ודא"כ כתב הכרעתו אכל הג"ל וכך הם הדעת דבריו ולי נראה דלחלה ב' דמתני' שהיו נותרים ב' חלות א' לאור והיא עיקר החלה שמדרבנן והיתה נשרפת ולא החיר לאכלה בטומאה עצמה והחלה הב' היתה נאכלת לכהן ולא היתה אלא להכירא בעלמא כדכ' הרא"ש לעיל מינא בהדיא דהחלה הב' של ח"ל לא היתה אלא להכירא בעלמא עלה קאמר בירושלמי דנותרה לכהן ע"ה כיון שאינה אלא להכירא בעלמא ובאותה חלה הקילו בה להחירה לישראל ע"י ביטול ברוב והך דכורות מייירי אפי' לישראל והשתא לא נרדף לחירוף הרמב"ם אלא הא דישאל מדמעת מייירי בחלה א' דח"ל כך הם המשך דברי הרא"ש וכן משמע בחס"ר ר"פ כל הבשר ובאגודה דבחלה ב' דח"ל הקילו לאינה מדמעת ולא בחלה א' ועיין שם ודא"כ לדין שאין מפרשין אלא חלה אחת א"כ יש לה דין חלה א' כדמוכח בהרא"ש שם טובי זימני וכל זה ברור וא"כ ודאי דדקו דברי הרב שפסק דהאידינא החלה אינה בטלה לזרים אלא בק"א כיון דהאידינא אין מפרשין אלא חלה אחת וכמו שנתבאר בסיומן הקודם וגם דברי הטור נכונים במה שכתבתי דמסקנת הרא"ש כר"י דכלאו הכי א"ל ליישב דבריו דמ"מ ס' משום ש"כ הרא"ש ולא גזרינן העללה ודאי ליתא וכמ"ס לעיל ס"ק ב' ומ"מ מהרש"ל פרק כל הבשר ס' ג' שהביא דעת ר"י באחרונה הוא תמוה דהא הביא אח"כ דברי הרמב"ם וסותר דברי ר"י אלא ודאי כדפרי' אלא דק"ק דה"ל לפרושי דבחלה ב' בטל ברוב ונראה משום שכתב הרא"ש דהאידינא

בקודת הכסף

* (ש"כ בט"ז ס"ק ב) האריך בדברים שאין בהם ממש, דהדבר פשוט דהא דתנן ירקבו דינא קתני, תקנתא לא קתני, ומייירי היכא שאינו רוצה להחיר, ומכל מקום הוי בעי למימר דהוי דבר שיש לו מחירין כיון דעל כל פנים אפשר בשאלה, ולכך נרדף לשנויי דליכא מזה לאתשולי. ומה שכתב ועוד תימא לי במאי דמסיק בפרק הגזיר שזכרנו דבתרומה לא הוה דבר שיש לו מחירין כיון דאין דאין מזה לשנויי מאי שנה מכל דבר שיש לו מחירין דקיימא לן בסיומן ק"ב דאם המתיר בידו לעשות בלי הפסד הוה דבר שיש לו מחירין כו'. תימא היאך תליי קושיא זו בדברי (הסמ"ג) (הסמ"ק), דהא אגופא דש"ס הוה ליה לאקשויי הכי, אלא ודאי לא קשה מידי, דבתרומה כיון דליכא מזה אם כן לא אחי למיתשיל עליה, דאין נשאלין על ההקדשות אלא מתוך הדחק וכדלעיל סימן ר"ג סעיף ג', וכן כתבתי בש"ך ובא"ן ס"ק ז'. וכן הא דחייב כרת היינו היכא שאינו מתיר ועומד במרדו. ומה שכתב וקושיא כזו נביא בסמוך בשם הראב"ד ובשם התוספות בגיטין. תימא דלא הזכיר כלום לקמן בסמוך בשם הראב"ד. גם מה שהביא בסמוך בשם התוספות בגיטין אין ענינו לכאן, דהתוספות מקשין דהתירא ספק מיהא הוי דשמא יאכל על נזירתו. ומה שכתב גם דברי הרא"ש תמוהין כו' לפי זה לא תמא מלקות בנזיר ולא מיתה באוכל תרומה כו'. כל זה לא קשה מידי, דמייירי בשאינו מתיר. וכן מה שכתב וכן מוכח עוד בדברי תוספות כו'. ליתא, וכמו שכתבתי בסמוך:

באר הגולה

א רמב"ם בפ"ה מהל' בכורים וכפי פירושו בהא דתנן ונאכלת עם הזר על השלחן במשנה ח' פ"ד דחלה: ב כרבי זעירי שם בירושלמי דמיייתי ממתניתין דנאכלת עם הזר וכו' כלומר משום דאם תתערב עם פתו של זר מותרת לזר וכו' פ"ה הסמ"ג:

ביאור הגר'א

פיתחי תשובה

באר היטב

21

ו אם לא אכל העיסה בו'. ז"ל ד"מ ונ"ל דוקא ככה"ג שעדיין העיסה קיים ויכול לטבול חלה אחרת אבל אם כבר נאכל העיסה א"ל לטבול עליה דא"כ כבר אכל למפרע טבול עכ"ל ואף על גב דהשתא נמי כשלא יטבול עליה אכל למפרע חלה שאסורה לזרים מ"מ כיון דלהרבה פוסקים

בעיסה ואין ק"א לטבול ו' ו' א"ל לא אכל העיסה (ג) (ב) יטבול לחכם עליה (ז) ויתיר לו כנדר ח' ו' דנשאלין על ההקדשות ויחזור ויטבול חלה אחרת (תשובת מיימוני סוף הלכות זרעים וב"ה בשם א"ח): ז' [ח] ומותר י' (ד) לבטלה ברוב ואוכלה בימי (ו) טומאתו [ט] ו' ויכולין ליתנה לכהן עם הארץ י' ואין בה משום כהן המסייע במתנותיו [י] שהוא אסור י' ואם רצה לאכול תחלה ואחר כך יפריש החלה (ה) בח"ל מותר מפני שאין עיקרה אלא מדבריהם: הגה [יא] ולריך לשייר מעט יותר משיעור חלה שמפריש כדי שיהא קריים בשעה שמפריש (ב"י בשם הרא"ש וסמ"ג ובהר"ן דביצה) יב [יב] ודוקא לעיסה שנתחייב עם חלה זו יכול לפטור שלא מן המוקף אבל עיסה שנילושה בפני עאמה אין מפרישין חלה מעיסה אחרת שלא מן (ה) המוקף (ב"י בשם סמ"ק וכל בו): [יג] אבל חלת ארץ ישראל לא יאכל עד שיפריש

צ"פ הגודר מן הירק שגזכר בסמוך שכתוב שם ברכ"י ירקבו ואין להם תקנה ואמאי כו' לא אמר שישאל על התרומה שעשה ויהיה אח"כ מותר לישאל ויפריש תרומה אחרת ואין לומר דמייירי באופן שאין שייך שאלה הא ליתא דהא צפרק הגודר מן הירק (דף נ"ט) מיייתי מתני' זאת ודייק עליה הא אם נפלה למאה תעלה הא הוה דבר שיש לו מחירין כיון שאפשר בשאלה כדאמר התם לעיל מיינה לענין נדר ומשני שאני נדר למאה לשויילי ביה מדרבי נתן דאמר כל המקיימו כאלו בונה במה מה שאין כן בתרומה דאין מזה לשויילי ביה משום הכי לא הוה דבר שיש לו מחירין ממילא על כל פנים שייך ביה שאלה אלא דלא הוה מזה וא"כ הדרא קושיא לדוכתא אמאי ירקב בהנחה בפחות ממאה ולא אמרינן יך אכל חכם ויתיר לו ומאי טעמא

לא הוה כי הכא בחלה ועוד תימא לי במאי דמסיק צפרק הגודר שזכרנו דבתרומה לא הוה דבר שיש לו מחירין כיון דאין מזה לשויילי מאי שניא מכל דבר שיש לו מחירין דק"ל בסי' ק"ב דאם המתיר בידו לעשות בלי הפסד הוה דבר שיש לו מחירין הכי נמי בתרומה הא על כל פנים בידו ליכך ולהשאיל לת"ח אף על פי שאינה מזה. ועוד תמיה גדולה דאי מהני שאלה מחמת הפסד התערבות של חלה או תרומה היכן מצינו כרת בשוחט קדשים בחוץ או מיתה בידי שמים בתרומ' דודאי מיראת העונש יטבול לחכם וקושיא כזו נביא בסמוך בשם הראב"ד ובשם התוס' בגיטין ואילו בלי פה קדוש דסמ"ג הייתי אומר דהא דמהני שאלה בתרומות

באר הגולה

ג מימרא דשמואל בכורות דף כ"ז ע"א וכמו שפירשו התוס' שם להתירו לכהן לאכול בימי טומאתו ולא לזר והביאו ראיה לזה וכ"כ ש"פ: ד' ל' רמב"ם שם בפ"ה ממשנה ונותנה לכל כהן משנה ח' פ"ד דחלה וכן פירש רש"י בחולין וסיים הרמב"ם מפני שהיא טמאה באויר ארץ העמים: ה שם מימרא דרבא בכורות דכ"ז ע"א: ו מימרא דשמואל שם: ז שם ממשנה סוף פ"ב דחלה: ח כחכמים פ"א דחלה: ט שם וכתב הכ"מ פשוט הוא שהרי היא נקראת תרומה:

ביאור הגר"א

ע"פ א"ל הרא"ש צ"ק ד"ט שם כתב מדקאמר ואח"כ מפריש ולא קאמר משייר כדי חלה משמע שלא כרש"י ומ"מ מוקף לא בעי מדאוכל והולך כו' וכמס' ודוקא כו': [יב] ודוקא בו'. תוס' בנדה ז' א' ד"ה ומקפת. ונכון כו' ואף על גב דאמרין כו': [יג] אבל (חלת) בו'. ממס' חלת ח"ל כו' ועוד דאינה ניטלת אלא מן המוקף כמס' וערס"ש צ"ק ד"ט שם: [יד] לבתחלה. אבל דיעבד ע"ד כמ"ס צ"ק דתרומות: [טו] וכל בו'. בספרי דהיא לכ"ד בתרומה וילף לה ממ"ס בתרומות גורן כן תרימו כו' וז"ל בספ"א דחלה החלה והתרומה כו':

באר היטב

דסקל את מינו כמי שאינו ושא"מ רבה עליו ומצטלו וא"כ יוכל ליקח מעט עד שיהיה במים ס' נגדו ושרי. ד"מ ב"ח ש"ד: (ד) טומאתו. בזה גם החולקים מורים דדוקא לענין זר האוכלה הוא דלריך ק"א אבל לכהן בימי טומאתו מותר דסגי ברוב ונראה דלאכלה לזרים אין לערבה לבתחלה לטבול ברוב וכן למאן דאמר אפי' דיעבד עד ק"א אין לערבה לבתחלה לטבול בק"א מיהו אם עשה כן במזיד אע"ג דק"ל לעיל בסיומן כ"ט דקנסין ליה הכא שרי כיון דכלאו הכי יא פוסקים מחירים לערב אפילו לבתחלה עכ"ל הש"ד: (ה) המוקף. אלא לריך להקיפו יחד. ש"ד:

פתחי תשובה

ואם אינו ניכר מ"מ ראוי להחמיר להרים כשיעור חלה מהתבטול ולשרפה ע"פ. ועיין (בתשובת חות יאיר סימן ק"ל) שהשיג ג"כ על הט"ז ועיין בספר באר יעקב מ"ש בזה וסיים דיש להקל במקום הפסד קצת או לצורך שבת ע"פ. וועמ"ש בסמ"ק הקודם. וגם עמ"ש לקמן סי' שז"א סק"ו בענין אם הפריש חלה ע"י שליח ואח"כ נתערבה מי יטבול בזה"ל או השליח ע"פ. ועיין בתשובת זכרון יוסף חלק יורה דעה ס"ס כ"ו: (ד) לבטלה ברוב. עבה"ט סק"ד בשם הש"ך מ"ש אין לערבה לבתחלה כו' ועיין בדגמ"ר שכתב דמ"מ אם נתערבה כבר אלא שלא

של"א סמ"ח ואם כן לא עדיף הפרשתו זו שאמר תהא חלה מנדר ויתיר לו מ"ס תהא חלה ויחזור ויטבול אחרת: ט ומותר לבטלה ברוב ואוכלה בו'. בזה גם החולקים מורים דדוקא לענין לאכלה זר הוא דלריך ק"א אבל לאכלה כהן בימי טומאתו מותר דסגי ברוב כדאיתא באשר"י וטור ופוסקים בזהדיא ע"פ: י לבטלה ברוב. משמע דרוב מיהא צעין ואף על גב דלעיל אפילו שזה בשו"ע סגי (והב"ח סעיף ד' לדעת הטור תירץ דשאני לאכלה לזרים ולא נהירא לדיכא דארעא וגיוורא בשמי שמיא דהא לאכלה לזרים חמיר טפי כדאיתא בכל הפוסקים גם בטור משמע להדיא (הכי) היינו דיעבד אבל לערבה לבתחלה לריך רוב כן תירץ ב"י לדעת

[ו] אם לא בו'. עש"ד: [ז] דנשאלין בו'. ר"ל אפי' על ההקדשות וכמ"ס בערכין כ"ט א': [ח] ומותר לבטלה בו'. ובכורות כ"ז א' רבה מצטלו כו': [טו] ויכולין כו'. מתני' פ"ד וניתנת לכל כהן ואמרין צירוסלמי עליה בין לכהן חבר בין לכהן ע"ה: [י] שהוא אסור. ר"ל שמוחל לכהן בתרומת ח"ל. ורש"י וטור לא פי' כן אלא שצ"ע יכול ליתנו להן: [יא] וצריך בו'. תוס' ד"ט ט' א' בזה"ל גלגל. ולריך שתהא גדולה כו' וכ"כ הרא"ש ופ"פ ור"ל כמ"ס האומר כל גרני תרומה וכל עיסתי כו' משום שנאמר ראשית כו' וכמ"ס בחולין קל"ו ב' אבל בבכורות שם ד"ה אוכל לא כ"כ

(ג) ויתיר. כ' הש"ך והא דלא אסור אפי' ביש ק"א משום דהוא דשיל"מ על ידי היתר החכם דהכא בנדרי הקדש כיון דאין מזה לשאל עליהן אלא מדוחק לא הוי דשיל"מ והכי אמרינן בש"ס נדרים ואם נתבטלה עיסה שלא ניטלה חלה יא לטבול עדיין וא"ל לשייר כ"כ שלא יהא חלה יותר משיעור ק"א נגד העיסה דלא מחמירין בחלת ח"ל שהיא מדרבנן דאם נתערבה אחר שהפסקה אבל ככה"ג שלא היה עליה שם חלה מעולם אין להחמיר ולהכי נקט הרמ"א לישאל דאם חזרה ונתערבה דר"ל לאחר ההפסקה לאפוקי אם עדיין לא הפריש עכ"ל (ועוד נ"ל דאם הוה במים שנתבטל בהן העיסה ס' דשרי מוטעם

(ג) ישאל לחכם. עיין ט"ז שחולק ע"ז ועיין בתשו' בית יעקב בסיומן ק"י שהשיג על הט"ז והרבה להשיב עליו ולבסוף העלה דאם מתחרט על הגדר מעיקרו מכה תערובת שנתערב עכשיו מהני שאלה כדלעיל סימן רכ"ח סי"ג בזה"ל (ועיין בזה ובשאלת יעב"ד ח"ב סימן ז"ח וט"ע). וכתב עוד דאף בלי שאלה אם היה ג"כ מים בתבטול של עיסה שנתערב בו החלה ויש ס' במים אז אמרינן סלק את מינו כו' (דבר זה כבר כתבו הד"מ הובא צ"ד וצבה"ט סק"ג) מיהו אם מכיר במאכל את החלה שנפלה לריך לטבול משם כדלעיל סימן ז"ח ס"ד

ומעשרות היינו כשניהם מלד הנתינה עצמה שחוזר ממנה מחמת איזה טעם שיש לו אפי' בלא תערוכות אבל לא מחמת התערוכות כי כל פתח וחרטה כריך שיהיה עיקר הגדר נעקר כי אם יתקיים הגדר ימשך לו על פי ההכרח איזה נזק משא"כ בזה דודאי היה אפשר לו לידור ולעשות לזה תרומה או חלה ולהזהר מן התערוכות דהא אינו בהכרח שאם יהיה זו החתיכה חלה שתתערב ולא שייך בזה פתח וחרטה מחמת התערוכות דהא עיקר השאלה היא על גוף הדבר שמתחרט בו מחמת עצמו וכן פירש הר"ן להדיא בנדרים שם דהא דיש שאלה בתרומות היינו ע"י פתח וחרטה כשאר נדרים וכן פי' רש"ב"ס בפרק יט נוחלין דף ק"ך ע"ב וז"ל שיש שאלה בנדרים וה"ה לכל ההקדשות שאם שחט קדשים בחוץ ונתחייב כרת ואח"כ הלך אל החכם להחיר לו הקדשו ומאלו פתח של חרטה ועקר את ההקדש מעיקרו ועבדי' כהקדש טעות אגלגלי מילתא למפרע דלא הוה הקדש מעולם ופטור מכרת וה"ה לכל דבר הקדוש כמולא שפתיו כגון תרומות ומעשרות דאי בעי מתשיל עלייהו וחזרי לטיבוליהו כדאמרין פרק הגורד מוהירק עכ"ל למד אוחנו הרב דהך דהכא אין ההיתר משום התערוכות שעל ידו יאכל על מה שעשאו תחילה תרומה אלא דוקא ע"י פתח של חרטה על גוף הדבר וכהואו לשוחט קדשים בחוץ דלא יכול לעקור הקדשים כיון ששחטו בחוץ אלא מחמת גוף הדבר ובזה ודאי אמרו חכמים נשאלים על נדרים והקדשות משא"כ כשאין לו חרטה על גוף הדבר תחלה אלא שהתערוכות גורם לו להתחרט זה לא מועיל כלום משום הכי בההוא דנדרים כשאומר שם דלגבי דברהגאסר בנדר של קונם אין בטל ברוב משום דהוא דשיל"מ על ידי שאלה היינו באם ימלא פתח של חרטה על עיקר הדבר ופריך על זה הא דמאן יעלה הא הוה דבר שיש לו מתירין ולא פריך אמאי ירקב בפחות ממאה ולא אמרין יאכל עליו דהיאך נאמר לו שישאל שהרי אין לו פתח של חרטה על גוף הדבר על כן ירקב אלא עיקר הקושיא כי היכי דאמרת גבי נדר כיון שיש אפשרות באם יש לו פתח חרטה על עיקר הדבר מיקרי דבר שיש לו מתירין הכי נמי נימא גבי תרומה ולא תיבטל במאה ומשני דלגבי נדר שפיר הוה דבר שיש לו מתירין כיון דמסתמא לא יקיים הגדר בלא התערוכות שהרי מזה לאתפוליה עליה על כן הוה ודאי ואף על פי שלא נשאל הוה כנשאל ועל כן אין אנו מקילין בתערוכות שלו מה שאין כן בתרומה דבלאו התערוכות לא קאי לשאלה על כן מהני ליה התערוכות לבטל כיון שאין לו היתר בלאו הכי לא מקרי דבר שיש לו מתירין אבל ודאי אי היה בל לנו בפתח של חרטה על עיקר הדבר ודאי מועיל לו בכל השאלות אפילו על תרומה בפני עצמה אלא שאין שייך להורות לו שישאל על התרומה כיון שאין חרטה רק מחמת התערוכות על כן אמרו במשנה ירקב זה הענין הוא ממש בחלה דכאן דודאי לא שייך להורות לו שישאל מחמת התערוכות. וראיה עוד ממ"ש ר"ת לענין כל נדרי הביאו בית יוסף בא"ח סי' תרי"ט וז"ל ועוד שאין החכם מתיר בלא חרטה עכ"ל וזה קאי לאותן נדרים שעבר עליהם כבר דלא מועיל כל נדרי ואמאי לא נאמר שמתוך שעבר עליהם זהו עצמו (וההתרה) [והחרטה] אלא כריך חרטה בעיקר הגדר מלד עצמו ואפילו להרא"ש שחולק שם על ר"ת וז"ל דמה שהקשה דבעינן חרטה אנו סהדי דכל מי שעובר על נדרו הוא מתחרט מעיקרו כדי להגלל מן העונש עכ"ל אין זה דומה לכאן דהתם על ידי שרואה שעובר ויהיה לו עונש מתחרט הוא באמת על מה שנדר כלל כי הגדר גורם לו עונש ותיקף משעת הגדר רבואה עליו יראת העונש כיון שהוא בר הכי שאין מקיים את נדרו ע"כ מתחרט על עיקר הגדר מה שאין כן בהפרשת תרומה וחלה שאין עומד להתערב בחולין רק שאירע לו כן במקרה נמאל אין כאן עקירת הגדר מעיקרו זה כתבתי לדעת הרא"ש אבל לפי האמת גם דברי הרא"ש תמוהין שדחה דברי ר"ת שהוא עמוד העולם בדיוחי זה שהוא לכאורה גלוי אפילו להמון עם ובאמת אינו כי לפי זה לא תמלא מלקות בנזיר ולא מיתה באוכל תרומה דהם ילכו לחכם להחיר להם מיראת עונש כן מוכח עוד בדברי תוס' פרק השולח (דף ל"ג) דיבור המתחיל ואפקעינהו כו' דאוקימנא אחזקה דאל"כ נזיר שהיה שותה יין חייב אמאי לוקה אם אומרני' לו לא תשתה דהא התראת ספק היא שמא יאכל על נזירתו עכ"ל ואי ס"ד דמהני שאלה משום יראת העונש אמאי קרי ליה התראת ספק הא ודאי יאכל על נזירתו והיכן מצינו נזיר לוקה ובחידושי הלכות של מהרש"א הקשה כן ותירץ דודאי ביודעין בו שעבר על נזירתו במתכוין החכם לא יהיה נשאל לו כדי שלא ילקה אבל התראת ספק מיהא איתא דשמא זה הנזיר יבוא לחכם שלא ידע נזירתו וישאל לו עכ"ל ודבריו אלו שלא בדקדוק דאם הדין נותן להיזקק לו לנזיר זה שעבר למה באמת לא יתיר לו החכם כיון שיש לו היתר ואם אין היתר לעובר במזיד א"כ מה

פתחי תשובה

היה ק"א כנגדה מותר להוסיף עליו לכתחלה עד ק"א והיינו יבש ציבץ דלא שייך בזה חנ"י אבל במקום דשייך חנ"י ז"ע אי אמרין גם בזה חנ"י עכ"ד ע"ש: (ה) בח"ל מותר. ועיין במג"א סי' תקצ"ו סק"ה שכו' דע"פ שחל בשבת ושבת להפריש חלה בע"פ מלחם חמץ שאפה לשבת אסור לאכול ממנו דהא יטענדלבער חמץ כו' ועיין בש"ת בא"ח סי' תמד סק"א הביא בשם (שאילת יעב"ץ סי' קל"ג) ות' א"א (פנים מאירות ח"ב סימן ז' 123) דדיעבד יש תקנה ע"ש וע' בת' משכנות יעקב ח"א סי' ק"מ מ"ש בזה ועיין בתשו' כנסת יחזקאל סוס"י כ"ג שכתב שבשנת תפ"ז חל ע"פ בשבת ודרש בשבת שלפניו אשר לשבת הבאה יזהיר כל אחד לאסור ליקח חלה כי טעם שאין אנו נוהגין לעשות האמור במשנה דבמה מלוקין ג' דברים כריך אדם לומר כו' עשרתם. משום דחלת ח"ל יש לה תקנה שאוכל ומשייר משא"כ בע"פ שחל בשבת אין תקנה עיין שם ובהביאו ג"כ בש"ת א"ח סי' תנ"י סק"ג וכתב הגם שכתבתי בס' תמ"ד דיש תיקון דדיעבד מכל מקום לכתחלה מיתה יס ליזהר וע' עוד בס' מקור חיים ובס' יד אפרים סימן תקצ"ו מ"ש ע"ד מג"ה הנ"ל:

שלא יגלה לחכם שעבר במזיד ויחזיר לו אין ההיתר היתר כלל והיאך תאמר על זה התראת ספק דהא אי אפשר לו להפטר מן החיוב אף אחר השאלה כיון שהיתה בטעות וזה דומה למה שאמרו בפרק השולח ו"ל"ה ד' אריך לפרט את הגדר משום מילתא דאסורא וכל שלא מפרט הגדר אין ההיתר היתר כלל ה"נ ממש בזה ואפילו ק"ו יש כאן דהך מלתא דאריך לפרט הגדר הוא מדרבנן וכאן בעובר במתכוין לא היה היתר מן התורה אלא דבר ברור הוא דמחמת יראת העונש אין לו היתר כלל לשאול על נזירתו אלא דוקא אם יהיה לו באמת פתח וחרטה מלד עצמו של הגדר ועל זה אמרו התוס' שפיר דהוי ליה התראת ספק דשמא ימצא פתח וחרטה דכל שאומר מלד עצמו שהוא מתחרט מעיקר הגדר אף אם

דגול מרבבה

(ש"ך ס"ה י) אין לערבה לכתחלה כו' ומכל מקום אם נתערבה כבר אלא שלא היה מאה ואחד כנגדה נראה לענ"ד דמותר להוסיף עליו לכתחלה על מאה ואחד שהרי הרשב"א פסק בכל איסורי דבריהם הדיון כן שאף שאסור לערבו מכל מקום מותר להוסיף עליו וכן פסק המחבר לעיל סימן א"ט סעיף ו' ואף שהרמ"א חולק גם ופסק כהרא"ש מכל מקום כאן שלהרבה פוסקים כבר הותר לגמרי בתערובות הראשון מותר על כל פנים להוסיף עליו והיינו יבש ביבש דלא שייך חתיכה נעשית נבילה אבל במקום דשייך חתיכה נעשית נבילה ל"ע אי אמרינן גם בזה חתיכה נעשית נבילה:

רבי עקיבא איגר

סעיף א (סעיף א') מקרי ראשי לאכלה עם זר. היינו בטבל לקריו וכן כהן קטן פחות מבן ט' ללא חיישינן שראה ואם ידעי' שראה קרי אסור וכ"כ המג"א (סי' תנ"ז סק"ט) בשם רי"ו וראיתי ש"כ"כ הראב"ן (סי' נ"ד) והא"ר שם הביא בשם הראב"ן וע' בחק יעקב שם: (שם בהג"ה) ושלח במינה. ע' מה שהקשה בזה במנ"י (כלל ל"ט סק"י וכלל ע"ד סק"ב): (ט"ז סק"ב) ותימה על מתני' דפ"ה. ע' בת' חו"י (סי' קכ"ח וק"ל): (ש"ך סק"ה) ולא מחלקי' בין הי' ק"א צפת. י"ל דצפת א"צ ק"א דהא כלי אינו אוסר רק כדי נטילה וא"כ באמת למהרי"ו ינטרך לשייר בכדי שיהא כשיר הפרשת חלה ועוד כדי נטילה וזה גם אם איכא ק"א לא מהני כיון דאינו הולך הבלע רק כדי נטילה:

גליון מהרש"א

סעיף א [וא] [שור"ע סעיף א] על שולחן. עיין ש"ך לעיל סימן פ"ח סוף ס"ק ב: [וב] [ש"ך ס"ק ה] דהואיל כו' אינו אלא מדרבנן. עיין בט"ז סימן ש"ך ס"ק ט"ו: [ג] [ט"ז ס"ק ב] באופן שאין שייך שאלה. כגון שהתרומה של איש אחר ואינו כאן. או שהחולין שנתקנו בלחות תרומה כבר נאכל, וחולין אלו שנתערבו בזה אחרים הן: [ד] [א] אף על פי שאינה מורה. וי"ל כיון דאינו מורה ממילא הוא הפסד שכן מורה של הפרשת תרומה, וברכה שיהיה למפרע לבטלה, והרי בהפסד ממון כמו הולאות להגעילו נמי לא מקרי דבר שיש לו מתידין וסימן קב סעיף ג ובהגה' תשובת חות יואל סימן ק"ל עלה ח"ב א': [וא] [א] כיון שיש לו היתר. עיין תשובת חות יואל סוף סימן קכ"ט סוף עלה ח"א:

בית הלל

א ואפילו נתערבה שזה בשוה. וכתב מור"ם בהג"ה, ויש חולקין וסבירא להו לאוסרת תערובתה עד מאה ואחד אם הוא במינה, ושלח במינה עד ששים וכו', עכ"ל. ונראה לפי דעת ד"י [ועמוד עג ד"ה והרמב"ם] שבטלה ברוב דיעבד, ודעת מור"ם בהג"ה אם נפלה בתבשיל שאינו מינה אריך ששים ולחורק החלה לחורק ולשדור, רק הטעם בטל בששים, אבל אם נפלה לתבשיל שמינה אריך מאה ואחד וחלה לטעם והחלה לריבין לשדור. ולפי זה אם אירע שנפלה בתבשיל שלא במינה ואין בו ששים לבטל הטעם או בתבשיל שמינה ואין בו מאה ואחד וטעם שצטל ברוב והתבשיל מותר, משום דחלת חולה לארץ בזמן הזה הוא מדרבנן ומור"ם לא הכריע כיון חולקין והוי ספיקא דרבנן ואזלינן לקולא שהתבשיל מותר דיעבד. ואף על גב דכתב לקמן בסימן ש"ל סעיף ד' גבי חלה ספק חייב להפריש, נראה דהתם מיידי חלת ארץ ישראל שהוא לאוריינתא, אבל כאן מיידי חלת חולה לארץ שהוא מדרבנן ואזלינן לקולא בספיקא. וכן מלאחי כתב בהדיא בטורי זהב בסימן ש"ל סעיף ד' [ס"ק ג] [ד"ה] א"כ ספק חייב, שכתב בשם מהרש"ל [ובציאורו לטור שם] דוקא חלת ארץ ישראל שהיא לאוריינתא וספיקא לחומרא, אבל חלת חולה לארץ שהיא דרבנן לא, עכ"ל ע"ש. והוא הדיון גם כאן אם נפל התבשיל אזלינן לקולא ואין אריך ששים. ואח"כ מלאחי בט"ז [סוף ס"ק ב] שכתב בשם הב"ח להחמיר בנפילת בתבשיל, והוא חולק עליו, וק"ל:

ברכי יוסף

א. הגהה. ישאל לחכם עליה וכו'. כן יש לנהוג הלכה למעשה. ובשם הרב ט"ז [ס"ק ב] פליג בזה, כבר הרב נקודות הכסף תבירה לגזייה. וכן סבירא ליה למרן בספר דק הבית, כאשר אחד הרואה בספר דק עצמו בעניניו יראה, כי בדפוסים חדשים שהדפיסו בדק הבית באמצע הבית ביתה יוסף חסר לשון. והלא למשמע און באזנינו שמענו מפורייה דרבנן קשיא - מעידין מן המכירים - דהכי נהוג גדולי הדורות שלפנינו. ומ"מ על כד היותר טוב כשמפריש חלה שנית לא יבדק, דברכות אינן מעכבות, ויש לחוש קצת לדעת הרב ט"ז ז"ל. ב. ואם ראה לאכול תחילה ואח"כ יפריש וכו'. הוא לשון הרמב"ם פ"ה דבכורים (הי"ד), וכפי הנוסחא שתיקן מרן שם בכסף משנה, והדבר ברור שזו היא כונת מרן נמי בספר דק הבית מהדורא בתרא בזה שכתב בספר זה מלאחי מוגה פ"ה דבכורים וכו'. ע"ש. אלא דבמקום אשר לייבן בבית יוסף שם בדק הבית אין זה מקומו. ופשוט. וחסר לשון או ט"ס יש. אבל אין כונת מרן בדק הבית שבנסחא המוגהת אין כתוב שם סוף דברי הרמב"ם "מפני שאין עיקרה מדבריהם". ואחד הרואה נסחת דפוס ישן של הרמב"ם ודברי מרן כ"מ ודבריו בדק הבית, בעניניו יראה שכוונת מרן בדק הבית בנסחא זו המוגהת היא ככוונתו בכסף משנה, לאפוקי מנסחת דפוס ישן. וטעם זה עיקר, וכתוב בכל הנסחאות "מפני שאין עיקרה אלא מדבריהם". ואף דהני מילי פשיטי דספרא ניהו, יען ראיתי בספר חדש דרך אקראי וזינת ערלא, בסוף שו"ת שלי' בענין מי ששכח להפריש מעשר אם ישתה בשבת ומשייר והולך שיעור כוסות, שהביא ראיה מדיון תרומת ח"ל דלקמן סימן ש"ל א"א (נע"ע), והוקשה לו דהרי דיון זה טעמא טעם מפני שאין עיקרה אלא מדבריהם, אלמא דוקא בחלת ח"ל, לא בתרומות ומעשרות בארץ ישראל שיש להם עיקר מן התורה. ועל דבר זה הביא דברי מרן בדק הבית הגזר וסבר דכוונתו למחוק מ"ש הרמב"ם מפני שאין עיקרה אלא מדבריהם, והש"ע חיבר קודם דק הבית ודבריו אחרונים עיקר, ועוד דליון זה דחלה לא נמצא בתלמוד אלא בהרמב"ם ולקוח היא ממזירת שמואל ריש פרק עד כמה בתרומת ח"ל, ומכאן כתב הר"מ דין החלה. עכ"ל. ובו פסק ראיתי בספר הגזר כמה דברים תמוהים, ואין ראוני להאריך, רק כאן לבד ארמון קתא, דאין כונת מרן בדק הבית למחוק אלא להוסיף וכמ"ש ב"מ. והש"ע חובר אחר דק הבית, שכתב כלשון הרמב"ם המוגה. ודיון חלה מימרא מפורשת פ"ק דביצה דף ט' לענין חלה, והביאה מרן ב"מ. ואין להאריך. ג. אבל חלת ארץ ישראל לא יאכל עד שיפריש וכו'. שכן להפריש חלה בארץ ישראל בערב שבת, אין תקנה בשבת דיתקן במחשבה. הרב קרית מלך רב ח"ב בשו"ת סימן ט'. ד. אם בארץ ישראל קרה מקרה לשכחו להפריש חלה, וכבר אכלו רוב הפת בבלי דעת, אף שהוא בארץ יפריש מהמותר על הכל, גם על מה שאכל, לתקן מה שאפשר, דיעבד מפריש שלא מן המוקף, כמ"ס לקמן סימן ש"ל דין כ"ה גבי תרומה.

ערוך השולחן יורה דעה סימן שכ"ג

א"י שעיקרה מן התורה אסור לאכול ממנה קודם הפרשה משום דבעינן להפריש מן המוקף כתרומה כלומר שתהא הנפרש סמוך למה שהופרש עליה ואם יאכל ממנה הרי מה שנאכל אינו סמוך להנפרש אבל חלת ח"ל לא בעינן מוקף וגם לא אסרו לאכול ממנה קודם הפרשה ולפיכך אוכל ממנה ומשייר כדי חלה ויותר מעט דכדי חלה לבדה אינו מועיל דבעינן ראשית ששיריה ניכרים ואוכל ואח"כ מפריש והקילו בזה שני קולות האחת מה דלא בעינן מוקף והשנית מה שאינה טובלת שמותר לאכול ממנה קודם הפרשת חלה דמפריש אח"כ ומברך אקב"ו להפריש חלה:

ד ודע דהא דלא בעינן מוקף אינו אלא בעיסה שנלושה ביחד אבל שתי עיסות שנלושו כל אחת בפ"ע ויש בכל אחת כשיעור ורצונו להפריש מזה על זה אינו מועיל בלא הקפה סמוך זל"ז ולכן אם רוצה לאכול מעיסה אחת קודם הפרשה מוכרח הוא להפריש אח"כ מאותה עיסה עצמה וז"ל רבינו הב"י בספרו הגדול כתב הסמ"ג וכו' דהא דאמרינן אוכל והולך ואח"כ מפריש זהו כשנתחייבה כל העיסה ביחד כשנלושה ביחד אבל במצות בפסח שכל אחת נתחייבה בחלה לבדה [כשיש בעיסה שיעור חלה או נצטרפו בסל] סברא הוא שלא יועיל בלא הקפה לפטור את כולם עכ"ל וכ"כ המרדכי בפ"ג דפסחים וכ"כ רבינו הרמ"א:

ה וזה שכתב הטור ומתבטל ברוב חולין כדי לאוכלה בטומאה כגון שיש כהן גדול שטבל לקריו וכו' וכו' ה"פ דאמרינן בבכורות [כ"ז א] אמר שמואל תרומת ח"ל בטלה ברוב רבה מבטלה ברוב ואכיל לה בימי טומאתו וס"ל להטור דזהו רק בכהן דרבה כהן היה וכבר נתבאר בסי' הקודם דחלת ח"ל אין אסור אלא למי שטומאה יוצא עליו מגופו אבל הטמא בטומאת מגע מותר בה ולכן אף שח"ל טמא מ"מ אם טהור מטומאת הגוף כגון בעל קרי או זב שטבל מותר לאכלה וזהו שרבה היה

א כתב הטור כל חלה שהיא מדרבנן ניתנת אפילו לכהן עם הארץ ואינה טובלת שמותר לאכול מהפת ולהפרישה אח"כ ומתבטל ברוב חולין כדי לאוכלה בטומאה כגון שיש כהן גדול שטבל לקריו שאין מפרישין אלא אחת והוא אוכלה בטהרה היינו דווקא כשהיא בעיניה אבל יכול לערבה ברוב חולין לאכלה בימי טומאתו והרמב"ם כתב שיכול זר לערבה שוה בשוה עם חולין ולאוכלה ור"י פ' שאסור לבטלה כדי להאכילה לזר אלא אינה בטילה בחולין אלא בק"א כתרומה דאורייתא וכו' עכ"ל:

ב ביאור דבריו דכל חלה שעיקרה מדרבנן כגון חלת ח"ל ניתנת אפילו לכהן עם הארץ אבל חלת א"י אף שהיא ג"כ דרבנן בזמנה"ז ואף בימי עזרא הוי דרבנן כמ"ש בריש סי' הקודם מ"מ כיון דעיקרה מדאורייתא אין נותנין רק לכהן חבר כמו כל מתנות כהונה [ב"י וב"ח] שהרי להדיא שנינו בפ"ד דחלה משנה ח' על החלה השנייה שבח"ל וניתנת לכל כהן ולא על חלת א"י ואף על גב דאפשר לומר דגם בח"ל לא התירו רק בחלה השנייה ולא במקומות שמפרישין רק חלה אחת בח"ל כמקומות הרחוקין מא"י לשיטת התוס' והרא"ש שנתבאר בסי' הקודם סעי' י"ט מ"מ לא משמע כן דעיקר הטעם הוא כיון דבלא"ה המקום טמא לא חיישינן ליתן לחבר דווקא א"כ מה לי חלה שנייה ומה לי הראשונה וגם אין לשאול הא בהרבה דברים שנינו שם בחלה ואלו ניתנין לכל כהן ע"ש התם אין הכוונה לכהן ע"ה דזה וודאי אסור דכתיב המחזיקים בתורת ד' אלא הכוונה לכל כהן אפילו אינו אוכל חולין בטהרה אבל הוא חבר כמ"ש הר"ש שם ובזה התירו אפילו לעם הארץ:

ג עוד אומר שאינה טובלת שמותר לאכול מהפת ולהפרישה אח"כ דכן אמרו חז"ל בביצה [ט' ב] חלת ח"ל אוכל והולך ואח"כ מפריש כלומר דחלת

מבטלה ברוב חולין כדי לאכול אפילו בטומאת הגוף:

ו אבל שיהא זר יכול לאוכלה לא מהני רוב ודינה כתרומה גמורה דבמינה צריך מאה ואחת לביטול ושלא במינה עד ששים כבכל האיסורים ובמינה יש בה חומר מבשארי איסורים שבמינה בטלו ברוב כמ"ש בסי' צ"ח אבל תרומה צריך ק"א וטעמו נ"ל דבשלמא לגבי כהן שהוא שייך לה והרבה הקילו בטומאתו גם בלא תערובות שלא אסרוה על כל הטמאין טומאת מגע בזה שייך שפיר לומר דע"י תערובות וביטול ברוב התירו גם בטומאה היוצא מגופו והתירו אפילו לערב לכתחלה כיון דבלא"ה הקילו בטומאתו אבל לגבי זר שאין לו שום שייכות בזה למה נקיל עליו ולכן הסמך הש"ס הך דרבה לדשמואל להורות דשמואל לא אמרה רק לגבי כהנים בימי טומאה וזהו שיטת התוס' והרא"ש ע"ש בתוס' וברא"ש ה' חלה סי' י"ד:

ז אבל רש"י ז"ל [ד"ה בטיילה] פ'י בטיילה ברוב לאוכלה לזר ולכהן בימי טומאתה וכ"כ הרמב"ם בפ"ה דין י"א והקיל עוד יותר דאפילו במחצה על מחצה בטל וז"ל מותר לאכלה עם זר על שלחן אחד לפי שאינה מדמעת ואפלו נתערבה שוה בשוה עכ"ל דכן מפורש בירושלמי פ"ד דחלה על המשנה דג' חלוקות לחלה דתנן ונאכלת עם הזר על השלחן ואמר עלה בירושלמי אפילו אחד באחד ע"ש ואף על גב דבגמ' מצריך רוב זהו לבטל לכתחלה אבל אם נתערבה אפילו שוה בשוה [כ"מ] ומ"מ תמיהני דהא בירושלמי שם הורה ר' אבהו שצריכה רוב ור' זעירא אמר אפילו אחד באחד וכיון דר' אבהו משתווה עם גמ' דילן היה לו להרמב"ם לפסוק כמותו וגם הסמ"ג פסק כהרמב"ם וצ"ע ויותר פלא דהרמב"ם בעצמו בפ"ג מתרומות דין י"א כתב תרומת ח"ל מותר לבטלה ברוב ואוכלה בימי טומאתו אך לפי מה שחלקנו בין לערב לכתחלה ובין נתערבה ממילא אתי שפיר אבל מי הכריחו לזה:

ח ולכן נלע"ד דהרמב"ם והסמ"ג ס"ל דלא פליג כלל הירושלמי על ש"ס דילן דש"ס דילן מיירי בתרומה וצריך רוב ורק לכהן בימי טומאתו והירושלמי קאי אחלה דהצריכו שתי חלות כשאין כהן קטן ולכן חלה שניה דקילא טובא שאינה אלא שלא תשתכח תורת חלה הקילו אפילו לזר ואפילו שוה בשוה ולכן בתרומה פסק כש"ס דילן ובחלה פסק כהירושלמי שאינם סותרים זא"ז ואף על גב דכשיש כהן קטן א"צ שתי חלות מ"מ כיון דעיקר התקנה היתה לשתי חלות לא החמירו בזה וכן נ"ל עיקר בדעת הרמב"ם והסמ"ג [וסייג לדברינו מדברי הש"ך סק"י ע"ש]:

ט והרא"ש כתב שם שאין לנו לחוש להירושלמי כיון דפליג אש"ס דידן ותמיהני למה הוצרך לכך דהא התוס' והרא"ש ס"ל דבמשנה דחלה לא איירי כלל בח"ל הרחוק מא"י אלא במקומות הסמוכין לא"י כמ"ש בסי' הקודם וא"כ אין קושיא כלל מהירושלמי דהירושלמי קאי על המשנה דשתי חלות ושפיר הקילו בחלה שניה כיון שאינה אלא שלא תשתכח תורת חלה משא"כ הש"ס דילן מיירי בבבל דמעולם לא היתה שם רק חלה אחת לכהן לשיטתם ושפיר החמירו בה וצ"ע ובאמתמצאתי בהרא"ש בסוף דבריו שכתב כן ודבריו הקודמים הם מר"י ע"ש אך הרא"ש השווה אותם וצ"ע:

י ורבינו הב"י בש"ע כתב חלת ח"ל שמותרת לכהן טהור מקרי רשאי לאכלה עם זר על שלחן אחד וכו' ואפילו שוה בשוה ומותר לבטלה ברוב ואוכלה בימי טומאתו ויכולין ליתנה לכהן עם הארץ ואין בה משום כהן המסייע במתנותיו שהוא אסור וכו' עכ"ל וזהו שיטת הרמב"ם וכפי מה שמחלק בספרו הגדול בין נתערב מאליו לבין מערב בכוונה ולא לפי מה שבארנו בדעת הרמב"ם לחלק בין תרומה לחלה ורבינו הרמ"א כתב ויש חולקין וס"ל דאוסרת תערובתה עד מאה ואחד אם הוא במינה ושלא במינה עד ס' עכ"ל וזהו שיטת הטור:

יא ואחד מגדולי האחרונים חולק על הטור והרמ"א דלא כיוונו יפה בדעת הרא"ש והרי בסוף דבריו הסכים להרמב"ם שכתב דהירושלמי מיירי בהחלה השניה לפיכך הקילו בה לבטל ברוב או בשוה בשוה אפילו לזר וכמ"ש בסעי' ט' [מעיו"ט בד"ח שם אות ס"ג] ויש שהשיג על זה דאדרבא מזה ראיה להטור והרמ"א דדווקא בחלה שניה הקילו ולא בח"ל שאין בה אלא חלה אחת [ש"ך סק"ג] ואין זו השנה דלהדיא כתב הרא"ש שם מסתבר שאין להחמיר בחלת ח"ל יותר מבחלה שניה שמפרישין הסמוכין לא"י עכ"ל וא"כ גם בחלת ח"ל מותר [משכנ"י סי' ס"ט] ויש ראיה לזה דאל"כ מנלן דחלת ח"ל נאכלת עם הזר על השלחן דהא לא תנן לה אלא בחלה שניה אלא וודאי דחלת ח"ל דינה כחלה שניה [והש"ך עצמו נתעורר בזה והניח בצ"ע ע"ש] ולפ"ז להלכה יש להקל אף להזר בביטול ברוב ובפרט שגם הרשב"א התיר בדיעבד ברוב בפסקי חלה שלו כמ"ש רבינו הב"י בספרו הגדול ע"ש מיהו כל זה במינה אבל שלא במינה אין ראיה כלל וצריך ס' ותמיהני על אחד מהגדולים שרוצה להתיר גם בתבשיל [משכנ"י שם] ודבר זה לא שמענו אף משיטת הרמב"ם ואולי כוונתו על מינו:

יב ויש אוסרים לכתחלה לבטל ברוב לזר ומתירין בדיעבד וכן כשנתערב במקצת מותר להוסיף עליו עד רובו וכן הדין למאן דס"ל דצריך מאה ואחד וזהו דעת הרמב"ן והר"ן ז"ל [עי' ב"י] וכתב הטור שצריך הכהן ליזהר לבלי לאכול החלה בקערה במרק רותח שלא יאסור מלאכול הזר באותו קערה ולכן כשנפלה חלה בתבשיל ואין בתבשיל ששים לבטלו נאסרו התבשיל והקדירה אך אפילו כלי חרס מהני הגעלה ג' פעמים באיסור דרבנן שאין לו עיקר מן התורה כמ"ש הטור בסי' קכ"א ובש"ע סוף סי' קי"ג לענין בישולי עכו"ם [ש"ך סק"ד ועי' ט"ז סוף סי' זה שהביא דברי הב"ח בנפלה לתבשיל רותח שאסור וכתב עליו לא ידעתי למה לא נסמוך להקל לבטל ברוב כוונתו אבמינו ע"ש דאם יש רק מינו כמו תבשיל שיש בו קמח אף שיש מים ובשר אם רק יש

בהמינו רוב אמרינן סלק שאינו מינו כמי שאינו ומינו רבה עליו ומבטלו וכמ"ש הש"ך בסק"ה ע"ש לענין סלק את מינו וכו' וה"ה להיפך אף שיש לחלק וכמ"ש בסי' צ"ח מ"מ באיסור קל כחלת ח"ל לא מסתבר לחלק ופשוט הוא דאף כשנטלו החלה מהתבשיל אסורה דהפליטה אוסרת]:

יג כתב רבינו הרמ"א דאם חזרה ונתערבה בעיסה ואין ק"א לבטל אם לא אכל העיסה ישאל לחכם עליה ויתיר לו כנדר דנשאלין על ההקדשות ויחזור ויטול חלה אחרת עכ"ל ופשוט הוא שאין חילוק בין חזרה ונתערבה בעיסה שלה או בעיסה אחרת בכולהו אוסרת עד ק"א וכה"ג תנן בפ"ד [מ"א] דדמאי תרומת מעשר של דמאי שחזרה למקומה ויש פלוגתא בירושלמי שם אם יש חילוק בין למקומה ובין שלא למקומה מ"מ להלכה קיי"ל שם ג"כ דאין חילוק כמ"ש הרמב"ם בפ"ב ממעשר ע"ש ויש מי שרוצה לומר דלמקומה הדרא לטיבלא [פ"ת בשם שאילת יעב"ץ] וכתב שיש לסמוך אמ"ד בירושלמי דלמקומה הדרא לטיבלא ומפריש מיניה וביה ואינו כן חדא דקיי"ל גם בשם דאין חילוק ועוד דמעולם לא הוזכר זה בירושלמי דהדרא לטיבלא ובירושלמי הלשון שמתרת שיריים לאכילה והמפרש שם פי' דהכוונה דהדרא לטיבלא אבל באמת הפי' הוא דבמקומה כיון שהתירה לאכילה אלים כחה לאוסרה [וכן פי' הגר"א בשנות אליהו שם וכן פירש הפני משה] ולכן אין לסמוך על זה כלל אלא בשאלה כדברי רבינו הרמ"א או לסמוך דברובא בטיל במינו כמו שנתבאר ופשוט הוא דגם אם נפלה החלה בשלא במינה דמהני ג"כ שאלה:

יד ויש שחולק בעיקר דין זה דלא מהני שאלה כלל אם השאלה היא מפני התערבות שלא יאסר דדווקא אם סיבת השאלה היא מעצם הפרשת החלה שהיתה שלא כרצונו בזה מהני שאלה כמו בנדר כשיש שאלה או חרטה בעיקר הנדר אבל אם השאלה והחרטה היא מפני סבת התערבות לא מהני שאלה כלל [ט"ז סק"ב] וראיה לדבר דאל"כ לא משכחת כרת בשחוטאי חוץ דבוודאי ישאל על

ההקדש כדי לצאת מאיסור כרת אלא וודאי דכדי להנצל מאיסור לא מהני שאלה אבל רבים וגדולים דחו זה וקיימו דברי רבינו הרמ"א דמהני שאלה ובאמת בשחוטי חוץ אם ישאל יהיה פטור מכרת [נקה"כ וחז"י ובי"ע] אלא שצריכה להתחרט על החלה מעיקרו מפני סיבת התערובת ופשוט הוא דלשאול אין ביכולת רק הבעה"ב או בעלת הבית ולא אחר:

טו אם נפל לקדירה מעיסה שעדיין לא הורמה חלה אין בזה שום חשש דהרי אוכל והולך ואח"כ מפריש ולכן יטול חלה ממותר העיסה שלא נפלה בקדירה ואפילו אם נפלה כל העיסה לקדירה יטול העיסה מהקדירה ויפריש ממנה מעט לחלה באופן שתתבטל או בכל העיסה במאה ואחד או בששים במה שיש בקדירה או לשיטת הפוסקים דברובה בטל ואם במינו יש כשיעור ביטול ובשאינו מינו אין בו כשיעור ביטול אמרינן סלק שאינו מינו כמי שאינו ומינו רבה עליו ומבטלו וכן להיפך אמרינן סלק מינו כמי שאינו ושאינו מינו רבה עליו ומבטלו [עי' ש"ך סק"ה]:

טז ודווקא כשלא אכלו העיסה לגמרי אבל אם

אכלוה אינו מועיל שאלה דאע"ג דקיי"ל דנשאלין בשבועות אף שכבר נאכל הדבר שנשבע עליו כדאמרינן בשבועות [כ"ח] מ"מ בכאן לא יהיה תועלת שהרי אם ישאל תשאר העיסה טבל ולהפריש עתה אין ביכולת כיון שלא נשארו שיריים א"כ מה לי איסור טבל ומה לי איסור חלה [עי' ש"ך סק"ו שכתב דחלה קילא טפי וא"צ לזה דגם בל"ז הא אין תועלת בהשאלה ודע דאע"ג דבנדרים נ"ח אמרינן דדבר שישנו בשאלה הוה דבר שיש לו מתירין ולא מהני ביטול מ"מ בחלת ח"ל אין דנין כדבר שיש לו מתירין כיון דאין נשאלין אלא מדוחק כמ"ש הש"ך סק"ז ודו"ק]:

יז כל הקולות שנתבארו זהו בחלת ח"ל אבל חלת א"י אסור לאכול עד שיפריש ואינה נטלת אלא מן המוקף כתרומה ואינה ניטלת מן הטהור על הטמא לכתחלה וכל שבתרומה לא יתרום ואם תרם אינה תרומה כך בחלה וכל שבתרומה לא יתרום מזה על זה כך בחלה וכל שאינו אוכל תרומה אינו אוכל חלה וכל האוכל תרומה אוכל חלה: